

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ (KLASİK ARKEOLOJİ)
ANABİLİM DALI**

CALVERT KOLEKSİYONU'NDAKİ KIRMIZI FİGÜRLÜ PELİKELER

Yüksek Lisans Tezi

Nalan DEMİRKAN

Ankara–2009

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
I. GİRİŞ	1
I.1.Calvert: Hayatı, Şahsı ve Troas Arkeolojisine Olan Katkıları	1
I.2.Pelike Formu ve Tarihçesi	15
I.3.Amaç, Kapsam ve Metod	18
II. CALVERT KOLEKSİYONU'NDAKİ KIRMIZI FİGÜRLÜ PELİKELER	21
II.1.Tipolojik Değerlendirme	21
II.1.1.Tip I	21
II.1.2.Tip II	23
II.2.Motifsel Değerlendirme	25
II.2.1.Süsleme Amaçlı Kullanılan Motifler	25
II.2.2.Figüratif Sahneler	29
II.2.2.a.Günlük Hayata Dair Sahneler	30
II.2.2.a.1.Gymnasion Sahneleri	30
II.2.2.a.2.Ayna Tutan Kadın ve Kadın Başından Oluşan Sahne	32
II.2.2.a.3.İki Kadın ve Sandık Sahnesi	33
II.2.2.a.4.Sadece Tekli veya İkili Figürlerden Oluşan Sahneler	34
II.2.2.b.Mitolojik Ögelere Sahip Sahneler	36
II.2.2.b.1.Eros ve Genç Kız Sahneleri	36
II.2.2.b.2.Eros ve Satyr Sahnesi	37
II.2.2.b.3.Eros ve Büyük Bir Kadın Başı Sahnesi	39
II.2.2.b.4. Amazonmakhi Sahneleri	40
II.2.2.a.5.Amazon ve At Başlarından Oluşan Sahneler	41
II.2.2.b.6.Amazon ve Grifon Başından Oluşan Sahne	43
II.2.2.b.7.Amazon, Grifon ve At Başlarından Oluşan Sahneler	43

II.2.2.b.8.Griffon ve Süvari Mücadelesi Sahnesi	45
II.2.2.b.9.Griffon, Süvari ve Genç Kız Sahnesi	46
III. BENZERLER IŞIĞINDA CALVERT KOLEKSİYONU'NDAKİ KIRMIZI FİĞÜRLÜ PELİKELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	47
IV. CALVERT KOLEKSİYONU'NA AİT KIRMIZI FİĞÜRLÜ PELİKELERİN BULUNTU YERLERİ	54
V.SONUÇ	59
ÖZET	iii
SUMMARY	v
KISALTMALAR VE KAYNAKÇA	vii
KATALOG	x
GRAFİKLER	xxix
LEVHALAR LİSTESİ	xxxii
LEVHALAR	

ÖNSÖZ

Türkiye’deki diğer bazı koleksiyonlarda olduğu gibi Calvert Koleksiyonu’ndaki çeşitli arkeolojik eserler, çalışacak şahısların az olan sayısına ek olarak çeşitli yetersizlikler yüzünden de arkeoloji dünyasında bilimsel anlamdaki yerini tam olarak bulamamıştır. Bu bağlamda, pek çok koleksiyonun bünyesinde barındırmakta olduğu çeşitli arkeolojik eser bir bakıma arkeoloji dünyası için “yitik” sayılmakta ve hala dışa açılmayı beklemektedir.

Çanakkale Müzesi bünyesinde tutulmakta olan “Calvert Koleksiyonu” da benzer şekilde pek çok arkeolojik esere ev sahipliği yapmaktadır. Ancak son birkaç yılda koleksiyonun içindeki eserlerin bir kısmı lisans, yüksek lisans ve doktora ayarında çeşitli çalışmalarla bilim dünyası ile paylaşılmıştır.

Bu yüksek lisans tezi, ilk bağlamda yukarıda bahsi geçen diğer çalışmalar ile aynı amaca hizmet ederek Calvert Koleksiyonu’ndaki Kırmızı Figürlü pelikeleri mümkün olan en iyi şekilde derinlemesine değerlendirip arkeoloji dünyasına tanıtmayı amaçlamaktadır.

Tez ayrıca koleksiyon bünyesinde toplu ve düzenli bir şekilde yer alan kırmızı figürlü pelikelerin değerlendirilmesi ile Anadolu, özellikle de Çanakkale bölgesi, seramik envanterine değerli katkılar sunmayı amaçlamaktadır.

Calvert Koleksiyonu’ndaki eserlerin bilim dünyasına tanıtılması için büyük emekler sarf eden ve beni de diğer birçok meslektaşım gibi bu önemli göreve dahil ederek onurlandıran değerli hocam sayın Prof. Dr. Coşkun Özgünel’e, yapıcı ve yönlendirici fikirleri ile manevi desteğini her zaman yanımda hissettiğim Doç. Dr. Erhan Öztepe ile Doç. Dr. Turan Takaoğlu’na, koleksiyon üzerindeki deneyimlerini

özellikle çalışma metodlarıma yansıtıp bana kolaylıklar sağlayan Dr. Davut Kaplan’a ve tüm çalışma süreci boyunca beni hep destekleyen, bana güç verip, inancını bir an bile yitirmeyen sevgili Hazar Kaba’ya bu satırlarda teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Ailemin her ferdinin maddi ve manevi desteği bu çalışmanın her anında kendini göstermiş ve bana çok yardımcı olmuştur. Bu yüzden, başta annem olmak üzere, babam ve kardeşime sonsuz şükranlarımı sunarım. Bu çalışma, bana emek verip inanan herkese şahsım tarafından ithaf edilmiştir.

Nalan DEMİRKAN
Mayıs - 2009

I. GİRİŞ

I.1.Calvert: Hayatı, Şahsı ve Troas Arkeolojisine Olan Katkıları

Troia üzerine uzmanlaşmış kişilerin oluşturduğu küçük halkanın dışında pek bilinen bir kişi olmasa da, İngiliz diplomat Frank Calvert (1828-1908) (Levha II) Troia ve Troas arkeolojisine çok öncü katkılar sağlamıştır. Bir koleksiyoncu ve hafir olarak Troas 'ta (Levha I) yapmış olduğu keşifler 1840 ile 1908 yılları arasındaki 60 yıllık bir zaman dilimine dağılmaktadır. Bu zaman dilimi içerisinde Calvert 17'den fazla sit alanı keşfetmiş ve bunlardan Troas ve Trakya'da yer alan en azından 30 tanesini de kazmıştır. Calvert 'in arkeolojik çalışmaları oldukça titiz ve öncü olmasına rağmen 20.yy. dahilinde az bir kitle tarafından kayda değer bulunmuş ve çoğunluk tarafından ya hor görülmüş ya da önem verilmemiştir¹.

J.M. Cook ve A.C. Lascarides, yakın geçmişte Calvert 'in sıra dışı başarılarına dikkat çeken ilk bilim adamlarıdır. Cook çalışmalarında “ O, Troas'ın büyük bir kısmında sürdürülen arkeolojik çalışmaların temel otoritesidir. Çanakkale'nin daimi bir sakini ve kırsal bölgeye aşina biri olarak Calvert, Troas'taki hiç bir arkeoloğun sahip olmadığı kadar avantaja sahipti....Kendisine, Troas'a gelen her ulustan/ milletten ziyaretçi ve bilim adamı tarafından oldukça saygı duyulmaktaydı” diye bahsetmektedir². Lascarides ise “ Frank 1853 yılından sonrasına kadar bölgeye gelen tüm ziyaretçilerin tercümanı idi....Artık Schliemann'ı Hisarlık 'a yönlendirip yıllar boyunca burada gerçekleştirilen kazılar sonucu elde edilmiş deneyimleriyle destekleyen hem de Schliemann'ın yorumlarını yönlendiren şeyin, Frank'ın Troas'ın antik dönemleri üzerine olan kendi bilgisi olduğuna şüphe yoktur....Halen kişiliği gölgede

¹ Allen 1995a, 379.

² Cook 1973, 36.

kalmış bu şahsın etkisi ve yönlendirmesi, Schliemann'ın o tepedeki kazılara başlamasında en önemli rolü oynamaktadır.” diye bahseder³. Heinrich Schliemann'ın biyografisini kaleme alan L.Deuel, Schliemann'ın bu kişisel borcunu hiçbir zaman düzgün bir şekilde kabul etmediğini belirtmektedir⁴. Kısa bir süre önce günlüklerin, mektup kopyalarının ve erken baskıların oldukça detaylı bir incelemesini yapan D.A.Traill Schliemann'ın Calvert' in hakkı olanı oldukça sık bir şekilde ona bahsetmediğini belirtmiştir. Traill'in bu önemli çalışması M. Lehrer ve D.Turner tarafından gözden geçirilmiş ve değerlendirilmiştir⁵.

M. Wood ve D.F. Easton Calvert 'in Troia kazılarındaki rolünü 1861'den 1885 yılına kadar British Museum'un Yunan ve Roma eserlerinin sorumlusu olan Charles Thomas Newton (1816-1894) ile olan iletişiminden yola çıkarak araştırmıştır⁶. Yayınlanmış makalelerinin yanında, kısmen yayınlanmış veya yayınlanmamış yazışmaları ile yayını yapılmamış ve şimdilerde dağılmış olan koleksiyonunun kataloğu, Troia ve Troas arkeolojisine olan eşsiz katkısını ortaya koymaktadır. Yine de birkaç bilim adamı tarafından gerçekleştirilen yeni çalışmaların yanında Schliemann'ın oldukça ustalıkla yarattığı mitler zor ölmektedir⁷.

Mezar taşında yazanlara bakılırsa Calvert 1828 yılında Malta'da doğmuştur. Ve henüz bir çocukken ailesi ile birlikte Çanakkale'ye taşınmıştır. Frank Calvert birçok devlet için Türkiye ve Doğu Akdeniz'in dört bir yanında konsolosluk yapmış, kendinden büyük beş kardeşinin gölgesi altında olgunlaşmış hali ile onların yolunu izlemiş ve Çanakkale'de 1870 yılından sonrasına kadar İngiliz konsolosu ve 1874

³ Lascarides 1977, 63.

⁴ Deuel 1977, 5.

⁵ Allen 1995a, 380.

⁶ Wood 1985, 42-46; Allen 1995a, 381.

⁷ Allen 1995a, 381.

yılında da Birleşik Devletler konsolosluk temsilcisi olarak görev almıştır. Kendisi oldukça yetenekli bir diplomat olsa da tüm hayatı boyunca gerçek tutkusunun arkeoloji olduğu kolayca anlaşılmaktadır. Ailesinin bazı üyeleri antikacılık alanında ilgili olup British Museum'a pek çok parça bağışlayarak ya da zamanın büyük uzmanları ile beraber çalışarak hayatlarını sürdürmüş olsalar da, Frank içlerinde en aktif ve en bilimsel olan kişiydi⁸. Her ne kadar 16 yaşından sonra hiçbir resmi eğitim görmemiş olsa da, ailesinin ilgi alanı ve mükemmel kütüphanesi, Calvert ailesinin en genç üyesini ileriki çalışmalarına gerekli olacak her türlü kaynağa ulaşmaya sevk etmiştir⁹.

Calvert'lerin Çanakkale'nin Kilitbahir, Batakçiftlik gibi bir çok yerine yayılmış olan mülkleri, binlerce dönümlük özel kullanıma mahsus arazi sağlayarak, Calvert'e buralardaki arkeolojik zenginliklere oldukça küçük yaşlardan itibaren ulaşma imkanı sağlamıştır¹⁰.

Büyük kardeşi Frederick, uzmanlar, lordlar ve prensesler tarafından önemli bir İngiliz konsolosu olarak aranırken, küçük kardeş Calvert de Troas topografyası üzerine bir rehber olarak görülmektedir¹¹. Frank erken yaşta başlayan keşif ve araştırmaların sonucu olarak gözle görülür bir ün / nam elde etmişti. Böylece gezginleri kendi keşfettiği yerlere götürüp gezdirmekte ve kendi kişisel koleksiyonlarını onlara tanıtmaktaydı¹² (Levha III). Bu gezginlerin bir kısmı Calvert'in deneyimlerinin değerli hikâyelerini kaleme almış, bir kısmı ise bu genç adam ve işi üzerinde derin etkiler bırakmıştır. Bu kişilerden biri olan Mytilene'deki İngiliz konsolos yardımcısı Charles Thomas Newton 1853 Temmuz'unda Calvert ile Pınarbaşı, Hisarlık, Ophryneion ve

⁸ Allen 1995a, 381.

⁹ a.g.e. , 382.

¹⁰ a.g.e., 382-384.

¹¹ a.g.e., 385.

¹² Calvert'lerin koleksiyonları hakkında gezginlerin görüşleri için bkz.: Howard 1854, 96; Baumeister 1854, 509-512; Curtius 1903, 606; Stark 1874, 173-174; Gelzer 1873, 6.

Hanay Tepe gibi birçok yeri ziyaret etmiştir. Newton'un Pınarbaşı'ndan çıkarılmış seramikler üzerindeki kuvvetli değerlendirmeleri ve Hisarlık'ta "zeminde açıkça görülen düzensizlikler" üzerine olan görüşleri, büyük olasılıkla genç Calvert'in bu alanlarda kazı yapma isteğini tetiklemiştir¹³ (her ne kadar Newton Hisarlık'taki kalıntılar için "oldukça önemsiz" değerlendirmesini yapmış olsa da)¹⁴.

Hakkındaki bilgilere Newton'un yazdıklarından ulaştığımız Hanay Tepe, Calvert'in bilinen en erken kazılarından biridir. Calvert'in Hanay Tepe' deki gerçek anlamda ilk deneyimi tepenin ortasına kuyu benzeri bir sondaj açması şeklinde olmuştur. Newton' un kayıtlarına bakılırsa pek başarılı olmayan bu kazıyı yine Newton' un himayesinde gerçekleştirilen Thymbra Nekropolü kazısı izler. Calvert' in Newton ile olan bu yakınlığı belki de Newton' un deneyimlerinden yararlanma amaçlı olmalıdır¹⁵.

Kiel'deki Klasik bölümü profesörü P.W.Forschhammer'in (1801-1894), Hanay Tepenin aslında doğal bir oluşum olduğu şeklindeki görüşü ile bu problemin ancak kazılar ile çözümlenebileceğini söylemesi Calvert'i buraya yönlendiren etkenlerin başında gelmektedir. Calvert' in stratigrafik kazı metodları üzerindeki hakimiyeti tepenin Türk tabakalarından başlayıp Klasik, Arkaik ve hatta tarih öncesi seviyelere kadar uzanan beş tabakasının hem seviye hem de karakteri üzerinde yaptığı görüşlerden anlaşılmaktadır. Calvert'in sit alanının üzerine yaptığı baskısı her halükarda zamanının standartlarına göre örnek teşkil edecek konumda olup neredeyse 70 yıl sonrasında da Winifred Lamb tarafından takdir edilmiştir. Özellikle mezarlar, stratigrafileri ve farklı gömü eşyalarından yola çıkarak yaptığı değerlendirmeler ile Arkaik ve Klasik tabakalar

¹³ Allen 1995a, 386.

¹⁴ Newton 1989, 132.

¹⁵ Allen 1995a, 386.

arasındaki farklılıkları ortaya sermiştir. Bunlar yanında iklim ve hava şartlarının eserler ve buluntular üzerindeki etkisini yine bu kazılarda fark etmiştir¹⁶(Levha 3).

Frank Calvert abisinin, Troia'nın Thymbra çiftliklerinin arazisi içerisinde olduğu fikrine de hiç katılmamıştı. 1857 yılından itibaren Calvert'in Troia ovasında bazı yerler satın alması onun bu alana olan ilgisini gösterme açısından da önemlidir¹⁷. Hanay Tepe'yi ise her ne kadar İlyada ile ilişkilendirmeye istekli olsa da Patroklos'un odun yığınının ve Yunanların ortak mezarlarının tanımlarından yola çıkarak buranın Troialıların ortak gömü alanı olabileceğini önermiştir¹⁸.

1859 yılında Lekton Burnu'ndan Alexandria Troas'a kadar uzanan güneybatı kıyısında Strabo'ya dayanarak yaptığı keşiflerin yayınında, Calvert'in yazılı kaynakları yorumlama ve jeolojik/coğrafik öğelerle harmanlama konusundaki hassas yeteneğini göz ardı etmek mümkün değildir. Bu zaman, ayrıca Calvert'in Neandreia ile özdeşleştirdiği Çığrı Dağı, Dardanos ve Ophryneion gibi yerleşimlerde de kazılar yaptığı bir dönemdir. Özellikle kazılarında ele geçirdiği Attik seramikler, sikkeler ve Herodot tarihi ile kimliklendirip seramiklerden yola çıkarak da tarihlendirdiği Ophryneion üzerine yaptığı yayın 1860 yılı Aralık'ında ona Londra'daki Büyük Britanya Kraliyet Arkeoloji Enstitüsü Onursal Mutabık Üye ödülünü kazandırmıştır¹⁹.

Bu yeni yayınlardan elde ettiği güven ve başarı yanında, Newton'un eskiden beri olan teşvikleri de Calvert'in Homeros'un Troia'sının yeri hakkındaki tartışmalara Ballı Dağ/ Pınarbaşı'ndaki kazısının yayını ile girmesinin sağlamıştır. Newton'un görüşleri tarafından kendisine meydan okunması ve bu tepelerin gerçek yapısını ortaya çıkarma

¹⁶ Allen 1995a, 387.

¹⁷ ibid.

¹⁸ Calvert 1859, 4-6.

¹⁹ Allen 1995a, 387-389.

kararlılığı Calvert' in Troas'daki bu tepelerde birçok test amaçlı çalışma ve sondaj yapmasına neden olmuştur²⁰.

Özellikle 1864 yayını ile Calvert J.B.Chevalier'in 1791'de bu tümölüslerin Troia savaşı kahramanlarının mezarları olduğu şeklindeki görüşünü çürütmeyi amaçlamıştır.

Ağırlıkla Pınarbaşı üzerinde durup, gerek mimari (burada özellikle Pınarbaşı kalıntılarını "gerçek Homerik şehirler" dediğı Tyrins, Mykenai ve Larissa'daki kalıntılarla karşılaştırması dikkat çekmektedir) üzerinde, gerekse gömüler ve seramikler üzerinde yaptığı değerlendirmelerle burasının daha geç bir tarihe aitlenebileceğini vurgulamıştır²¹.

Pınarbaşı'ndaki kişisel kazılarında elde ettiğı olumsuz sonuçlar ve Newton'un Hisarlık'ın potansiyeli üzerine yaptığı değerlendirmeler Calvert'in Hisarlık çevresinden daha çok toprak alıp buraya daha çok dikkat yöneltmesine neden olmuştur²².

1863 yılında da satın aldığı alanlarda Homer'in Troia'sı ile Klasik Dönem'in İlion'unun aynı yer olduğu konusundaki düşüncelerden de teşvik alarak bazı kazılar gerçekleştirmiştir. Calvert'in yaptığı bu kazıların sunduğu buluntuların Brunton ve Schliemann buluntularıyla benzerliğinden yola çıkarak kazılan kısmın Troia IX' un Tiyatro B'si olduğu düşünülmektedir²³.

Hisarlık'ın önemi hakkında güven kazanmış ancak maddi imkânsızlıklar yüzünden zorluğa düşmüş Calvert, bu dönemden itibaren kazılarını sürdüreceğ bir finansör aramaya başlamıştır. Bu finansör arayışında ilk olarak British Museum'un Yunan ve Roma eserleri sorumlusu olan Newton'a yanaşmış ve müzeye çıkan tüm eserleri

²⁰ Allen 1995a, 389.

²¹ a.g.e. 390.

²² ibid.

²³ Allen 1995a, 391.

muhafaza etme ve üzerinde hak iddia etme düşüncesi ile kendine çekmeye çalışmıştır. Ancak bu öneri British Museum tarafından geri çevrilmiştir. Finansör arama çalışmaları sürerken bir yandan da Hisarlık'ta birçok deneme amaçlı açmalar yürütmüş ve bu çalışmalarında çoğunlukla Roma ve Arkaik kalıntılarına ulaşmıştır. 1965-1967 yılları arasındaki dönemde diğer başka birçok yerde çalıştığı bilinse de bu yerler hakkında kesin kaynaklara ulaşamamaktadır²⁴.

Bu dönemlerden sonra Calvert'in Schliemann'la tanışması 1868 yılının 15 Ağustos'unda gerçekleşir. Kaynak bulma konusunda yaşadığı problemlerden dolayı önü kesilen Calvert, hayal ettiği kazıların sürdürülmesi yeteneğini Schliemann'da görür. Bundan dolayı Dr. Schliemann'a kazıları yürütme yetkisini vererek, kendi sözleriyle de belirttiği gibi, bilim adına kendi kişisel kaygılarını bile kurban etmiştir²⁵.

Paris'te bu görevi alan Schliemann, Calvert'i sit alanı hakkında sonu gelmeyecekmiş gibi görünen soru yağmuruna tutmuştur. Bu tarihten sonra ikili arasında oldukça yoğun bir mektup alışverişine girilmiş ve bu mektuplarda hem Calvert'in Hisarlık üzerindeki fikir, amaç ve istekleri açıklanmış, Schliemann'ın tepe üzerindeki planları ve endişeleri veya merak ettikleri dile getirilmiştir. Bu mektuplar arasında Calvert'in, Schliemann'ın gerçekleştirmesini istediği kazı metotları ve yönlendirmeleri 1870 sezonunun ilk açmalarının temelini oluşturmaktadır. Schliemann'ın yazdıklarından yola çıkarak elde edilen derinliklere rağmen henüz ana toprağa ulaşılmamış olmasının nedeni olarak, tepenin bir çok kültürel katmandan meydana gelmiş olduğu fikrini öne sürmüş olması Calvert'in uzaktan bile olsa konuya olan hâkimiyetini açıkça gözler önüne sermektedir²⁶.

²⁴ Allen 1995a, 391.

²⁵ a.g.e. 393.

²⁶ a.g.e. 393 – 395.

Bu mektuplarla ve yazışmalarla beraber Schliemann'a ait pek çok çizim ve kesit planı da Calvert'e iletilmiştir. Schliemann'a olan güveni, Calvert'in onunla sadece sit alanını paylaşmasını değil, aynı zamanda ele geçen buluntuların yarısını ve daha da önemlisi, yıllardır Troas'taki kazılardan elde ettiği engin deneyimlerini de paylaşmasını sağlamıştır. Bu paylaşımlar esnasında Hisarlık'ın aslında Homeros'un Troia'sı olduğunu öne süren iki yazardan Maclaren ve Eckenbrecker'in bahsinin de bundan bihaber Schliemann'a açılmış olması iki hafir arasındaki bilimsel farkı/uçurumu gözler önüne sermektedir²⁷.

Calvert'le tanışıp fikir alışverişine girmesinden hemen sonra elde ettiği bilgiler ve kopya niteliğini taşıyan notlarla Schliemann hızla bir kitap projesine adım atmış ve birkaç ay içinde "İthakue, le Peloponese et Troie" isimli kitabını yayınlamıştır. Bu kitabı ile beraber Traill'in de gösterdiği gibi Schliemann, keşfin bütün ihtişamını kendi üzerine almayı amaçlamıştır. Bu olay Troia'da Schliemann'ın toprağa bir kürek saplamasından bir sene önce olmuştur. Tek yapması gereken Calvert'in kendisiyle paylaştığı çok miktardaki bilgiyi bir araya toplamak olmuştur²⁸.

Tüm bunlara rağmen Calvert'in Schliemann'a olan eğiliminin nedeni hakkında hala çeşitli düşünceler vardır. Ancak bunun nedeni oldukça açıktır. 1862 yılıyla beraber ailede görülen problemler ve bazı finansal zorluklar Calvert'in aile meseleleri ile daha yakından ilgilenmek zorunda kalmasına neden olmuştur²⁹. Bu işler onun arkeolojik planlarından uzaklaşmasına neden olarak önce Newton ve British Museum'dan, ardından da Schliemann'dan yardım talep etmesinin başlıca sebebidir.

²⁷ Allen 1995a, 396.

²⁸ ibid.

²⁹ Robinson 1994, 153-168.

9 Nisan 1870 tarihinde Hisarlık'a gelindiğinde, beklemek için artık sabrı kalmayan ve Calvert'in kazı iznini beklemesi yönündeki uyarıları ve önerilerine uymayan Schliemann, arazinin Calvert'e ait olan kısmının dışında kalan batı bölümüne 30 m. uzunluğunda iki adet dikey açma açar. 2 Mayıs 1878'de yazdığı bir mektupta Schliemann bu durumu Calvert'e "daha yüksek olan bu kısım bana burada kralın sarayın olabileceğini düşündürdü" şeklinde açıklamıştır. Buranın sahibi olan Türk çiftçilerden ve hükümetten izin almamış olduğu için Schliemann buradaki işleri durdurmak zorunda bırakılmış ve burada 1 yıl çalışmamıştır. Calvert de Schliemann'ın davranışlarından dolayı cezalandırılmıştır³⁰.

1871 yılında artık kazı izni alarak azimle kazmaya başlamış olan Schliemann artık Calvert'in kazı metodları üzerine verdiği fikirlere uymuyordu. Bunun yerine Calvert'e "şimdi benim kendi kazı iznim var, bu yüzden yakında hepsini kendime almayı düşündüğüm Hisarlık'ta daha büyük ölçekli kendi kazılarıma başlayacağım" diyordu. Diğer birçok kişiye yazdığı mektuplarında da buna benzer sözleri sürekli dile getirmekteydi. Schliemann'ın mektuplarında dile getirdiği bir başka şey ise tepenin altından başlayarak ana toprağa kadar ulaşacak ve aynı şekilde yukarı devam edecek açmalarla kazı yapma fikri idi. Bu şekilde ana toprak üzerinde oturduğu tespit edilen en aşağıdaki yapılar da haliyle en eski tabakaya ait binalar olacaktı³¹. Bu şekilde aşağıdaki ana toprağa kadar kazma fikri kendisine daha önce Calvert tarafından önerilmişti³².

Sit alanının yok edilmesi ihtimali yanında Schliemann'ın hilekâr davranışları ve bilgisi ile deneyimlerini kendi çıkarları doğrultusunda kullanmasına rağmen Calvert özellikle arkeolojik konularda olacak şekilde ona yardım etmeyi sürdürmüştür.

³⁰ Allen 1995b, 50-57.

³¹ Meyer 1953, 156, 187-188; 157, 188-189; 183, 210-211.

³² Allen 1995a, 397.

Schliemann'ın başarısızlıklarına ve devamlı yardım için gelen yakarlarına Calvert, çıkan seramiklerin stiline bakarak özellikle tabaka tarihlendirmesi konusunda yardımlarda bulunmuştur³³.

1872'nin 10 Haziran'ında Calvert Schliemann'a kendi arazisinde kazma şansını verir ve ona tepenin bu kısmında daha önceden gerçekleştirilmiş olan seviye düzleme çalışmaları hakkında da bilgiler vererek bu çalışmaların aslında tepenin stratigrafisini bozmuş olabileceğini belirtir. Schliemann'ın kendi bölümü içinde yapmış olduğu kazıların sonuçlarından endişeler duymaya başlayan Calvert onu birçok kez daha dar ve küçük boyutlu açmalar kullanma konusunda uyaracaktır³⁴.

1872 ilkbaharının mektuplarında artık ortaklar arasındaki soğuma, her ikisi de kalıntılar üzerindeki yorumlarda fikir ayrılığına düştüğünden gayet açık bir şekilde görünmektedir. Schliemann'ın daha erkene ait olan materyalleri Homeros'un zamanına yanlış bir şekilde tarihlemesine cevaben Calvert, bu fikirlerine hiç katılmadığını açıkça belirtmiştir. Schliemann Calvert'in arkeolojik yargıları ile ilgili sorgulamalara gidince de Calvert kendisinin bir hevesçi olmadığını ve yaptığı önerileri gerçekler üzerine dayandırıldığını söyleyerek cevap vermiştir. İki ortak arasındaki atışmalar bu şekilde uzayarak gitmektedir³⁵.

Traill özellikle Calvert'in Schliemann'la ilişkisinden doğan trajik sonuçlara değinmiş ve özellikle Schliemann'ın Hisarlık'ın aslında antik Troia olduğu fikrini Calvert'ten çalışını bu sonuçlar içinden en kötüsü olduğunu öne sürmüştür. Bu trajik sonuçlar arasında ayrıca Schliemann'ın Athena Tapınağı'nı bulduğuna dair olan asılsın iddiası Calvert'in cömertliğini sürekli olarak kötü bir şekilde kullanması, Calvert'in

³³ Allen 1995a, 398.

³⁴ ibid.

³⁵ ibid.

güvenine ihanet etmesi ve Helios metopu üzerinden Calvert'i kandıracak tavırlar içine girmesidir³⁶.

Schliemann'ın elinde ciddi derecede kötüleştirilmek ve aşağılanmaktan sonradır ki Calvert gerçeği konuşma ve mücadele etme konusunda arkadaşları tarafından ikna edilmiştir. Troas'taki bir çok arkeolojik çalışmanın, ki buna kendi çalışmaları da dahildir, özetini çıkardıktan sonra 25 Ocak 1873 tarihli *Levant Herald*'daki makalesinde Calvert, Schliemann'ın kendi başlattığı kazıları sürdüren kişi olduğunu belirtmiştir. Bunda bile Schliemann'ın tüm tutumuna rağmen Calvert'in takdir edilecek dengeli ve doğrucu tavrı görülmektedir. Bu makalede ayrıca Calvert Schliemann'ın birçok fikrine ve değerlendirmesine bilimsel çerçeveden taşmayacak şekilde çeşitli cevaplar vermiş ve düzeltmeler yapmıştır³⁷. Buna rağmen Traill bilimsel bir çerçevede olsa da Calvert'in Hisarlık hakkında yayınlar yapmasına ve kendininkiyle bağdaşmayan fikirler ortaya koymasını Schliemann'ın hiç tolere edemediğini söylemektedir. Bunun sonucu olarak Calvert'e birçok mektubunda saldırmış ve yalan yere suçlamalarda bulunmuştur³⁸.

Özellikle 1873 ve 1879 yılları arasındaki zaman diliminde ikilinin arasında hiçbir yazışma olmamıştır³⁹.

1875 yılında Schliemann Türk hükümeti ile yeni kazı izni için görüşmelere başlamıştır. Kazı iznini alması ancak 1876'da Priamos'un hazinesinin yarı değer parasını Türk hükümetine ödedikten sonra alınabilmiştir. Kazı izninin alınması Schliemann'a Calvert'le yakınlaşmasını gerekli kılmış ve Schliemann Calvert'le arasındaki kırıngınlığı Gladstone tarafından yayınlanmış bir cilt hediye ederek düzeltmeye

³⁶ Traill 1993, 90-92.

³⁷ Allen 1995a, 399-400.

³⁸ Traill 1993, 29-40.

³⁹ Allen 1995a, 400.

çalışmıştır. Calvert'in buna cevabı hediyeği geri çevirmek ve Schliemann'a oldukça resmi ve mesafeli bir karşılık vermek olmuştur⁴⁰.

Ancak yine de Hisarlık'ta yürütülen kazıların devam etmesi gerektiğinden Schliemann'ın Calvert ile arasını mutlaka düzeltmesi şarttı (özelikle de Calvert'in satın aldığı kısımlarda kazı yapmak istediği düşünülünce). Birbirlerine olan yakınlaşmaları nasıl sağladıkları ise yazışmalarda yer almamaktadır. En sonunda varılan ortak karar ise, ikisinin de Hisarlık'ın tanımını için Maclaren'in öne sürdüğü tezi kabul etme ve kendi iddialarının önceliği için atışmama olmuştur⁴¹.

En sonunda 1879 yılına gelindiğinde ise her ikisi de karşılıklı anlayışa dayanan bir anlaşmaya varmış ve Schliemann Calvert'in Hanay Tepe'de yeni baştan başladığı kazılarının masraflarını karşılamıştır. Schliemann'ın R.Wirchow ile olan bağlantısından da kolayca anlaşılacağı üzere Schliemann, geçmişte kendisine çok yardımcı olan bu kişiyle tekrar yakınlaşmak için elinden gelen her şeyi yapmaktadır. Calvert tarafından genelde pek sıcak bir şekilde karşılanmayan bu yaklaşımlar 1878-1879 yıllarında Schliemann'ın desteğiyle Hanay Tepe'de hem yüzey araştırması hem de sistematik kazıların yapılmasının sağlanmasıyla değişir. Bu kazılarda, Calvert birçok kazı malzemesi yanında ilk defa olarak iki kademeli bir prehistorik yerleşimin izlerine ulaşır. Bu çalışmalarını başarılı bir şekilde yayınlayan Calvert, Hanay tepe yerleşimi hakkında birçok değerli ve önemli sonuç ortaya koyar⁴².

1879 yılında Calvert bir adım daha ileri giderek Hanay tepe kazılarında ele geçmiş malzemeleri Schliemann'la birlikte Berlin'deki Königliche Müzesi'ne bağışlar. İkili ayrıca 1880 yılında Calvert'in bilgisini ve Schliemann'ın kazısını kullanarak ortak bir

⁴⁰ Allen 1995a, 401.

⁴¹ ibid.

⁴² Calvert 1881, 706-720.

kazı planlamaya da adım atar. Bunu Calvert'in önce Hanay tepe'deki gömülerle bağlantılarını açılabilmesi için mezarlar bulması amacıyla Schliemann'a kendi arazilerinde kazı izni vermesi, ardından da 1881 yılında hisarlıkta yine Calvert'e ait kısımda kazı yapma izi verilmesi izler. Böylece 1882 yılında Schliemann Hisarlık'ta Calvert'a ait olan Doğu kısımlarında kazılar yapabirmiştir. Ve bu sefer, ikili Schliemann'ın yayınlanacak olan çalışması *Troja*'da Calvert'in Neandreaia'da yaptığı çalışmaların ön yayını yapması üzerine tekrar eski dostane günlerine dönmüş olur⁴³.

Artık görünen odur ki eski düşmanlığın yerini, tekrar canlanan bir dostluk almıştır. Böylece 884 yılında Calvert Atina'da Schliemann'ın davetlisi olarak ağırılanacak, 1885'te ise yeğeni Alice'in Bostonlu arkeolog Bacon ile olan düğününde Schliemann'dan düğün hediyeleri alacaktır⁴⁴. Aynı yıl içine Calvert karşılık olarak Schliemann'ı Kraliçe Viktorya'dan İngiliz mimarlar enstitüsünün altın onur madalyasını aldığı zaman tebrik edecektir. Bunun yanda Calvert, Schliemann'ı yine Troas'taki sit alanları ile ilgili bilgilendirmeye de devam edecektir⁴⁵.

40 yaşına geldiğinde Calvert, dostu Schliemann'a Troas arkeolojisini ömrünün yettiği kadar aydınlatmayı istediğini yazmıştır. 50'li yaşlarında ise çalışmalarının Troas'taki insan kalıntılarıyla sınırlamakla yeterli kalmayan Calvert bölgenin jeolojisi ve paleontolojisi hakkında da çeşitli makaleler yayınlamıştır⁴⁶.

⁴³ Allen 1995a, 403.

⁴⁴ ibid.

⁴⁵ Meyer 1953, 187, 206-207.

⁴⁶ Allen 1995a, 404.

Hayatının geriye kalan kısmı boyunca Calvert birçok yerde kazılar yapmaya birçok yeni sit alanını keşfetmeye ve arkeolojik hatıralarını yayınlamaya başarıyla devam etmiştir. Son yayını 1902 yılında 74 yaşındayken çıkmıştır⁴⁷.

Sonuç olarak söylenecek şey Hisarlık ve genel olarak Troas bölgesinde Calvert'in hipotezleri çürütmek için kullanma yanında çapa ve kürek ile tarihsel sorunları çözmede de bir öncü olduğudur. Bu büyük öncü hayatının son yıllarında doğup yükselmesine sebep olduğu ancak takdirini pek alamadığı Schliemann'ın ölümü yanında Troia'nın görkemli surları ve yapılarını da görme şansına erişerek bencilce yürütmediği fedakâr hayatının belki de en mutlu günlerini yaşamıştır. Calvert 12 Ağustos 1908 yılında hayata gözlerini yummuştur.⁴⁸

⁴⁷ Allen 1995a, 405.

⁴⁸ a.g.e., 405-407.

I.2.Pelike Formu ve Tarihçesi

Pelike denilen form, aslında amphoranın daha şişkin karınlı bir çeşidinden oluşturulmuştur⁴⁹. Genel anlamda form olarak pelike, profilinde gözlemlenen devamlı kıvrım ve torus biçimli ağzından yola çıkılarak amphora Tip C'lere benzetilebilir. Ancak gövdede görülen en geniş çap, Tip C'de olduğu gibi ağız ve kaide arasındaki orta mesafede değil de hemen kaidenin üstünde yakalanmaktadır⁵⁰. Pelikeler karınlı amphoralar gibi bezenmiştir, ama onlardan küçüktür; dışa kıvrık dudakları, sarkık profilleri vardır (Levha IV: 1-2). Pelikelerin gövde yapısında görülen bu sarkıklık formun, aryballos ve askos gibi diğer sarkık ve şişin gövdeli formlarda da öngörüldüğü üzere, kökeninin büyük ihtimalle eskinin deriden yapılmış tulumlarında yatmakta olduğuna işaret etmektedir⁵¹.

Pelikelerin, yukarda tanımlanan ve amphora Tip C'lere benzeyen geleneksel örnekleri yanında bir de “boyunlu pelike” denilen küçük bir çeşitlemesi de mevcuttur. Boyunlu pelikeler genel özellikleri ile ana örneklerle benzese de nispeten uzun verilmeye çalışılan boyunları ile öne çıkmaktadırlar⁵².

Formun tarihçesine bakacak olursak, pelikenin ilk olarak M.Ö. 520'lerden sonra Attik kırmızı figür sanatı bünyesinde ortaya çıktığı görülmektedir. Bu çıkışın ardından pelike formu ‘kırmızı figür’ evresinin sonuna kadar oldukça popüler bir şekilde kullanılmaya devam etmiştir⁵³. Bu devamlılığı takiben Attik kırmızı figürün ardından

⁴⁹ Cook 1966, 224.

⁵⁰ Moore 1997, 12.

⁵¹ Boardmann 1989, 237.

⁵² Boardmann 2003, 187.

⁵³ Cook 1966, 224.

gelen Geç Klasik kırmızı figür ile beraber (M.Ö. 425-400) pelike formu daha da gelişmiş ve kullanımda gözle görülür şekilde yaygınlaşmaya başlamıştır⁵⁴.

M.Ö. 450 yılından önce torus biçimli ağız, çap bakımından oldukça dar görünse de giderek genişleyecek ve neredeyse kaideyle eş bir çapa gelecektir. M.Ö. IV. yy.'da ise ağız birçok örnekte⁵⁵, kaideden bile daha geniş bir çapa sokulacak ve aşağıya doğru hafif bir sarkma sergileyecektir. Kulplar çoğunlukla şeritler halinde gelmekte, kaide ise yoğunlukla torus, bazen ise çifte torus şeklindedir. Sonuçta tüm bu değişiklikler ile pelikenin genel görünüşü oldukça ağır, gürbüz(sağlam/kuvvetli) ve pratik bir yapı içine sokulmuştur⁵⁶.

Pelike formunun süsleme sistematigi de oldukça net ve basit olup birçok yönden bazı amphoraların süslemeleriyle paralellikler göstermektedir. Özellikle M.Ö. 480 yılından sonra pelikeler üzerindeki figürler çerçeve içine alınmamaya başlanılmış ve süslemede gidilen bu uygulama çoğunlukla Attik pelikelerde kullanımda kalmıştır. Bazı örneklerde figürlü süslemeler vazoun her iki yanında yer alan sadece bir veya iki figürden oluşmaktadır. Bir diğer çeşitleme ise figürlerin kulplara doğru genişletilmesi şeklinde gözlemlenmekte ve figürlü biraz yaydırılmış bir duruş vermektedir. Bu uygulamanın kullanıldığı pelikelerin bazılarında, her kulbun altına bir palmet gelecek şekilde uygulamalar yapıldığı da gözlemlenmektedir. Dil bezeği, başta Atina Agorası örneklerinde olmak üzere, pelikelerde tercih edilen en yoğun bezeklerden biridir. Dil bezeği sırası bilinen süsleme yönlü kullanımına ek olarak aynı zamanda, kap yüzeyinde figürlerin üzerinde durduğu zemini belirtmek için de uygulanmıştır⁵⁷.

⁵⁴ Cook 1966, 185.

⁵⁵ Bu örneklerin birçoğu çalışmanın konusunu oluşturan pelikeler ile tipolojik açıdan paralel örneklerdir.

⁵⁶ Moore 1997, 12.

⁵⁷ a.g.e., 13.

Pelikeler, aryballos gibi diğer formlarinkine benzer sarkık gövde yapıları yanında üzerlerinde büyük çoğunlukla resmedilen sahnelerden (gymnasion, kadın başları vb.) de dolayı yağ bazlı bir kullanım için tercih edilmiş olmalıdır.⁵⁸ Böylece pelikelerin sanıldığı gibi sadece zeytinyağı veya yemeklik kullanıma değil daha büyük ve olası bir ihtimalle kokulu yağ saklamayı amaçlayan bir kullanıma hizmet ettiği söylenilebilir⁵⁹.

⁵⁸ Boardmann 1989, 239.

⁵⁹ ibid..

I.3.Amaç, Kapsam ve Metod

Tez çalışması kapsamındaki eserlere ait katalog bilgilerine ulaşmada, çoğunlukla, Calvert kazı ve araştırmalarına ait en sağlıklı envanteri içeren Thiersch Kataloğu kullanılmıştır⁶⁰.

Calvert Koleksiyonu'ndaki Kırmızı Figürlü Pelikeler üzerine hazırlanmış bu çalışmada ilk önce eserlerin teker teker künyelendiği bir katalog kısmı oluşturulmuştur. Koleksiyon dahilindeki kırmızı figürlü pelikelerden yedi tanesinin bir katalog numarasına sahip olmadığı görülmüş, ancak bu yüksek lisans tez konusu içine dahil edilmeye değer bulunduklarından ve tez çalışması içerisinde daha kolay anlaşılabilirliğin sağlanması nedeniyle numerik olarak 01-07 arasında numaralar almışlardır⁶¹.

Tez kapsamında bir kataloğun oluşturulması ile eser tanımları ve açıklamaları tek bir bünyede toplanmış ve yeniden numaralandırılarak gruplandırılmıştır. Kataloğun oluşturulması sayesinde konuyu meydana getiren pelikelerin de etraflıca tanınıp anlaşılabilirliğin sağlanması nedeniyle sağlam bir temel oluşturulması sağlanmıştır.

Bunu takiben tezin bünyesinde kapsamlı bir giriş kısmı oluşturulmuş ve çalışmanın ön hazırlığı da bu şekilde gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu giriş kısmında ilk olarak eserleri bünyesinde barındıran koleksiyona ismini vermiş Frank Calvert'in kim olduğu ile birlikte Troas bölgesinde gerçekleştirdiği

⁶⁰ Bkz. H. Thiersch, *Katalog der Sammlung Calvert in den Dardanellen und in Thymbra im Auftrag des Kaiserlich Deutschen Archeologischen Instituts*, 1902.

⁶¹ Bu numaraların Çanakkale Müzesi envanter numaraları ile hiçbir ilişkisi yoktur. Tez içerisinde kullanılan envanter numaraları incelenen örneklerin daha iyi anlaşılıp karıştırılmaması amacıyla bizzat tarafımdan oluşturulmuştur.

kazı ve araştırmalara değinilmiştir. Böylece tez konusunu oluşturan “Calvert Koleksiyonu”nun nasıl meydana geldiği de yüzeysel olarak irdelenmiştir.

Ardından tez konusunu oluşturan pelike formu üzerinde durularak pelikenin ortaya çıkışı, formasal yapısı, kronolojik çerçeve içindeki gelişimi, kullanım ve yayılım alanları gibi konulara değinilmiştir. Bu sayede çalışmanın ana bölümlerine girmeden önce form hakkındaki bilgiler kapsamlı bir şekilde açıklanarak konuya yabancılik çekilmemesi sağlanılmıştır.

Çalışmanın ana bölümüyle beraber koleksiyondaki pelikeler ele alınmıştır. İlk olarak koleksiyondaki pelikeler kendi içlerinde formasal olarak değerlendirilmiş ve tanımlanmıştır. Benzer formlar ise bir araya toplanmış ve bu şekilde toplu olarak da bir değerlendirme altında tutulmuştur.

Formsal değerlendirmeyi pelikelerin motifsel değerlendirmesi izlemiştir. Motifsel değerlendirme kendi içinde iki ayrı alt başlığa bölünmüş ve ilk olarak sade bir şekilde süsleme amaçlı kullanılan motifler ele alınmıştır. İkinci alt başlıkta ise süsleme motifleri yanında kapların üzerinde kullanılan ve ana süslemeyi meydana getiren figüratif sahneler ile ikonografiler irdelenmiştir. Tespit edilen temel ikonografilere ek olarak alt bölümler yapılmış ve çeşitli alt ikonografi bölümleri ortaya çıkarılmıştır. Her ikonografi kendi üzerinde yer aldığı pelike örnek alınarak detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Ayrıca ikonografilerin kendi içlerinde gösterdikleri çeşitliliğe de yer verilmiştir.

Üçüncü ana başlığın altında bir önceki kısımlarda tanımlanıp hem formasal hem de motifsel olarak tanımlanan pelikeler, tespit edilmiş benzerleri ile teker teker karşılaştırılmıştır. Tipolojik ve ikonografik benzerlerin sunduğu bilgiler ışığında

pelikeler belirli grup, usta ve ressamalara atıflandırılmaya çalışılmıştır. Daha önce çalışılıp yayınlanmış benzerlerden yola çıkarak Calvert Koleksiyonu'ndaki pelikeler kronolojik olarak da değerlendirilmiş ve tarihsel süreç içindeki yerleri de tespit edilmiştir. Ayrıca buluntu yeri bilinen benzerlerin varlığı, tez konusunu oluşturan kırmızı figürlü pelikelerin bağlanabileceği olası kökenler veya ticari rotaların anlaşılmasına da olanak sağlamıştır.

Çalışmanın son başlığında ise pelikeler sergiledikleri coğrafi dağılım açısından irdelenmiş ve buluntu yerleri üzerinde durularak çalışılmıştır.

Yukarıda bahsedilen konular kapsamında alt yapısı hazırlanıp meydana getirilen bu çalışma, her şeyden önce Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikelerin yitik konumlarından sıyrılarak arkeoloji dünyasına duyurulmasını sağlayacaktır. Çanakkale bölgesinde ele geçmiş kırmızı figürlü pelikeler hakkındaki yüzeysel ve yetersiz bilgiler de bu çalışma sayesinde az da olsa kırılmış olacaktır. İthal edilmiş pelikelerin bu eserler içindeki varlığının ortaya çıkması halinde de, Çanakkale ve Anadolu coğrafyasının bu bağlamdaki dışa açılımı da belki daha iyi anlaşılabilir olacaktır.

II.CALVERT KOLEKSİYONU'NDAKİ KIRMIZI FİGÜRLÜ PELİKELER

Calvert Koleksiyonundaki kırmızı figürlü pelikeler detaylı ve sağlıklı sonuçlar elde etmek amacı ile iki ana başlık altında incelenmiştir. Bu başlıklardan ilkinde pelikeler formsal anlamda ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Formsal değerlendirmeyi ise motifsel değerlendirme izlemiştir.

II.1.Tipolojik Değerlendirme

Tez kapsamına sokulmuş ve kataloglanmış otuz bir adet kırmızı figürlü pelike tipolojik (formsal) çerçeve dahilinde ele alınıp değerlendirildiği zaman örneklerin bize iki ana tip sunduğu anlaşılmaktadır. Bu iki ana tip kolay anlaşılmayı sağlamak amacı ile basitçe Tip I ve Tip II olarak adlandırılmıştır (Grafik 1).

II.1.1.TİP I

Bu tiplerden ilki ince yapılı bir dudak kısmına ve hafif bir şekilde aşağı doğru sarkan bir ağız yapısına, ağız ile birleşim yerine yaklaştıkça dışa doğru açılan uzun ve ince profilli bir boyna, hafifçe şişkin olması yanında biraz da uzatılmış bir yapı sergileyen bir gövdeye ve küçük bir halka kaideye sahiptir. Ağız kenarının hemen altından başlayarak gövdenin şişkinliğini kaybedip yerini boynun incelen kısmına bıraktığı omuz bölümüne bağlanan iki adet kulp ise aşağıya inildikçe düzleşen bir profile sahiptir. İkinci tipe oranla çok daha uzun ve ince formu örnekler birinci tipi oluşturmaktadır.

İlk tipe atlandırılmış pelikeler genelde bu tipolojiyi izlese de detaya inildiği vakit örnekler arasında bazen çeşitli yapısal farklılıkların olduğu da gözlemlenmektedir.

03, 05, 07, 08, 09, 10, 11, 12, 13, 20, 23, 29 ve 31 katalog no.lu pelikeler ilk tip içerisine dahil edilen örnekleri teşkil etmektedir. Bu örnekler içerisinden ilk olarak ana tanıma ‘tamamen’ uyan örnekler 08 ve 13 katalog no.’lu pelikelerdir. Tip I’e dahil edilmiş pelikelerin büyük çoğunluğu 20 cm. ile 27 cm. arasında değişen yükseklik ölçülerine sahiptir (Grafik 2). Yine Tip I’e dahil edilmiş olunan 29 katalog no.lu örnek ise, 16,5 cm.lik yüksekliği ile genel ölçünün dışında bir yükseklik sergileyen yegane örnek konumundadır.

Tipolojik açıdan bakıldığında, ilk tipi oluşturan genel özellikler arasından detaya inildiği vakit, örnekler arasında çeşitli yapısal farklılıklar olduğu da gözlemlenmektedir. Bu yapısal farklılıklar sadece kulpların verilisinde görülmüştür.

Tip I’e dahil edilen pelikelerden 03, 07, 09, 10, 11, 12 ve 23 katalog no.’lu örneklerin kulplarının genel form olarak dudak kenarının hemen altından, dudağa bitişik ve düz bir biçimde dik bir açı ile inerek gövdeye bağlandığı görülmektedir. Bu örneklerden özellikle 03 katalog no.’lu pelikenin kulplarından birinde gözle görülür bir yamukluk tespit edilmiştir. Bu kulp genel örneklerdeki gibi düz bir biçimde dudak kenarından inip dik bir açıyla gövdeye bağlanmasına rağmen, olasılıkla henüz şekillendirilme aşamasında bir hataya maruz kalmış (büyük olasılıkla üretim hatası) ve böylece üst kısımda bir yamukluk meydana gelmiştir; fakat bu hataya rağmen 03 katalog no.lu örnek yine de kulp profilinin düz olarak inip bağlandığı pelikeler arasında sayılabilmektedir.

05, 08, 13, 20 ve 29 katalog no.'lu örneklerin kulpları ise dudak kenarından düz bir şekilde çıkmalarına rağmen, aşağı doğru gittikçe gövdeye doğru daralan bir açı sergilemekte ve gövde bağlantısı bu şekilde gerçekleşmektedir. İşte gövdeye doğru daralan açısal özellik sonucunda 05, 08, 13, 20 ve 29 katalog no.lu örnekler Tip I'deki diğer örneklerle kıyasla ufak bir tipolojik farklılık sergilemektedirler.

II.1.2.TİP II

İkinci tip, Tip I'e kıyasla biraz daha etli olup boynun üstüne sonradan yerleştirilmiş gibi duran daha düz profilli bir dudak/ağız kenarına, ağız ile birleşim yerine yaklaştıkça dışa doğru açılan kısa ve kalın profilli bir boyna, oldukça şişkin bir profil çizen bodur bir gövdeye ve geniş yapılı bir halka kaideye sahiptir. Tip II'yi oluşturan pelikelere ait kulplar, ağız kenarının biraz daha altından başlamakta ve kıvrımlı profilini omuzdaki bağlantı yerine kadar başarı ile korumaktadır. Bir diğer farklılık da kulp profillerinde ortaya çıkmakta ve Tip I'in düz ve dilimli olan kulp kesitine karşın Tip II örneklerinin kulp kesitleri genellikle ovaldir.

Tip II'yi oluşturan pelikeler de 01, 02, 04, 06, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28 ve 30 katalog no.lu örnekler ile nitelenmektedir. Tip II'ye aitlenmiş örneklerin çoğunluğu 15 ila 18 cm. arasında değişen yükseklikler ile karakterize edilmektedir (Grafik 2). Tip II'ye dahil edilmiş 01 ve 04 katalog no.lu pelikeler, 01 katalog no.lu örneğin sahip olduğu 21 cm.lik yükseklik ile 04 katalog no.lu örneğin sahip olduğu 20,5 cm.lik yükseklik açısından bu örneklerden sıyrılmaktadır.

Tip II'ye ait örnekler içerisinde bu tipi karakterize eden ana tanıma 'tamamen' uyan örnekler 02 ve 06 katalog no.'lu pelikelerdir. Diğer örneklerde ise bu ana tanımdan az da olsa farklılıklar sergileyen küçük değişiklikler mevcuttur.

Tip II içerisinde farklılıklar sergileyen örneklerden özellikle iki tanesi belirgin bir şekilde diğerlerinden ayrılmaktadır. 24 ve 28 katalog no.'lu örnekler aynı tip içerisinde değerlendirilen benzerlerinden, çok daha kısa tutulmuş boyunları, daha şişkin verilmiş olunan gövdeleri ve oldukça genişletilmiş halka kaideleri ile ayrılmaktadır.

Tipolojik açıdan bakıldığında zaman, Tip II'yi oluşturan genel özellikler arasından bazı detaylara inildiğinde örnekler arasında çeşitli yapısal farklılıklar olduğu da gözlemlenmektedir. Tip II'ye dahil edilen pelikelerden 06, 10, 14, 16, 22, 27, 30, 25 ve 26 katalog no.'lu örnekler bu yapısal farklılıkları sergileyen başlıca örneklerdir. Yukarıdaki örneklerde kulplar, düz profilli olan ağız kenarına bitişik olacak şekilde verilerek hemen dudak kısmının altından başlayacak bir şekilde aplik edilmiştir. Ancak bu örneklerdeki en bariz farklılık, kulpların dudak kısmının hemen altından başlayıp gövdeye bağlandıkları yere daha dar bir açıyla yaklaşmasında ortaya çıkmaktadır.

01, 02, 04, 15, 17, 18, 24 ve 28 katalog no.'lu örnekler de ana karakterden biraz farklı unsurlar sergileyen diğer pelikelerdir. Bu pelikelerde ise kulplar ağız kenarının altından başlamalarına rağmen, dudak ile aralarında az ya da çok boşluk bırakılmış ve böylece kulpların dudaktan ayrılığı bariz bir şekilde vurgulanmıştır.

II.2.Motifsel Değerlendirme

Calvert Koleksiyonundaki kırmızı figürlü pelikelerin incelendiği ikinci başlık ise motifsel değerlendirmeyi kapsamaktadır. Motifsel değerlendirme kısmında da en sağlıklı sonuçlara ulaşmak için yine detaylandırılmaya gidilmiş ve bunun sonucu olarak pelikeler önce süsleme amaçlı kullanılan motifler yönünden ardından da figüratif sahneler yönünden ele alınmıştır.

II.2.1.Süsleme Amaçlı Kullanılan Motifler

Bu başlık altında kaplar üzerine süsleme amacı ile işlenmiş olunan ancak hiçbir figüratif öge (insan, hayvan veya bitkisel öğeler) yansıtmayan, daha çok “bezek” özelliği sergileyen motifler ele alınmıştır.

Koleksiyon kapsamındaki pelikelerde her ne kadar süsleme amaçlı olarak kullanılmış bezeklerin varlığı tespit edilmiş olsa da, bu bezekler içinde hiçbir çeşitlenme ve zenginleştirmeye maalesef rastlanılmamıştır.

Eldeki örneklerin tümünde figüratif sahne ve süslemeler dışında kullanıldığı tespit edilen yegâne bezek “dil bezeği”dir. Calvert Koleksiyonu’ndaki pelikeler üzerinde kullanılan dil bezeği, tüm örneklerde kıvrık ucu aşağıya bakacak şekilde yan yana birleştirilerek bir sıra oluşturması şeklinde uygulanmıştır. Dil bezeklerinin tümü ince bir kontur hattı ile meydana getirilmiştir. Bu şekilde oluşturulan dil bezeğinin içine de bu sefer daha kalın bir kontur hattı ile çevrelenmiş nispeten daha küçük ikinci bir dil bezeği daha uygulanmıştır.

Tek tek yukarda bahsedilen şekilde oluşturulan dil bezekleri, kullanılmak istenildikleri kısımda kap yüzeyinin renginde bırakılan yatay bir şerit içine yerleştirilerek altta ve üstte yine birer ince çizgi ile sınırlandırılmıştır. Bu çerçeve içine oturtulmuş dil bezeklerinin arasına ise birer küçük siyah renkli nokta yerleştirilmiştir. Bu tanımlardan yola çıkarak ve eldeki örneklerden de görülerek söylenecek bir başka nokta ise, yatay ince çizgilerin sadece dil bezeklerinin alanını sınırlandırmak için kullanıldığıdır. Yani bu çizgilerin yapılmasında bir çerçeve oluşturma şeklinde herhangi bir amaç güdülmemektedir.

Örnekler üzerinde gerçekleştirilen genellemelerden yola çıkılarak dil bezeğinin tespit edilen en temel kullanım şekli, ağız kenarı, boyun ve alt gövde üzerinde gerçekleştirilmiş olanıdır. Tip I'i oluşturan 03, 05, 07, 10, 12, 13, 20, 23, 29 ve 58 katalog no.lu pelikeler ve Tip II'de değerlendirilen 01, 02, 04 ve 06 katalog no.'lu pelikeler dil bezeğinin temel kullanım alanını gözlemlemek için başlıca örneklerdir. Bu örneklerden de görüldüğü üzere dil bezeklerinin ağız kenarında kullanılması tamamen süsleme amacını gütmekte iken, boyun ile alt gövde üzerinde kullanılan dil bezekleri ise süsleme amacı yanında figürlü sahneyi hem altta hem de üstte sınırlandırmayı da amaçlamaktadır.

Tip I'e giren pelikeler içerisinde 09, 11 ve 31 katalog no.'lu örneklerin ağız kısmının kırık ve noksan oluşu sebebiyle, bu pelikeler hakkında net bir açıklama getirilemese de, tüm örneklerin ağız kenarlarını çepeçevre saran dil bezeği sırasının bu tipe dahil edilen her pelikede mevcut olduğuna dayanarak bu örnekler için de geçerli olduğunu söylemek mümkündür.

Ağız, boyun ve alt gövdede yer alan dil bezeği sırasından oluşan 'en temel kullanım'da bezek sırasını meydana getiren her motif neredeyse aynı şekilde düzensiz,

üstünkörü, kaba ve aceleyle oluşturulmuş izlenimi veren bir şekilde meydana getirilmiştir. Hatta birinci tipe dahil edilen 07, 08 ve 20 katalog no.'lu örneklerde, boyun kısmında yer alan dil bezeği sırası alanı diğer örneklerde olduğu gibi düz bir şerit halinde oluşturulmaya bile çalışılmamış, bunun yerine boyundaki dil bezeği alanı kah yamuk işlenmiş, kah siyah boyanın ölçüsüzce çevrelediği özensiz bezemeler şeklinde meydana getirilmiştir. Buna karşın Tip II'de bu bezemeyi temsil eden dört örnekte (01, 02, 04 ve 06 katalog no.'lu pelikeler), ağız, boyun ve alt gövdelerde diğer Tip I'e oranla nispeten daha düzenli ve daha ince hatlı bezeme alanları ve motifler oluşturulabilmiştir.

Aynı şekilde 29 katalog no.'lu pelikenin ise alt gövdede yer alan dil bezeği sırasının yamularak yukarı doğru yükselen bir platform gibi oluşturulması da bu özensizliğe, üstünkörü işlenişe bir başka örnektir.

Motifsel değerlendirme adı altında ele alınacak bir başka kullanım da, ağız kenarının tüm vazo yüzeyinde olduğu gibi siyah ile kaplanarak dil bezeği sırasından yoksun bırakıldığı, yalnızca boyunda figürlerin başları üzerine gelecek alanda (figürlerle sınırlı kalan, devam etmeyen bir bant halinde) ve kabın alt gövdesinde figürlerin ayak bastığı alanda (yine figürlerle sınırlı kalan, devam etmeyen bir bant halinde) yer alacak şekilde bir dil bezeği sırasının uygulandığıdır. Bu kullanım şeklinde, dil bezeği dudak kenarındaki kullanımın dışında tutulmuş ve kullanımı kap yüzeyinin iki alanında yer alacak şekilde sınırlandırılmıştır. Tip II'yi oluşturan 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 25, 26, 27 ve 30 katalog no.'lu pelikeler bu ikinci kullanımı gözlemlemek için başlıca örneklerdir.

Bir diğer kullanım şekli de dil bezeği sırasının tek başına, yalnızca boyun üzerinde kullanılması şeklindedir. Bu kullanım, Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler içinde yalnızca Tip II'ye giren 21, 24 ve 28 katalog no.'lu örneklerde

görülmektedir. 21 katalog no.'lu örnek her ne kadar yoğun bir şekilde bozulmaya uğramışsa da boyundaki dil bezeği sırası hafif de olsa fark edilebilmekte ve bu gözleme izin vermektedir.

Tip II'ye ait pelikeler içerisinde 01, 02 ve 06 katalog no.'lu örnekler dışındaki hiçbir örnekte ağız kenarları dil bezeği sırası ile çevrelenmemiştir. Sadece 04 katalog no.'lu örneğin ağız kenarında, motifin çok büyük bir kısmının silinmiş olmasına rağmen, halen zorlukla görülebilen çok hafif bazı izlerden dil bezeği sırasının mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Tip II'ye ait bu dört pelike (01, 02, 04 ve 06 katalog no.lu örnekler) haricindeki tüm örneklerin ağız kenarlarının dil bezeği sırasından yoksun bırakılarak vazo yüzeyi ile aynı renkte siyah bırakıldığını söylemek mümkündür.

Koleksiyon kapsamındaki pelikeler içerisinde 24 ve 28 katalog no.lu örneklerin dil bezeği sırası ile ilgili süslemesine bakıldığında yalnızca bu iki örnekte görülen bir detay karşımıza çıkmaktadır. Dil bezeği sırası söz konusu iki pelikenin yalnızca boyunlarında, sahneyi oluşturan figürlerin başları üzerine gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Fakat daha önceki örneklerde görmeye alışkın olduğumuz gibi bu figürlerin ayaklarını bastıkları, kabın alt gövdesindeki alanı sınırlamak amacıyla uygulanan dil bezeği sırasının burada kullanılmadığı, onun yerine dümdüz bir hat çekilerek zeminin belirtildiği görülmektedir. Tüm bu detaylı incelemeden de anlaşıldığı üzere 24 ve 28 katalog no.lu pelikeler dil bezeği sırası motifini yalnızca boyunlarında taşıırken, alt gövdelerinde dil bezeği sırası motifi ile sınırlandırılmış bir platforma basma geleneğinden vazgeçen yegane iki örnektir.

Tez konusunu oluşturan pelikelerin yalnızca birkaçında dil bezeği dışında motifsel bir süsleme göze çarpmaktadır. Bu motifsel süsleme, figüratif sahnelerin içinde kullanıldığı tespit edilen lotus-palmet ve girift-spiral bezekleri şeklinde karşımıza

çıkmaktadır. Calvert Koleksiyonu'ndaki pelikelerden yalnızca 31 katalog no.'lu olup Tip I'e atlandırılan örnekte lotus-palmet bezeğine rastlanmıştır. Fiziksel olarak oldukça fazla tahrip olmuş ve neticede ağız kısmının büyük bölümü ile her iki kulbunun da kırık ve noksan bir şekilde korunagelmış bulunduğu bu pelikenin kırık olan kulplarının her ikisinin de altında birer lotus-palmet bezeği yer almaktadır. Bu bağlamda 31 katalog no.lu örnek hakkında Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler içerisinde lotus- palmet bezeğine sahip olan yegane örnek yorumunu kolaylıkla yapabiliriz.

Tip I içinde değerlendirilen 03 ve Tip II içinde değerlendirilen 21 ile 30 katalog no.'lu örneklerde ise, girift- spiral motifinin süsleme motifi olarak kullanılmış olduğu görülmektedir. Girift-spiral motifi, sahnelerde doldurma bezeği veya tam olarak sebebi bilinmeyen bir maksatla kullanıma alınmış olmalıdır.

II.2.2.Figüratif Sahneler

Calvert Koleksiyonu'ndaki Kırmızı Figürlü Pelikeler üzerinde yer alan sahneler değerlendirilip ikonografik açıdan incelendiğinde iki ana grup karşımıza çıkmaktadır. Bu gruplar "Günlük Hayata Dair Sahneler" ve "Mitolojik Ögelere Sahip Sahneler" şeklindedir (Grafik 3). Bu ana gruplar da kendi içlerinde birtakım farklılıklar göstererek bir kere daha alt gruplara ayrılmaktadır.

Bu başlık altında pelikeler üzerine süsleme amacı yanında bir hikaye anlatmak amacıyla da işlenmiş olunan ve figüratif öğeler (insan, hayvan veya bitkisel öğeler) içeren ya da kap sahibinin kişisel özelliklerini aktaracak öğeleri yansıtan motifler ele alınmıştır.

Koleksiyon kapsamındaki pelikelerde süsleme veya hikaye etme amaçlı olarak kullanılmış sahnelerin varlığı tespit edilmiş ve bu sahneler içinde, süsleme amaçlı kullanılan motiflere oranla daha fazla çeşitlenme ve zenginleştirme olduğu da gözlemlenmiştir.

II.2.2.a.Günlük Hayata Dair Sahneler

Calvert Koleksiyonu'ndaki Kırmızı Figürlü Pelikelerin tümünde ikonografik değerlendirme yapıldığı zaman karşımıza çıkan iki ana grup içinde en yoğun sahneler ‘‘Günlük Hayata Dair Sahneler’’ adı altında toplanmıştır.

II.2.2.a.1.Gymnasion Sahneleri

Gymnasion sahneleri genellikle spor veya atletizm ile ilgili olayların anlatıldığı sahneler şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Gövde yüzeylerinden bir tarafı bu sahneler ile süslenmiş pelikeler, Tip II olarak değerlendirilen 24 (Levha XXVIII), 25 (Levha XXIX), 26 (Levha XXX) ve 27 (Levha XXXI) katalog no.lu örnekler şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Grafik 4).

Gymnasion sahnelerinde ikili figür grupları tercih edilmiş ve bu figürler çeşitli hareketlenmeler ve ikonografiler içinde verilmiştir. Figürler arasında hem çıplak hem de giyimli betimlenmiş örnekler mevcuttur. Giyimli olan figürlerde tercih edilen kıyafet her örnekte khiton şeklinde olmuştur. Gymnasion sahneleri genel anlamda ele alındığı vakit, her örneğin birbirinden farklı ikonografiler yansıttığı kolaylıkla farkedilmektedir.

Ana ikonografi iki figürün de karşılıklı gelecek şekilde alana yerleştirilmesi şeklindedir. Ancak bu ikonografik çerçevede, 24 katalog no.lu örnekte solda yer alan ve çıplak olarak verilmiş olunan erkek figürü karşısında yer alan khitonlu erkek figürüne doğru bir hareketlenme içinde verilmiştir.

24 katalog no.lu gymnasium sahnesinin bir diğer özelliği, figürlerin ayak bastığı alanı belirtmek için hemen hemen her örnekte uygulanan dil bezeği sırasının bu pelikedeki hem ön hem arka yüzü oluşturan sahnede tercih edilmemiş veya terk edilmiş olmasıdır. 24 katalog no.lu örnek, bu uygulamanın kullanıldığı yalnızca iki örnekten biri olması nedeniyle önemlidir (Diğer örnek için bkz. Katalog no: 28).

25 katalog no.lu örnekte ise yukarıdakinin tersine gözle görülür bir durgunluk mevcuttur. Bu örnekte soldaki çıplak erkek figürü durağan bir şekilde elinde bir strigilis tutarken betimlenmiştir. Karşısında yer alan ve khiton giymiş erkek figürü de yine bir durağanlık içinde ancak bu sefer bir asa/değneğe yaslanmış şekilde betimlenmiştir. İki figürün de bir biri ile konuştuğu düşünülebilir. Kap yüzeyinin arkasında yer alan sahnede de yine strigilis tutan khiton giymiş bir başka erkek figürü oluşturulmuştur. Figürün hemen sağında yer alan ve tam olarak fonksiyonundan emin olmadığımız ‘alçak bir direk’⁶² göze çarpmaktadır.

25 katalog no.lu örnekteki durağanlık 26 katalog no.lu örnekte de karşımıza çıkmaktadır. Bu örnekte figürlerin ikisi de giyimli olarak verilmiş ancak sağdaki figür elinde bir strigilis tutarken betimlenmiştir. Ortadaki objenin ne olduğu tam olarak söylenemese de alçak bir direk veya belki de bir phallus(?) olduğu şeklinde bir varsayım türetmek mümkün olacaktır.

⁶² Bu tanım Thiersch Kataloğu’nda yer alan söylem şekliyle burada yansıtılmıştır.

27 katalog no.lu örnekte ise durağanlık biraz kırılmış ve soldaki çıplak erkek figürü hafif bir hareketlenme sağlanmıştır. Sağdaki erkek figürü giyimli verilmiştir. İki figürün de birbiri ile konuşma içinde olduğunu söylemek yine mümkün olabilecektir.

Söz konusu pelikelerin her birinin de arka yüzleri gelenekselleşmiş bir sahne olan khiton giymiş tek bir erkek figüründen oluşmaktadır. Arka yüzlerdeki sahneleri oluşturan erkek figürleri kendi içlerinde farklılıklar sergilemektedir. 24 katalog no.lu örnekte erkek figürü sağa doğru kolunu kaldırarak sahneyi az da olsa hareketlendirmiştir. 25 katalog no.lu örnekte alçak direk önünde duran erkek figürü elinde strigilis tutmaktadır. 26 katalog no.lu örnekteki erkek figürü hiçbir hareket göstermeyip yalnızca ayakta durur halde gösterilmiştir. 27 katalog no.lu örnekte ise yine hiçbir hareket göstermeyip yalnızca ayakta duran erkek figürü bu kez alçak bir direğin önünde betimlenmiştir.

Bu sahneler kırmızı figür süsleme sanatında en yoğun kullanılan sahneler olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle strigilis kırmızı figürde yaygın olarak görülen öğelerin başında gelmektedir. Değneğe yaslanmış figürler ise genelde müsabakaları izleyen veya duruma müdahale eden antrenörler şeklinde tanımlanmaktadır⁶³.

II.2.2.a.2.Ayna Tutan Kadın ve Kadın Başından Oluşan Sahne

Gövde yüzeylerinden bir tarafı bu sahne ile süslenmiş yegane pelike 30 katalog no.lu örnek olarak karşımıza çıkmaktadır (Levha XXXIV). Bu sahneyi üzerinde taşıyan tek örnek olan 30 katalog no.lu pelike Tip II'ye aitlenmektedir (Grafik 4). Bu örnekte de şimdiye kadar bahsettiğimiz sahnelerde olduğu gibi sahne iki figür tarafından tamamlanmaktadır.

⁶³ Boardmann 2003, 212.

30 katalog no.lu pelikenin ön yüzündeki sahneyi, elinde bir ayna tutan ve hafifçe öne doğru eğilmiş bir kadın figürü ile onun tam karşısında olacak şekilde fakat göz hizasından biraz daha aşağıya işlenmiş oldukça büyük ve boneli bir kadın başı oluşturmaktadır. Sahnenin temelini oluşturan bu iki figürün arasına ise bir girift-spiral (işaret ?) motifi uygulanmıştır.

Bu sahnenin yer aldığı pelikenin arka yüzü ise ‘alçak direk’ in önünde duran, üzerinde uzun bir iç giysisi ve onun üzerine giyilmiş bir manto ile görülen, elinde bir değnek taşıyan kadın figüründen oluşmaktadır. Anlaşıldığı kadarıyla bu pelike hem ön hem de arka yüzündeki sahnelerle dayanılarak tamamen hanımlarla ilgili bir aktiviteye hizmet etmiş olmalıdır.

II.2.2.a.3.İki Kadın ve Sandık Sahnesi

Gövde yüzeylerinden bir tarafı bu sahne ile süslenmiş yegâne pelike 28 katalog no.lu örnek ile temsil edilmektedir (Levha XXXII). Bu sahneyi üzerinde taşıyan tek örnek olan 28 katalog no.lu pelike Tip II’ye aitlenmektedir (Grafik 4). Bu örnekte de şimdiye kadar bahsettiğimiz sahnelerde olduğu gibi sahneyi iki figür tamamlamaktadır.

Kabın ön yüzünde yer alan sahnenin temel öğeleri iki kadın figürü ve aralarındaki sandıktan oluşmaktadır. Oldukça hareketli ve canlı bir sahne şeklinde nitelenebilecek bir örnektir. Kadınlardan sahnenin sağında yer alan figür, sahnenin solundaki diğer kadına doğru yürür vaziyette ayaklarını ve kollarını açmış bir halde tasvir edilmiştir. Sanki aralarında bir münakaşa varmış izlenimi verilmeye çalışılmış gibidir.

Kadınların her ikisi de uzun, kolsuz khitonlar giymektedir. Her iki figürün de saçları bone ile örtülmemiş ve topuz yapılarak enselerinde toplanmıştır. Figürler ayrıca

kollarında spiral bilezikleri, bellerinde siyah küreciklerle sonlanan uzun kuşakları ile betimlenmişlerdir. Sağdaki kadın figürünün kulağındaki küpe bile gayet net görülebilmektedir. Bu sahnedeki figürler diğer sahnelerde gördüğümüz benzerlerine kıyasla çok daha süslü tasvir edilişleriyle dikkat çekmektedirler.

Kap yüzeyinin arkasında yer alan sahnede yine bir başka kadın figürü tek başına yer almaktadır. Kadın figürü elini hafifçe yukarı doğru kaldırarak az da olsa sahnede bir hareketlenme meydana gelmesini sağlamıştır.

İki kadın ve sandık sahnesinin bir diğer özelliği, figürlerin ayak bastığı alanı belirtmek için hemen hemen her örnekte uygulanan dil bezeği sırasının bu pelikedeki hem ön hem arka yüzü oluşturan sahnede tercih edilmemiş veya terk edilmiş olmasıdır (Diğer örnek için bkz. katalog no. 24, Levha XXVIII).

Oldukça süslü işlenmiş kadın figürleri ve kadınlara özgü olabilecek sandık gibi objelerin kullanıldığı sahnenin üzerinde bulunduğu bu pelikenin daha çok kadınlara yönelik aktivitelerde kullanılmak üzere yapıldığını söylemek mümkün olacaktır.

II.2.2.a.4.Sadece Tekli veya İkili Figürlerden Oluşan Sahneler

Gövde yüzeylerinden bir tarafı bu sahne ile süslenmiş pelikeler 14 (Levha XVIII), 15 (Levha XIX), 16 (Levha XX), 17 (Levha XXI), 18 (Levha XXII), 19 (Levha XXIII) katalog no.lu örnekler ile temsil edilmektedir. Bu sahneyi üzerinde taşıyan örneklerin tümü kolaylıkla Tip II'ye aitlenmektedir (Grafik 4). Bu örneklerin hiçbirinde herhangi bir şekilde üçüncü figürlere yer verilmemiştir. O yüzden bu örneklerde de şimdiye kadar bahsettiğimiz sahnelerde olduğu gibi sahneyi iki figür tamamlamaktadır. Daha net

söylemek gerekirse söz konusu pelikelerin ön yüzlerini oluşturan sahneler iki erkek figüründen, arka yüzleri ise tek bir erkek figürünün tasvirinden oluşmaktadır.

Ön yüzde karşılıklı duran iki erkek figürünü, arka yüzde ise artık gelenekselleşmiş tek bir erkek figürünü temel alan sahnelerin yer aldığı 14, 15, 16, 17, 18 katalog no.lu örnekler birbirlerinin tıpatıp denecek kadar aynı özellikleri taşımaktadırlar. İkonografik benzerliklerinin yanında yükseklikleri bile 15-18 cm. arasında olup birbirine çok yakındır.

Bahsi geçen bu örneklerin ön yüzlerindeki sahnelerde yer alan ikili erkek figürleri khiton giymiş ve tamamen hareketsiz (19 katalog no.lu örnek hariç), donuk bir duruş içinde verilmiştir. İkili erkek figürleri arasında başka hiçbir öge yer almamaktadır. Aynı örneklere ek olarak bu kez 19 katalog no.lu örneğin de arka yüzünde yer alan tekli erkek figürleri ise yine khiton giymiş ve ayakta durur, hareketsiz şekilde betimlenmiştir. Tekli erkek figürü, bulunduğu örneklerin tümünde sağa doğru dönük haldedir.

19 katalog no.lu pelikenin ön yüzündeki sahne ise birlikte değerlendirildiği örnekleriyle kıyaslandığında biraz daha hareketli bir şekilde oluşturulmuştur. Sahnenin sağ kısmında yer alan erkek figürü, karşısındaki diğer erkek figürüne doğru kaldırdığı kolu ile aynı grupta yer alan örneklerdeki donukluğu az da olsa kırmaktadır.

Ayrıca 19 katalog no.lu pelike, kabın ön yüzünde sadece ikili figürün işlendiği sahnesinde, figürlerin ortalarında görülen ortası siyah noktalı yuvarlak objenin bulunması sebebiyle de benzerleri arasından sıyrılmaktadır. Belki de bu yuvarlak obje yukarıda bahsi geçen sahnenin sağında yer alan figürün bir ip/ urgan ile bağlayarak elinde taşıyor olabileceği bir aryballos olarak da düşünülebilir.

Sadece tekli veya ikili figürlerden oluşan sahneler adı altında değerlendirilen tüm örneklerin bir diğer ortak özelliği de, ön ve arka yüzlerinde yer alan sahneler üzerinde,

yalnızca dudak kenarı üzeri kap renginde siyah ile kaplanarak bezeksiz bırakılırken, boyun ve figürlerin ayak bastığı alt gövdede figürlerin bulunduğu alanla sınırlı kalacak şekilde dil bezeği sırası motifi uygulanmış olmasıdır.

Sadece teki veya ikili figürlerden oluşan sahnelerin Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler içinde oldukça tercih edilen bir ikonografi olarak görüldüğü söylenebilmektedir. Diğer yandan bu grubu teşkil eden örneklerin birçok açıdan gözlemlenebilen benzerliği, eserleri aynı usta veya en kötü ihtimal ile aynı atölyeye vermeyi kolaylaştırmaktadır.

II.2.2.b.Mitolojik Ögelere Sahip Sahneler

Calvert Koleksiyonu'ndaki Kırmızı Figürlü Pelikelerin tümünde ikonografik değerlendirme yapıldığı zaman karşımıza çıkan iki ana grup içinde yoğunluğu daha az olan ve bazı mitolojik öğeleri taşıyan sahneler ‘Mitolojik Ögelere Sahip Sahneler’ adı altında toplanmıştır.

II.2.2.b.1.Eros ve Genç Kız Sahneleri

Kanatlı figürlerin, özellikle kırmızı figür sanatı dahilinde, kesin bir şekilde tanımlanması pek kolay olmamaktadır⁶⁴. Ancak Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü örneklerin sahnelerinde kullanılan kanatlı figürler sergiledikleri özellikler bakımından kolaylıkla Eros olarak kimliklendirilebilmektedir.

⁶⁴ Boardmann 2003, 234.

Eros ve Genç kız sahneleri Calvert Koleksiyonu dahilindeki bazı pelikelerin süslenmiş yüzlerinin birinde karşımıza çıkmaktadır. Bu sahnelerin yer aldığı örnekler 02 (Levha VI), 04 (Levha VIII), 05 (Levha IX), 06 (Levha X) katalog no.lu pelikeler olup tümünde de işlenen sahne Eros'un bir genç kızı kovalaması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Pelikelerden 02,04, 06 katalog no.lu örnekler Tip II'ye, 05 katalog no.lu örnek ise Tip I'e aitlenmektedir (Grafik 5).

Koleksiyon dahilindeki Eros ve Genç kız sahnelerinin tümünde de bir bütünlük mevcuttur. Yani her örnek neredeyse birbirinin tıpatıp denecek kadar benzer özellikler sergilemeleri ile dikkat çekmektedir. Söz konusu bu dört örnekte de aynı kovalama sahnesi ile karşılaşmamaktayız. Eros'un yer aldığı sahnelerde genellikle ikili figür grupları tercih edilmiştir.

02 katalog no.lu pelikenin ön yüzünde yer alan sahnenin tümünü, havada süzülerek bir genç kıza doğru yaklaşan Eros ve ondan telaşla kaçan bir genç kız kaplamaktadır. Bu sahne grubu içerisinde yer alan dört örneğin her birinde de yön birliği ile karşılaşmakta, Eros sahnenin solunda, kaçan genç kız ise sağında yer almaktadır. Aynı sahneye sahip örneklerin tümünde de Eros'tan kaçan genç kızın elbisesinin üst bölümündeki askıların düşmesi ile göğüslerinin açığa çıkması da aynı şekilde tasvir edilmiştir.

Neredeyse birbirinin aynısı denilecek benzerlikteki sahnelerin uygulanmasında birkaç detaydan başka fark yoktur.

Örneğin 04 ve 05 katalog no.lu örneklerde, Eros genç kızı omzundan ve kolundan yakalamış, yani ona ulaşmış şekilde tasvir edilmişken, 02 ve 06 katalog no.lu örneklerde henüz bir temas sağlanamamış fakat neredeyse dokunmak üzere olduğu izlenimi verilmiştir.

05 katalog no.lu örnekte, genç kızın sağında, aşağı doğru indirdiği elinde bir ip/urgen ile bağlayarak tuttuğu aryballos benzeri objenin yer aldığı da net bir şekilde görülmektedir. Belki de 02 katalog no.lu örnekte figürlerin tam aralarına gelecek şekilde belirtilmiş ortası siyah noktalı yuvarlak obje ile 04 katalog no.lu örnekte, Eros'un ayakları arasındaki alanda yer alan aynı yuvarlak objeyi de böyle bir aryballos olarak değerlendirmek olasıdır. Bu detay yalnızca 06 katalog no.lu pelikedeki görülmemektedir.

02, 04, 05 ve 06 katalog no.lu örneklerin arka yüzlerinde yer alan sahne, geleneksel bir biçimde khiton giymiş iki erkek figürün karşılıklı durması şeklinde oluşturulmuştur. Figürlerin arasında ise ortası siyah noktalı bir yuvarlak obje yer almaktadır. Yalnızca 05 katalog no.lu örnekte sahnenin solunda yer alan figürün elinde büyükçe bir tamburin tutarak benzerlerinden ayrıldığı görülmektedir.

Eros, ilk çağın en eski metinlerinden beri evrende birleme ve üretmeyi sağlayan doğal bir güç olarak karşımıza çıkar. Hesiodos yaratılışı anlatırken Khaos'tan hemen sonra Eros'u sayar.⁶⁵ Belki de Eros'un genç kız figürleri ile birlikte bu sahnelerde yer alması henüz evlenmemiş veya evlenmek üzere olan genç kızlarla ilgili aktiviteleri belirtmek için kullanılmış olmalıdır.

II.2.2.b.2.Eros ve Satyr Sahnesi

Eros ve Satyr sahnesi Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler içerisinde sadece tek bir örnekle, 01 katalog no.lu örnek (Levha V) ile temsil edilmektedir. 01 katalog no.lu örnek Tip II'ye atlenmektedir (Grafik 5).

Bu sahnede solda yer alan çıplak Eros figürü öne doğru hafifçe eğilerek sağda yer almakta olan satyr'e süslü puf benzeri bir yastık üzerinde büyük bir dikkatle bir şey

⁶⁵ Erhat 2000, s:106

sunarken betimlenmiştir. Puf benzeri yastığın üzerinde resmedilmiş olan nesne büyük ihtimalle bir phallos'dur.

Yukarı doğru kaldırdığı kolları ve şıklatır durumda betimlenmiş parmakları ile Satyr'in ne kadar eğlendiği gösterilmiştir. Oldukça hareketli ve canlı bir sahne olduğunu söylemek mümkündür.

01 katalog no.lu pelikenin arka yüzündeki sahnede ise karşılıklı iki erek figürünün oluşturduğu gelenekselleşmiş bir sahne yer almaktadır. Solda yer alan figür, her ikisinin de ortasında duracak şekilde uzun bir asa/ baston taşımaktadır. Bu yolla da sahnenin durağanlığı az da olsa ortadan kaldırılmaktadır.

Bu sahnede betimlenen olay, Dionysos için yapılan kırsal şenliklerden birini temsil ediyor olmalıdır⁶⁶. Özellikle phallus ile tanrının tarım ve verimlilik ile olan bağı vurgulanmak istenilmiş olunmalıdır.

II.2.2.b.3.Eros ve Büyük Bir Kadın Başı Sahnesi

Eros ve büyük bir kadın başı sahnesi Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler içerisinde sadece tek bir örnekle, 03 katalog no.lu örnek (Levha VII) ile temsil edilmektedir. 03 katalog no.lu örnek Tip I'e aitlenmektedir (Grafik 5).

Eros burada büyük bir kadın başı ile birlikte temel ikonografiyi oluşturmakta ve yine bir ikili sahneyi göstermektedir. Eros'un yer aldığı sahnelerde genellikle ikili figür grupları tercih edilmiş ve bu figürler çeşitli hareketlenmeler ve ikonografiler içinde verilmiştir. Söz konusu bu örnekte oldukça hareketli bir sahne oluşturulmuştur.

Bu sahnede kanatlarını açmış havada süzülen Eros sağ elinde bir tuvalet masası benzeri eşya, sol elinde de bir ayna tutmaktadır. Aynayı, karşısına gelecek şekilde yer

⁶⁶ Boardmann 2003, 214.

alan fakat biraz daha aşağı hizasına tasvir edilmiş büyük bir kadın başına doğru çevirmiş, sanki onun aynaya bakmasını kolaylaştırmak amacıyla tutmaktadır. Bone ile sarılarak örtülmüş saçlarından yalnızca kulağın önündeki zülüfleri görülmektedir. Boynunda siyah noktalar halinde verilmiş kolyesi belirtilmiştir. Kadın figürünün başı olasılıkla dikkati kendisine çekmek amacıyla oldukça büyük yapılarak vurgulanmıştır. Sahneyi oluşturan temel figürler olan Eros ve kadın başının tam ortalarında ise grift-spiral işaret motifi yer almaktadır.

Ön yüzde yer alan bu sahnenin, arka yüzde yer alan kısmında gelenekselleşmiş olan karşılıklı duran mantolu iki erkek figürü tasvir edilmiştir.

Oldukça süslü işlenmiş ve özellikle büyük gösterilerek dikkati çekmek amacıyla vurgulanmış olan kadın başı yanında, kadınlara özgü tuvalet masası ile ayna gibi objelerin de kullanıldığı sahnenin üzerinde bulunduğu bu pelikenin daha çok kadınlara yönelik aktivitelerde kullanılmak üzere yapıldığını söylemek mümkündür.

II.2.2.b.4.Amazonomakhi Sahnesi

Amazonomakhi (Amazon Mücadelesi) sahnesi de koleksiyon dahilindeki 29 katalog no.lu pelikenin süslenmiş yüzlerinin birinde karşımıza çıkmaktadır (Levha XXXIII). Amazon figürü genellikle çeşitli düşmanlar ile (süvariler, griffonlar vb.) savaşırken betimlenmektedir. Buradaki örnek Tip I'e aitlenmektedir (Grafik 5).

Koleksiyon dâhilindeki 29 katalog no.lu örnekte bir Amazonomakhi sahnesi ile karşılaşmaktayız. . Amazon figürünün içinde olduğu hareketlenme ile sahnede bir canlılık dikkat çekmektedir.

Bu örnekte Amazon figürü yaya olarak verilmiş ancak karşısında savaştığı düşmanı at üzerinde bir figür şeklinde sahneye konulmuştur. At üzerinde yer alan figür

ya sahneye tam olarak sığdırılamadığından ya da yoğun bir şekilde bozulmaya uğradığından olsa gerek silinmiş gibi durmaktadır. Oysa Amazon figürünün üzerindeki kıyafette yer alan siyah noktalardan oluşturulmuş giysi, at üzerindeki kişide de aynı şekilde fark edilmektedir. Sahnenin en sağ kısmında bir seki üzerine yerleştirilmiş alçak direk, atın ayakları arasındaki alanda ise ortası siyah noktalı yuvarlak obje yer almaktadır

29 katalog no'lu örneğin arka yüzündeki sahne ise gelenekselleşmiş biçimde iki erkek figürünün karşılıklı duruşundan meydana getirilmiştir. Soldaki erkek figürünün elinde tuttuğu tambur ve ortalarında yer alan aryballos/ yuvarlak obje de koleksiyon dahilindeki pek çok örnekte görülen, sevilerek işlenmiş öğelerdendir.

Calvert Koleksiyonu dahilindeki bu pelike gözlemlenen Amazon figürü geç tarihli vazo süslemelerinde kullanılan Amazonların tipik bir özelliği olan hafif techizatlar⁶⁷ ile donanmıştır. Genel örneklerde Amazonlar çoğunlukla kalkan veya nadiren gösterilen savaş baltaları taşıırken⁶⁸, Calvert Koleksiyonu örneklerinde buna rastlamak mümkün değildir.

II.2.2.b.5.Amazon ve At Başlarından Oluşan Sahneler

Gövde yüzeylerinden bir tarafı bu sahneler ile süslenmiş pelikeler 10 (Levha XIV), 21 (Levha XXV) ve 22 katalog no.lu (Levha XXVI) örneklerde karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu pelikeler içinden 10 katalog no.lu örnek Tip I'e, 21 ve 22 katalog no.lu örnekler ise Tip II'ye aitlenmektedir (Grafik 5).

Amazon ve at başlarını temel alarak, sanki bu iki öğenin de yaklaştırılarak büyütülmüş birer halini konu eden sahneler, Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü

⁶⁷ Boardmann 2003, 233-234.

⁶⁸ ibid.

pelikeler arasında oldukça sevilerek işlenmiş bir konu şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Nitekim yalnızca buradaki örneklerde gördüğümüz amazon ve at başları değil, aynı şekilde diğer örneklerde de göreceğimiz gibi yine yaklaştırılarak büyütülmüş, ‘özellikle vurgulanmış’ izlenimi verilen grifon ve kadın başları da sıklıkla karşımıza çıkmaktadır.

Ana ikonografi uzun, enseyi kapatacak şekilde bağlanan Frig başlığı giymiş amazon ve at figürlerinin başlarının profilden verilerek ‘özellikle vurgulanmış’ bir şekilde büyütülüp kap yüzeyinin önünde yer alan sahneyi tamamen kaplaması şeklinde oluşturulmuştur. Ancak bu ikonografik çerçevede, özellikle 21 katalog no.lu örnek at ile amazon arasına işlenmiş bir girift-spiral bezeğinin varlığı ile farklılık göstermektedir. Sahnelerin işlenişinde yalnızca iki figür temel alınmış, başka bir üçüncü figüre yer verilmemiştir.

10 katalog no.lu örnek üzerinde yer alan amazon başı figürü sahnenin solunda yer alırken, 21 ve 22 katalog no’lu örneklerde ise amazon başı figürünün sahnenin sağ kısmında oluşturulduğu görülmektedir. Söz konusu pelikeler üzerine işlenmiş figürler daha detaylı incelendiğinde amazon ve at başı figürlerinin yalnızca 10 katalog no.lu örnekte aynı yöne (sağa) doğru baktığı, buna karşın 21 ve 22 katalog no.lu örneklerde ise figürlerin karşılıklı olarak birbirine doğru bakacak şekilde yerleştirildiği de gözden kaçmamaktadır.

10, 21 ve 22 katalog no.lu bu üç pelike üzerinde yer alan sahnelerin her biri de hareket içermeyen, oldukça durağan sahneler olarak sayılabilir. Adı geçen örneklerin üçünün de arka yüzde yer alan sahneleri, artık gelenekselleşmiş olan mantolu iki erkeğin karşılıklı duruşu ile tamamlanmıştır.

II.2.2.b.6.Amazon ve Grifon Başından Oluşan Sahne

Amazon ve grifon başından oluşan sahne için Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler içerisindeki tek örnek olarak 20 katalog no.lu pelike gösterilebilir (Levha XXIV). Söz konusu pelike Tip I'e atlenmektedir (Grafik 5).

20 katalog no.lu pelikenin ön yüzünde yer alan sahnenin sağında baş ve kanatlarıyla gövdesinin üst kısmı belirtilmiş olan grifon, sahnenin solunda ise uzun, enseyi kapatacak şekilde bağlanan Frig başlığı giymiş amazonun baş ve boyun kısmı yer almaktadır. Bu iki figür sahnenin tümünü kaplayacak şekilde sahneyi doldurmuştur. Figürler birbirlerine bakar şekilde karşılıklı tasvir edilmiştir.

Sahne göze çarpan belirgin özellik amazonun beyaz boya ile kaplanmış yüzüdür.

Pelikenin arka yüzünde ise gelenekselleşmiş biçimde karşılıklı duran mantolu iki erkek figürü yer almaktadır.

II.2.2.b.7.Amazon, Grifon ve At Başlarından Oluşan Sahneler

Amazon, grifon ve at başlarından oluşan sahneler Calvert Koleksiyonu dâhilindeki bazı pelikelerin süslenmiş yüzlerinin birinde karşımıza çıkmaktadır. Bu sahnelerin yer aldığı örnekler 07 (Levha XI), 08 (Levha XII), 09 (Levha XIII), 11 (Levha XV), 12 (Levha XVI) ve 13 (Levha XVII) katalog no.lu pelikeler olup, bu örneklerin tümü de Tip I'e atlenmektedir (Grafik 5).

Amazon, grifon ve at başlarını temel alarak, sanki bu üç öğenin de yaklaştırılarak büyütülmüş birer halini konu eden sahneler Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler arasında oldukça sevilerek işlenmiş bir konu olmalıdır. Yine bu şekilde

yaklaştırılarak büyütülmüş, ‘özellikle vurgulanmış’ izlenimi verilen kadın başları da çeşitli öğelerle bir kompozisyon halinde, koleksiyondaki diğer örneklerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır.

Ana ikonografi uzun, enseyi kapatacak şekilde bağlanan Frig başlığı giymiş amazon, at ve grifon figürlerinin başlarının profilden verilerek ‘özellikle vurgulanmış’ bir şekilde büyütülüp kap yüzeyinin önünde yer alan sahneyi tamamen kaplaması şeklinde oluşturulmuştur. 07, 08, 09, 11, 12 ve 13 katalog no.lu bu altı pelike, sahnelerin işlenişinde üçlü figür gruplarının temel alındığı yegâne pelikelerdir.

Tüm örnekler üzerinde yer alan grifon, amazon ve at başları figürlerinin aynı yöne (sağa) doğru baktığı görülmektedir. Koleksiyon dâhilindeki grifon, amazon ve at başlarından oluşan sahnelerde bir bütünlük mevcuttur. Yani her örnek neredeyse birbirinin tıpatıp denecek kadar benzeridir. Tüm bu pelikeler üzerinde yer alan sahnelerin her biri de hareket içermeyen, oldukça durağan sahneler olarak sayılabilir. Söz konusu bu altı örnekten yalnızca birinde, 13 katalog no.lu örnekte grifon figürünün ağzından alevler püskürmesi tasvir edilerek az da olsa bir hareket sağlanmaya çalışılmıştır.

Adı geçen örneklerin tümünün de arka yüzde yer alan sahneleri, artık gelenekselleşmiş olan mantolu iki erkeğin karşılıklı duruşu ile tamamlanmıştır. Tüm örnekler arasında çok büyük benzerlikler olsa da detaylarda bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. Örneğin 09,11 ve12 katalog no.lu örneklerde, iki erkek figürü arasında yer alan ve olasılıkla sağdaki figürün aşağı doğru uzattığı elinde taşıyor olduğu aryballos veya ortası siyah noktalı yuvarlak objenin varlığı, farklılık sağlayan öğelerden biridir. Ayrıca 13 katalog no.lu pelike de sahnenin solundaki erkek figürünün elinde tuttuğu tamburin nedeniyle benzerleri içerisinde farklılık gösteren bir diğer örnektir. 07

ve 08 katalog no.lu pelikelerdeki ikili erkek figürleri ise hareketsiz bir biçimde yalnızca ayakta durmaktadırlar.

Pelikelerde değerlendirilen bir başka önemli farklılık da 07 ve 08 katalog no.lu örneklerdeki amazonların beyaz ile boyanmış yüzleridir.

II.2.2.b.8.Grifon ve Süvari Mücadelesi Sahnesi

Calvert Koleksiyonu dâhilindeki kırmızı figürlü pelikeler değerlendirildiğinde 23 katalog no.lu örnekte (Levha XXVII), süvari figürünün bir atın üzerine binmiş şekilde karşısında yer alan grifon ile mücadele ederken resmedildiği görülmektedir. Bu örnek Tip I'e aitlenmektedir. Sahnenin tamamını bu üç figürden oluşan mücadele doldurmuş durumdadır (Grafik 5).

Süvari kıyafetleri İskitlerin giydiği tarzda, vücudun üst kısmında kısa bir triko ile göğsünün üstünde yer alan yıldız veya haç / istavroz motifinden oluşmaktadır. Bu kıyafet işlenişi pek az örnekte görülebilmektedir. Süvari bazen başlıksız gösterilse de, yine Frig başlığı ve ensesini uzunca saran bantlarla / sargılarla da gösterilmektedir. Aşağıda at ve grifonun ortasında, ayakları arasında, üzerinde şua / ışın çizgileri ile süslenmiş büyük bir top / yuvarlak obje de mücadelelerine konu olmaktadır.

23 katalog no.lu bu örneğin arka yüzündeki sahnede ise gelenekselleşmiş biçimde karşı karşıya duran mantolu iki erkek resmedilmiştir. Solda yer alan erkeğin elinde tamburin / tef benzeri bir müzik aleti görülmektedir. Bu figürlerin ortasındaki top veya yuvarlak objenin içi ise süvarinin göğsünün üzerinde gördüğümüz yıldız veya haç motifi ile süslenmiştir.

Bu örnek Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler içerisinde nadir rastlanan figür ve detaylara sahip olması sebebiyle de önemlidir.

II.2.2.b.9.Grifona binmiş süvari ve Genç Kız sahnesi

Grifona binmiş süvari ve genç kız sahnesi Calvert sadece Tip I'e ait olan 31 katalog no.lu örnek ile temsil edilmektedir (Levha XXXV) (Grafik 5).

31 katalog no.lu örnekte süvari bir grifonun üzerine binmiş şekilde genç kıyı kovalarken betimlenmiştir. Genç kıyı, "Eros ve Genç kıyı" adı altında incelenen sahnelerde de olduğu üzere, elini her zamanki şekilde yukarı doğru bükerek kaldırmış halde tasvir edilmiştir. Diğer elinde küçük çuval benzeri bir torba tutmaktadır.

Sahnenin hem sağ hem de solunda, her iki tarafta da olmak üzere kulpların altlarına gelecek alana oluşturulmuş birer lotus-palmet bezeği, Calvert Koleksiyonu dâhilindeki kırmızı figürlü pelikeler arasında görülen yegane lotus-palmet bezekleri olmaları açısından önemlidir.

31 katalog no.lu pelikenin arka yüzünde yer alan sahne yine geleneksel olarak khiton giymiş iki erkek figüründen oluşmaktadır, soldaki figür tamburin tutarken sağdaki figür de figürlerin ortalarında görülen büyükçe bir direğe doğru elini uzatmıştır. Koleksiyon dahilindeki örnekler içerisinde görülen en büyük destek / direk olması açısından önemli olduğu söylenebilir.

III. BENZERLER IŞIĞINDA CALVERT KOLEKSİYONU'NDAKİ KIRMIZI FİGÜRLÜ PELİKELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çalışma kapsamında ele alınmış örneklerin tümü incelendiğinde, çalışmaya dahil edilmiş pelikelerin neredeyse tamamının Geç Klasik Dönem'e tarihlendiği görülebilmektedir. Tabi ki bu sonuca varılmada en yararlı öge Calvert Koleksiyonu'ndaki pelikeler ile hem tipolojik hem de süsleme alanında benzerlikler gösteren diğer örneklerin hatırı sayılır derecede yardımı olmuştur.

Tipolojik benzerlikler Calvert Koleksiyonu'ndaki pelikelerin tarihlenme veya herhangi bir gruba aitlenmesinde oldukça silik bir rol izlemiştir. Bunun ardındaki başlıca neden, pelike formunun Klasik Dönem ile beraber kalıplaşmış ve hiç değişmemiş bir yapı içine girmiş olmasında yatmaktadır. O yüzden koleksiyon dahilindeki değerlendirmelerin büyük kısmı motifsel ve ikonografik benzerliklerden yola çıkılarak gerçekleştirilmiştir.

İkonografiden yola çıkılarak ulaşılacak benzerliklerin ilki “Sadece Tekli veya İkili Figürlerden Oluşan Sahneler” ile süslenmiş örneklerde karşımıza çıkmaktadır. Bu şekilde süslenmiş 14, 15, 16, 17, 18, 19 tez katalog no.'lu örneklerin tümünün ön yüzlerinde mantolu iki erkek figürü, arka yüzlerinde ise mantolu tek bir erkek figürü yer almaktadır.

Bu örneklerin üzerlerinde yer alan ikonografi, Boardmann'ın YZ Grubu olarak adlandırdığı 425 no.lu kâse (Levha XXXVI:1) ⁶⁹ ile karşılaştırıldığı zaman birebir denilebilecek bir benzerlik ortaya çıkmaktadır. Özellikle de YZ Grubu'na ait bu kase üzerinde gördüğümüz figürler Calvert örneklerindeki figürler ile kolaylıkla eş

⁶⁹ Boardmann 1989, Lev. 425.

sayılabilmektedir. YZ Grubu Calver tarafından “Kırmızı figür sanatının son evresine ait kase örnekleri” olarak değerlendirilmektedir. Koleksiyon dahilindeki 14, 15, 16, 17, 18, 19 no.lu örneklerin ikonografilerinin, YZ Grubu ile olan benzerliği ve YZ Grubu’nun kırmızı figür sanatının sonlarına tarihlenmesi bu örneklerin tümünü de aynı tarih dilimi içine sokmaktadır (M.Ö. 320-300).

Koleksiyondaki 20 katalog no.lu örneğin üzerindeki “Amazon ve Griffon sahnesi”ne baktığımızda, bu örnekteki ikonografinin Boardmann’ın Amazon Ressamı adı altında değerlendirdiği 407 no.lu pelike (Levha XXXVI:2)⁷⁰ ile olan birebir benzerliği göze çarpan bir diğer unsurdur. Boardmann pelikesi ile karşılaştırıldığında iki örneğin neredeyse birbirine hem tipolojik hem de figüratif (amazon başı ve grffon’un işlenişi) açıdan ikizi kadar benzemesi rahatlıkla 20 katalog no.lu örneği Amazon Ressamı örnekleri ile çağdaş konuma sokmaktadır (M.Ö. 350 ve sonrası). Ayrıca 20 katalog no.lu pelike’de yer alan Amazon figürünün tamamı ile beyaz verilmiş yüz yapısı bu örneği çağdaş bir başka grup olan “Whitehead Group” altına da dahil etmektedir.

29 katalog no.lu örneğe baktığımızda ise bir “Amazonomakhie sahnesi” ile karşılaşılacaktır. 20 katalog no.lu örnek de, bu ikonografisinde kullanılan konu ve figürler bakımından Boardmann’ın Amazon Ressamı örnekleri ile (Levha XXXVII:1)⁷¹ benzerlikler sergilemektedir. Ayrıca 20 katalog no.lu örnek, kırmızı figür tekniğinin “Group G – G Grubu” olarak değerlendirilen 1100 envanter no.lu pelikesi (XXXVII:2)⁷² ile de form ve kap üzerindeki Amazonmakhie sahnesi açısından benzerlikler sergilemektedir. Yine Amazon Ressamı ve G Grubu ile yakalanan benzerlik 20 katalog no.lu örneği de M.Ö. 350’li yıllara tarihlemektedir.

⁷⁰ Boardmann 1989, Lev. 407.

⁷¹ a.g.e., Lev. 406.

⁷² Kunisch 2006, 15, Taf. 7:3,4.

07, 08, 09, 11, 12 ve 13 katalog no.lu pelikelere baktığımızda bunların tümünde ortak olan “Griffon, Amazon ve At başlarından oluşan sahneler”inin yine Boardmann’ın “Group G – G Grubu” olarak değerlendirdiği pelikeler (Levha XXXVIII:1)⁷³ ile benzer olduğu gözlemlenmektedir. Calvert örnekleri ile G Grubu örnekleri arasındaki birebir benzerliğe dayanılarak 07, 08, 09, 11, 12 ve 13 katalog no.lu örneklerin tümünü M.Ö. 350 tarihleri arasına rahatlıkla yerleştirebiliriz. Ayrıca bu örnekler içerisinde 07 ve 08 katalog no.lu pelikeler, Amazonun yüzünü oluşturan ten renginin beyaz ile boyanmasından dolayı da “Whitehead Group” içerisinde de değerlendirilebilmektedir.

30 katalog no.lu pelikedeki kullanılmış olunan “ayna tutan kadın ve büyük bir kadın başından oluşan sahne”nin figüratif açıdan benzeri ise, Puşkin Müzesi’nde sergilenmekte olup M.Ö. IV. yüzyılın sonlarına tarihlenen ve Fratte Ressamı tarafından boyanmış olarak kabul gören bir Campania kırmızı figürlü şişesidir (Levha XXXVIII:2)⁷⁴. Söz konusu şişenin üzerinde yer alan büyük kadın başı, şişenin ön yüzünde yer alan tüm alanı kaplayacak ölçüde büyük yapılmıştır ve tezimiz dahilindeki 30 katalog no.lu pelikenin ön yüzünde yer alan büyük kadın başının işlenişi ile büyük benzerlik göstermektedir. Her iki örnekte de kadının başı bone ile sarılarak örtülmüş ve saçları da kulak üzerinden bir tutam çıkmış halde gösterilmiştir. Yine, örneklerin her ikisinde de kadın başlarının çene hizasının biraz aşağısında bir girift-spiral bezek yer almaktadır.

03 katalog no.lu pelikedeki “Eros ve büyük bir kadın başından oluşan sahne” incelendiğinde ön yüzde yer alan sahneyi oluşturan büyük kadın başının işlenişi,

⁷³ Boardmann 1989, Lev. 412.

⁷⁴ Bu şişe Puşkin Devlet Müzesinde sergilenmektedir. Bkz. CVA Russia III, Pushkin State Museum of Fine Arts, South Italian Vases, Lev. 31-33.

Eros'un duruşu ve taşıdığı tuvalet eşyalarının tasvir edilişi Boardmann'ın Otchet Grubu'na verilen lekanis kapağı örneklerinde (Levha XXXIX:1)⁷⁵ çok benzer bir halde karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca 03 katalog no.lu örneğimizde M.Ö. IV. yüzyıla aitlenen Fratte Ressamı tarafından boyanmış Campania kırmızı figürlü şişesi üzerinde görüldüğü gibi kadın figürünün çene hizasına gelecek biçimde oluşturulmuş girift- spiral bezeği de benzerdir (Levha XXXVIII:2).

01 katalog no.lu pelike üzerinde yer alan "Eros ve Satyr sahnesi", Boardmann'ın Otchet Grubu lekanis kapağı⁷⁶ örneklerinde (Levha XXXIX:1&2) karşımıza çıkan puf ve üzerinde yer alan phallus benzeri eşya ile birebir denecek kadar benzerdir. Bunun dışında sahnenin sağında yer alan Satyr figürü, Rusya'daki Puşkin Müzesi'nde bulunan, M.Ö. 350-330 yıllarına tarihlenen ve VBK Ressamı tarafından boyanmış bir Campania kırmızı figürlü çan kraterinde (Levha XL:1)⁷⁷ yer alan Satyr figürü ile yüz ve vücut detaylarının işlenişi açısından çok büyük benzerlikler göstermektedir. Yalnız Calvert Koleksiyonu'ndaki bu örnekte Satyr ayakta dururken, Puşkin Müzesi örneğinde yer alan Satyr figürü oturur durumda tasvir edilmiştir. Bunun dışında her iki figür de neredeyse birbirlerinin tıpatıp benzeri durumundadır.

28 katalog no.lu pelikedeki yer alan "İki kadın ve sandık sahnesi"nde gördüğümüz sandığın benzeri de Boardmann'ın Otchet Grubu lekanis kapağı örneklerinde (Levha XXXIX:1&2)⁷⁸ bazı kadınların ellerinde taşıdıkları küçük sandıklar, bazılarının ise üzerlerinde oturdukları büyük sandıklar ile birebir benzerlikler sergilemektedir.

⁷⁵ Boardmann 1989, Lev. 398.

⁷⁶ a.g.e., Lev. 397 & 398.

⁷⁷ Bu çan krater Puşkin Devlet Müzesinde sergilenmektedir. Bkz. CVA Russia III, Pushkin State Museum of Fine Arts, South Italian Vases, Lev. 6:1.

⁷⁸ Boardmann 1989, Lev. 397.

10, 21 ve 22 katalog no.lu pelikelerin ön yüzlerinde yer alan “Amazon ve at başı sahneleri”nde özellikle 10 katalog no.lu pelike, gerek tipolojik gerek figüratif açıdan The National Museums of Scotland Edinburgh’da bulunan ve Amazon Ressamı tarafından boyanmış olarak adlandırılan bir M.Ö. IV. yüzyıl pelikesi ile birebir benzerdir (Levha XL:2)⁷⁹. Ayrıca bu örneklerin başka bir benzeri yine M.Ö. IV. yüzyıla ait bir mezarlık alanında açığa çıkarılmış, ithal edilip kullanılmış Attik kırmızı figür ticari seramikleri arasında da karşımıza çıkmaktadır⁸⁰. 22 katalog no.lu pelikenin arka yüzünde yer alan figürün yanındaki alçak direk ise, M.Ö. IV. yüzyıl ortaları/ikinci çeyreğine tarihlendirilen bir Apulia kırmızı figürlü pelikesinde hem ön hem de arka sahnede yine yanında bulunan bir figür ile beraber yer almaktadır (Levha XLI:1)⁸¹.

23 katalog no.lu pelike, hem tipolojik olarak hem de ön yüzünde yer alan “Grifon ve süvari sahnesi”nde görülen mücadele içindeki figürlerin tüm detaylarına bakıldığında, M.Ö. IV. yüzyıla tarihlenen ve Odessa Archaeologisches Museum’da bulunan örnek ile birebir benzemektedir (Levha XLI:2)⁸². 23 katalog no.lu pelikenin arka yüzünde yer alan iki erkek figürünün arasında bulunan, üzeri çarpı işareti ve çarpının kolları arasına yerleştirilmiş noktalarla bezenmiş disk benzeri obje ise, yine M.Ö. IV. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen ağız kenarı parçası üzerinde gördüğümüz tıpatıp benzeri ile de bize Calvert örneklerinin tarihleme için bilgi verebilmektedir (Levha XLII:1)⁸³.

Bir diğer benzerlik de 31 katalog no.lu pelikedeki karşımıza çıkmaktadır. Bu örneğin ön yüzünde görülen “Grifona binmiş süvari ve genç kız sahnesi” ve pelikenin

⁷⁹ Bu pelike İskoçya Edinburgh’daki İskoçya Ulusal Müzesi’nde sergilenmektedir. Bkz. CVA Great Britain XVI, The National Museum of Scotland, Edinburgh, Oxford University Press, 1989, 27: 7&8.

⁸⁰ Fless 2002, Lev. 60-4.

⁸¹ Bu pelike Puşkin Devlet Müzesi’nde sergilenmektedir. Bkz. CVA Russia II; Pushkin State Museum of Fine Arts, South Italian Vases: Apulia, Lev. 11: 3 & 4.

⁸² Fless 2002, Lev. 58:1.

⁸³ Moore 1997, Lev. 121-1299.

tipolojisi, Boardmann'ın yayınladığı Group G – G Grubu olarak adlandırılan gruba dahil edilmiş bir pelike ile birebir benzerlik sergilemektedir (Levha XLII:2)⁸⁴. Her iki örnek de ön yüzlerinde yer alan grifona binmiş süvari tarafından kovalanan genç kızın tasvir edildiği sahneye ait tüm detaylarda, sahnenin hem sağında hem de solunda kulplarının ikisinin de tam altına gelecek biçimde tasvir edilmiş lotus-palmet motiflerinin yer alışında ve pelikelerin tipolojik özelliklerinde birebir benzerdir.

02, 04, 05 ve 06 katalog no.lu pelikelerin ön yüzlerinde yer alan ‘‘Eros ve Genç Kız sahnesi’’nde gördüğümüz Eros’un havada süzülerek duruşu da Otchet Grubu’na ait bir lekanis kapağı üzerinde gördüğümüz tuvalet eşyaları taşıyan, hanımlara hizmet ve yardım eden Eros’un duruşu ve tasvirindeki detaylar ile benzerdir (Levha XXXIX:1)⁸⁵. Kovalanan genç kızların da duruşu, tek kolun havaya hafifçe kaldırılmış halde tasvir edilişi Group G – G Grubu olarak değerlendirilen ‘‘grifona binmiş süvarinin kovaladığı genç kız’’ sahnesinin yer aldığı pelikedeki genç kız ile birebir benzerdir (Levha XLII:2)⁸⁶. Kovalanan genç kızların giydikleri kıyafetler ise Group G – G Grubu pelike ve Otchet Grubu lebes gamikos ile lekanis kapağı örneklerinde de paralelleri gördüğümüz, dönem dahilinde tercih edilen, hanımların giydiği geleneksel kıyafetler olmuştur. Özellikle 05 katalog no.lu pelikenin arka yüzünde ise, iki erkek figüründen birinin elinde tuttuğu tamburin/ tef ile karşısındaki figürün elinde tuttuğu yuvarlak obje Fillotrano Resamı’nın boyadığı ve M.Ö. IV. yüzyıla ortalarına tarihlendirilmiş bir örnek ile çok benzerdir.

24, 25, 26 ve 27 katalog no.lu pelikelerin ön yüzlerinde yer alan ‘‘Gymnasion sahneleri’’nde gördüğümüz iki figürün karşılıklı durduğu veya figürlerin ortalarına

⁸⁴ Boardmann 1989, Lev. 410.

⁸⁵ a.g.e., Lev. 398.

⁸⁶ a.g.e., Lev. 410.

gelecek şekilde ya da tek bir figürün hemen yanında yer alacak şekilde tasvir edilmiş alçak direk, M.Ö. IV. yüzyılın ortalarına/ ikinci çeyreğine tarihlenen Apulia kırmızı figürlü pelike örneklerindeki sahnelerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır⁸⁷.

⁸⁷ Bu pelike Puşkin Devlet Müzesi'nde sergilenmektedir. Bkz. CVA Russia II; Pushkin State Museum of Fine Arts, South Italian Vases: Apulia, Lev. 11: 1 – 4.

IV. CALVERT KOLEKSİYONU'NDAKİ KIRMIZI FİĞÜRLÜ PELİKELERİN BULUNTU YERLERİ

Tez konusunu oluşturan kırmızı figürlü pelikelerin birçoğunun buluntu yeri koleksiyondaki envanter bilgilerinden yola çıkılarak Çanakkale bölgesinde yer almakta olan Tavolia antik kenti olarak tespit edilmiştir.

Tavolia, Çakal Tepe'nin kuzeybatısındaki kıyı şeridinde Calvert'in isimlendirdiği bir burun ve küçük bir körfez şeklinde yer almaktadır. Bu isim şimdilerde biraz unutulmuş gibi olsa da Cook tarafından Çakal Tepe'den 1 km. İn Tepe'den ise 2 km. mesafede olacak şekilde tekrar tespit edilmiştir. Buranın doğusuna kadar kıyı Eski Kale'ye uzanacak şekilde girintili çıkıntılı bir şekilde ilerlemekte, birkaç küçük körfez oluşturmaktadır. Ancak 60 m. yüksekliğe kadar varan dik bir kayalıkla sonlanan kumsalları tüm bu kıyı şeridini oldukça terk edilmiş kılmaktadır⁸⁸.

Calvert'i Tavolia'sındaki burnun batısında kıyı şeridinin hatları daha kibarlaşmakta ve birkaç metrelik kum tepeleri ile sınırlanan hoş kumsallar Topbaşı Burnu'na kadar uzanmaya başlamaktadır. Bunun üstünde sırtın son çıkıntısında yerel insanlar tarafından İn Tepe olarak bilinen, ancak kayıtlara Erenköy olarak geçmiş, arkeolojik literatüre ise Aias'ın mezarı olarak girmiş Tümülüs yer almaktadır. Toptaşı Burnu'nun ilerisinde İn Tepe azmağının ağzı yer almaktadır. Buradaki demirleme yeri Lechevelier' in Karanlık Limanı olarak adlandırdığı ve kendisinden sonra Spratt, Forchammer, Siphthorpt ve Hawkins gibi gezginlerin demirlediği yerdir. Ancak tüm bunlara rağmen Schliemann Karanlık Limanının Toptaşı Burnu'nun doğusundaki körfez olduğu konusunda ısrar etmiş ve bu ısrar 1902 yılındaki makalesinde de Calvert

⁸⁸ Cook 1999, 78.

tarafından da tekrarlanmıştır. Halileli’de Cook Karanlık Limanı’nın İn Tepe’de olduğunu anlamıştır. Ancak Kum Kale köyüne gittiğinde Karanlık Limanı’nın Toptaşı Burnu’nun doğusunda olduğu şeklinde yine duyumlar almış ve Calvert’in Tavolia Körfezi’ne ulaştığı zaman da oradaki küçük bir bölgenin bu ismi oradan aldığını keşfetmiştir. Calvert’e göre Karanlık Limanı kesinlikle Tavolia burnunun batısında yer almaktadır. Buna bağlı olarak da ismin taşınması hakkında iki farklı evreyi ortaya çıkarabiliriz. Aslına bakılırsa bu kıyıdaki isimlerin tümü oldukça akıcı isimlerdir: Kum Kale (köy), İn Tepe, Karanlık, Çakal ve Palaeokastro- Eski Kale gibi isimlerin hepsi yayılmış Tavolia ve Çoban Tepe gibi isimler ortadan kalkmış, Kukumau Tepe ise bir nesil önce olduğu gibi görünmemektedir bile. Diğer yönden ise daha önce hiç duyulmamış Masırlık, Dede Bayırı, Arap Kale ve Baba Kale gibi daha önce adı bile bilinmeyen isimler duymaktayız. Bunun nedeni de büyük ihtimalle nüfus değişikliğidir/kaymasıdır⁸⁹.

Toptaşı Burnu’ndan kısa bir mesafe sonra doğuda yer alan Tavolia’ya ait kıyıda Calvert bir yere dikkat çekmektedir. Kendisi burada yer alan bir yerleşime ait bazı kalıntılardan bahsetmekte ve buradan kıyı boyunca batıya ev tepeler boyunca da güneye uzanan Antik bir mezarlık alanına değinmektedir. Yerleşim yerindeki seramik parçaları Troia şehrinin en erken tabakalarındaki örneklerle benzeyen elde perdahlanmış tarih öncesi seramik parçaları vermektedir. Calvert’in tanımına göre körfez bir ucundan diğer ucuna 150 m.lik bir alanı kaplayacak kadar küçüktür. Körfezin gerisindeki çukur alanda ise pamuk tarlaları ve kulübelerle baplı bir düzlük yer almaktadır. Batıda ise denize doğru yükselip iç kısımlara doğru hafif bir eğimle yamaçlanan dik bir burun yer

⁸⁹ Cook 1999, 79.

almaktadır. Bu burnun etrafında bol miktarda Antik seramik parçası gelmesi bu kısmın hiç şüphesiz Calvert'in belirttiği sit alanı olduğunu belirtmektedir⁹⁰.

Calvert İlion (Aentium) ile İn Tepe arasındaki mesafenin Ps.-Scylax'ın verdiği 25 stadlık mesafe için oldukça kısa olduğunu düşünerek Tavolia Körfezi'nin İlion'un (Aentium) limanı olarak görmüştür. Ayrıca Tavolia' nın batısında bundan başka hiçbir uygun limanın olmadığını belirterek de bu tezini desteklemiştir. Thiersh Cavert'in önerisini kısmen de olsa kabul etmiş ancak Tavolia'ı Rhoeteum ile Aianteion arasındaki ortak limana koymayı tercih etmiştir. Bu her ne kadar ekonomik bir hipotez olsa da Aianteion'un aslında İn Tepe'deki demirleme yerinde olduğu daha büyük bir olasılıktır⁹¹.

Leaf ise Tavolia sit alanı için bir isim bulma konusunda hiç zorlanmamıştır. O Tavolia' yı Strabo tarafından Astypalaian'lıların Simois tarafında kurduğunu söylediği Polion ile özdeşleştirmektedir. Bu tanıma karşı çıkan üç adet ciddi durum mevcuttur. Bunlardan ilki Tavolia' nın kıyıda olup Simois vadisinden Rhoetean sırtı ile ayrıldığıdır. Buna bağlı olarak da Tavolia' nın Simois'e doğru bir manzarası da yoktur. İkinci olarak yerleşim alanı Tektop Burnu üzerinde yer alarak Strabo'nun Polion hakkında söylediği savunmasız mekân tanımına da uymamaktadır. Ve son olarak ise Strabo' nun Polion hakkında Protoi kelimesinin bir anlamı vardır. Kendisi bu kelimeyi kullanarak Simois'in güneyindeki sırtta yer alan Pagus bölgesine yerleştirmiş olduğu Troia' nın ardıllarından bahsetmektedir. Coğrafi olarak bakıldığında Simois'te yer alan Polion'un Hisarlık'tan çok önce yer aldığı görülecek ve böylece Strabo' nun tanımı söz konusu yerleşimi kesin bir şekilde Troia Burnu'ndan uzağa taşıyarak yine Tavolia'ya konuşturacaktır⁹².

⁹⁰ Cook 1999., 83.

⁹¹ a.g.e., 84.

⁹² ibid.

Tavolia'daki yerleşimin neler içerdiğine geçmeden önce güneybatıya doğru uzanan mezarlık alanından bahsetmek yerinde olacaktır. Bu mezarlık alanı, hem yayılımı hem de içeriği bakımından bütün Troas'taki en kayda değer mezarlık alanlarından biridir. Mezarlık alanının bir kısmı Calvert tarafından kazılmış, ancak çoğunluğu oradaki Rumlar tarafından kaçak kazılarla açığa çıkarılmıştır. Calvert burada bulmuş olduğu kireçtaşı lahitlerden ve bazen stuko ile kaplanıp içte boyanmış plaka döşeli mezar odalarından bahsetmektedir. Daha eskiye ait olduğu kesin olan pithos mezarlar ise ona göre en çok yoğunluğa sahip mezarlardır. Buradan ele geçen buluntular ise 6. yy'dan Roma dönemine kadar uzanmaktadır. Çoğunlukla özerk Yunan ve Roma şehirlerine (ki İlion bunların başında gelmektedir) ait sikkeler oldukça büyük miktarlarda gelmektedir. Thiersh buradaki kazılar esnasında orada bulunmasa da buluntuların çoğunun M.Ö.5 yy. ve erken 4 yy.a tarihlendiğini söylemekte ve 1880 yılında Calvert tarafından açılmış olan 4. yy.'a tarihli önemli bir mezardan bahsetmektedir. Calvert buradan hatırı sayılı miktarda birçok mezar objesi çıkarmıştır. Eserlere ait fotoğraflar Geç 6.yyA ait İon kapları, çoğunluğu 5. Yy Attik üretimi olan kırmızı figür lekythos ve özellikle pelikeleri⁹³, mavi ve sarı Fenike aryballosları ve oldukça büyük miktardaki Klasik ve Hellenistik terracotta figürinleri içermektedir. Tavolia'nın 1 km. batısındaki bir yamaçta da 1967 yılında Cook tarafından büyük bir Klasik Attik vazosuna ait sırlı bir kaide ve büyük olasılıkla bir mezara işaret eden sfenks heykeline ait mermer kanat parçasının bulunduğu da bilinmektedir⁹⁴.

Bu mezarlık alanındaki buluntular Tavolia yerleşiminin Arkaikten Roma dönemine kadar kullanımda kaldığını göstermektedir. Cook'un burunda ve batıya olan tepede yapmış olduğu araştırmalar ise birkaç tarih öncesi seramik parçası dışında pek

⁹³ Söz konusu pelikeler tez konusunu oluşturan pelikelerdir.

⁹⁴ Cook 1999, 85.

bir şey bulmamasını sağlamıştır. Bundan yola çıkarak Cook, bu kısımda Arkaik dönemde oldukça küçük çaplı bir yerleşimin (belki de bir kutsal alanın) var olduğunu düşünüp büyük yerleşimin ancak Baba Kale'deki bir başka yerleşimin terk edilmesinden sonra oluşturulduğunu düşünmektedir. Ve devamı Cook Rhoeteum'daki nüfusun Hellenistik dönemin başında büyük ihtimal ile Tavolia'ya göç ettiğini öne sürmektedir⁹⁵.

Günümüzde de Calvert'in Tavolia olarak adlandırdığı yerin, Çoban Tepe veya Tektop Tepe adı altında anıldığı da bilinmektedir⁹⁶

⁹⁵ Cook 1999, 86.

⁹⁶ Tay Pojesi' nin 2000 yılında Çanakkale bölgesinde gerçekleştirmiş olduğu bir çalışmanın internette yayınlanan metninde de Calvert'in Tavolia olarak adlandırdığı yer bu isimlerle anılmıştır. Bkz. www.tayproject.org.

V.SONUÇ

Pek çok arkeolojik esere ev sahipliği yapan ve Çanakkale Müzesi bünyesinde tutulmakta olan “Calvert Koleksiyonu” dahilindeki kırmızı figürlü pelikelerin mümkün olan en iyi şekilde derinlemesine değerlendirilip arkeoloji dünyasına tanıtıldığı bu çalışmada Calvert Koleksiyonu’ndaki Kırmızı Figürlü Pelikelerin Anadolu ve Troas arkeolojisi için önemi açıkça ortaya konulmuştur. Tümü Klasik Dönemin geç evresine aitlendirilebilecek toplam otuz bir adet pelikenin hepsi Kırmızı figür sanatının son evrelerini yansıtmakta ve çağdaş paralelleri ile birlikte bu evreye ait Troas’ta ortaya çıkarılmış yegane örnekler olma özelliğini taşımaktadırlar.

Çalışma kapsamında tespit edilmiş yalnızca iki farklı tip mevcuttur. Asıl olarak Amphora Tip C’ lere benzeyen Tip I’in sahip olduğu geleneksel form, M.Ö. 520’lerde Attik kırmızı figürle ortaya çıkmış bir tip olarak karşımıza çıkmaktadır. Tip I pelikeleri kısaca kibar, narin ve nispeten uzun yapıları ile tanımlanmaktadırlar. Tip II olarak adlandırdığımız pelikeler ise gövdenin nispeten kaba yapısına rağmen uzun narin formda olup yüksek dışa açılan bir boyun ve aşağı sarkan dudağa bitişik kulpları ile M.Ö. IV. yüzyılın Atina tercihidir.

Calvert Koleksiyonu dahilindeki pelikeler tipolojik değerlendirmede vermiş oldukları iki farklı tip ile sergiledikleri basitliği motifsel ve ikonografik süslemede kırmaktadır. Motifsel ve ikonografik süslemede görülen çeşitlilik ve zenginlik gerçekten de takdir edilecek bir yapı ortaya sunmaktadır.

Motifsel süslemelerde neredeyse tek bir motiften yana gidilmiş ve örneklerin tümünde kullanılan tek süsleme motifi “dil bezeği” olmuştur. Ancak dil bezeğinin

kullanım şekli ile kullanım alanının örnekten örneğe farklılık göstermesi bu sefer kullanımda bir çeşitlilik ortaya sermiştir. Dil bezeğinin Yunan vazo süsleme sanatının klasik bir özelliği sayılan “sahneyi çerçeve içine alma” uygulaması dışında kullanılması da M.Ö. 480 yılından sonra Attik pelikeler üzerindeki figürlerin çerçeve içine alınmama uygulaması ile örtüşmektedir. Bundan yola çıkarak Troas’lı ustaların kırmızı figür sanatında kendilerine has yaratılar ortaya koymadığını, dönemin popüler kap türlerinden olan pelikeleri ithal veya taklit ettiklerini söylemek mümkün olacaktır. Birkaç örnekte ise dil bezeğine ek olarak lotus-palmet motiflerinin kullanıldığı da görülmekte ancak bu motifler örnekler geneline vurulduğunda oldukça silik kalmaktadır.

İkonografik süsleme de eldeki örnekler ışığında günlük hayata dair sahneler veya mitolojik sahnelerin betimlendiği örnekler şeklinde iki farklı grup altında toplanmıştır. Ancak her grupta farklı ikonografiler yüzünden zengin alt gruplar da ortaya çıkmıştır. Günlük hayata dair sahnelerin betimlendiği örneklere sahip grupların dört adet ancak mitolojik sahneler içeren örneklere sahip grupların ise dokuz adet olması sahne tercihinde mitolojik unsurların daha ağır bastığını ortaya sermektedir. Mitolojik sahnelerde ise ilginç bir şekilde Eros ve Amazon temalı sahneler yoğun miktarlarda tercih edilmiştir.

Calvert Koleksiyonu’ndaki pelikelere bakıldığı zaman kaplar üzerinde görülen Eros ve Satyr, gymnasion, tekli ve ikili figürler ile arka sahnelerde yer alan mantolu erkek figürleri dışında çoğunluğu oluşturan sahneler, kadınlarla ilgili sahnelerdir (Eros ve genç kız sahneleri, iki kadın ve sandık sahnesi, ayna tutan kadın ve sandık sahnesi, amazon ile birlikte görülen at ve grifon başlarında oluşan sahneler vb.). Mezarlık alanından ele geçmiş bu malzeme grubu hakkında, çoğunluğunun kadınlarla ilgili aktivitelerde (düğün, evlenme töreni, at binen amazon vs.) kullanım için üretilmiş

olunan ancak erkeklere de hitap eden mücadele, gymnasion ve ikili erkek figürlerinden oluşan sahneleri içeren örnekler şeklinde bir yorum yapılabilir.

Koleksiyon dahilindeki pelikelerin bugün çeşitli müzeler ve koleksiyonlarda bulunan paralelleri ile karşılaştırma ve benzerlik çalışması yapıldığında da ortaya ilginç sonuçlar çıkmıştır. Bu çalışmalar doğrultusunda Calvert Koleksiyonu'ndaki pelikelerin büyük çoğunluğunun özellikle de Amazon Ressamı, Grup G (Grifon) ve Otchet Grubu'na ait pelikeler ile tipolojik ve motifsel anlamda ya birebir ya da pek çok noktada benzer oldukları anlaşılmıştır. Bu bilinen ressamın yanında eserlerdeki birçok sanatsal anlayışı Whitehead, YZ Grup, VBK Ressamı ve Fratte Ressamı örnekleri ile de kolayca eşleştirmek mümkün olacaktır.

Günlük yaşamdan sahneler ve mitolojik öğelere sahip sahnelerin işlendiği bu pelikelerin varlığının yalnızca Çanakkale bölgesindeki Tavolia yerleşiminde tespit edilmiş olması (belki de araştırmaların azlığı nedeniyle henüz başka yerleşimlerde tespit edilememiş olması ihtimali de gözden kaçırmamalıdır) bize, Tavolia yerleşiminin Yunan dünyasında sevilerek kullanılan bezeme ve sahnelerle süslü kap türlerini takip ederek bol miktarlarda kullandığını göstermektedir. Thiersh buradaki kazılar esnasında orada bulunmasa da, buluntuların çoğunun M.Ö. V yy. ve erken IV yy.a tarihlendiğini söylemekte ve 1880 yılında Calvert tarafından açılmış olan IV. yy.'a tarihli önemli bir mezardan bahsetmektedir. Calvert buradan hatırı sayılı miktarda birçok mezar objesi çıkarmıştır. Eserlere ait fotoğraflar Geç VI .yüzyıla ait İon kapları, çoğunluğu V. yüzyıl Attik üretimi olan kırmızı figür lekythoslar ve özellikle de tez konumuzu oluşturan pelikeleri kapsamaktadır.

Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler üzerindeki tipolojik ve motifsel değerlendirmeler de Thiersh'in söyledikleri ile uyuşmakta ve söz konusu

pelikelerin M.Ö. IV. yüzyıl başı ve IV. yüzyıl ortalarına kadarki tarihler aralığına yerleştirmek için yeterli olmaktadır.

Tez dahilindeki çalışmalar ve eldeki imkanlar dahilinde belki de tam olarak kesinliğe kavuşturulamamış tek konu eserlerin dışarda mı üretildiği yoksa yerel üretime mi ait olduğudur. Ancak koleksiyon dahilindeki pelikelerin Attik kırmızı figürün geç evrelerine doğru gelişen bir tipolojiyi, bozulan bir bezeme anlayışı ile üzerlerinde taşıdıkları yanında M.Ö. IV. yüzyılın ve bu yüzyılın ortalarına kadarki zaman dilimi içerisinde aitlenmiş paralellerinin tıpatıp birer kopyası veya taklidi olup, kendilerine has yerel özelliklerden yoksun kaldıkları kolayca söylenebilmektedir. Bundan yola çıkarak, kesin bir şekilde olmasa da, pelikeleri boyayan ressamın veya ait oldukları grupların Anadolu'lu ya da Troas'lı olamayacağı öngörülebilir.

ÖZET

Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler ilk defa M.Ö. 520 yıllarında Attik kırmızı figür ile birlikte ortaya çıkarak Klasik Dönemin geç evrelerinde IV. yüzyıl Atina tercihi olup uzun ve narin bir form kazanan Tip I ve bunun devamında gelişerek farklılaşarak amphora Tip C'lere benzeyen Tip II olmak üzere iki tipolojik gruptan oluşmaktadır.

Koleksiyon dahilindeki örneklerin tümünde figüratif sahne ve süslemeler dışında kullanıldığı tespit edilen en önemli bezek "dil bezeği" motifidir. Örnekler üzerinde gerçekleştirilen genellemelerden yola çıkılarak her örnekte düzensiz ve acele ile oluşturulmuş bir izlenim sergileyen dil bezeğinin tespit edilen en temel kullanım şekli, ağız kenarı, boyun ve alt gövde üzerinde gerçekleştirilmiş olanıdır.

Tez konusunu oluşturan pelikelerin yalnızca birkaçında dil bezeği dışında motifsel bir süsleme göze çarpmaktadır. Bu motifsel süsleme, figüratif sahnelerin içinde kullanıldığı tespit edilen lotus-palmet ve girift-spiral bezekleri şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeler üzerinde görülen figüratif sahneler "Günlük hayata dair sahneler" ve "Mitolojik öğelere sahip sahneler" olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Günlük hayata dair sahneler "Gymnasion sahneleri", "Ayna tutan kadın ve büyük bir kadın başı sahnesi", "İki kadın ve sandık sahnesi", "Sadece tekli veya ikili figürlerden oluşan sahneler" olarak çeşitlilik göstermektedir. Mitolojik öğelere sahip sahneler "Eros ve Satyr", "Eros ve genç kız sahnesi", "Eros ve büyük bir kadın başı sahnesi", "Amazonmakhi sahnesi", "Grifona binmiş süvari ve genç kız sahnesi" olarak çeşitlenmektedir.

Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikelerin çeşitli müzeler ve yayınlarda karşılaştığımız paralelleri ile yapılan karşılaştırmalarda büyük çoğunluğunun Amazon Ressamı, Grup G (Grifon) , Otchet Group'a ait pelikeler ile tipolojik ve motifsel, farklı formlardaki örneklerle ise yalnızca figürlerin işlenişi ve motifsel anlamda ya birebir ya da pek çok noktada benzer oldukları anlaşılmıştır.

Calvert Koleksiyonu'ndaki kırmızı figürlü pelikeleri incelediğimiz zaman tipolojik ve motifsel değerlendirmenin sonucunda bu pelikeleri M.Ö. IV.yüzyıl başı ve IV. yüzyıl ortalarına kadarki tarihler aralığına yerleştirmek uygun görülecektir.

SUMMARY

The red figure pelikai in the Calvert Collection, consist of two different types, first representing the Athenian favour of Late IV.th century B.C red figure tradition with a long and slimmer profile and the second one, Type II, a derivatice of the 520 B.C. Attic red figure examples looking just like Amphora Type C.

All the red figure pelikai in the Collection consists of both decorative and figurative motives. Apart from the rich variety of figurative motives and decoration the only known motif is the so called “festoon” motif. If one wants to generalize from the known examples of pelikai from the Collection, it will be easily revealed that this motif was done in an irregular and sloppy way. The main usage of this motif can be seen on the lips, neck and lower body of the pelikai.

Apart from the “festoon” motif there is another motif which was used only in a few instances: The lotus-palmet. This decorative motif was used tpgether with the figurative scenes generally being placed on the flanks of the scenes just under the loops. The red figure pelikai in the Calvert Collection show a rich and assorted figurative decoration which can be collected under two main groups as “Scenes of daily life” and “Scenes with mythological features”. “Scenes of daily life” consists of sub-groups as “Gymnasion scenes”, “Scene of a woman holding a mirror together with a woman portrait”, “Two women and a chest”, “Scenes of one or two figures”. “Scenes with mythological scenes” includes sub-groups of “Eros and Satyr”, “Eros and the young girl”, “Eros and a portrait of woman”, “Scenes of Amazonomachi”, “Griffon rider and the young girl”.

The information about parallels and related examples of the red figure pelikai were obtained from the various museum catalogues and many publications were used to identify the creators and painters of the Calvert examples. By doing so it was found out that most of the pelikai from the Collection can be easily related with Amazon Painter, Group G and Otchet Group examples with many efficacious similarities.

Using this data and blending it with the other results which were obtained through this study the red figure pelikai from the Calvert Collection can be easily dated to the early phases of IV.th century B.C. and the middle IV.th century B.C.

KISALTMALAR VE KAYNAKÇA

- AA *Archäologischer Anzeiger.*
- AJA *American Journal of Archaeology.*
- Allen 1995a Allen, S.H., ‘‘Finding the Walls of Troy: Frank Calvert Excavator’’, *AJA*, 379-407.
- Allen 1995b Alen, S.H., ‘‘In Schliemann’s Shadow: Frank Calvert, the Unheralted Discoverer of Troy’’, *Archaeology* 48:3, 1995, 50-57.
- AnatSt *Anatolian Studies.*
- Baumeister 1854 Baumeister, A., ‘‘Reisen in Kleinasien’’, *AA* 71 (1854), 509-512.
- Boardmann 1989 Boardmann, J., *Athenian Red Figure Vases The Classical Period*, London, 1989.
- Boardmann 2003 Boardmann, J., *Siyah Figürlü Atina Vazoları*, Homer Kitabevi, İstanbul, 2003.
- Calvert 1859 Calvert, F., ‘‘The Tumulus of Hanai Tepeh in the Troad’’, *ArchJ* 16, 1859, 1-6.
- Cook 1966 Cook, R.M., *Greek Painted Pottery*, London, 1966.
- Cook 1973 Cook, J.M., *The Troad: An Archaeological and Topographical Study*, Oxford, 1973.

- Cook 1996 Cook, R.M., *Greek Painted Pottery*, 1996.
- Cook 1999 Cook, J.M., *The Troad An Archaeological And Topographical Study*, Oxford, 1999.
- Curtius 1903 Curtius, E., *Ein Lebensbild in Briefen*, Berlin, 1903.
- CVA *Corpus Vasorum Antiquorum*
- Deuel 1977 Deuel, L., *Memoirs of H.Schliemann: A Documentary Drawn from His Autobiography, Writings, Letters and Excavations Reports*, New York, 1977.
- Fless 2002 Fless, F., *Rotfigurige Keramik als Handelsware, Erwerb und Gebrauch attischer Vasen im mediterranen und pontischen Raum während des 4.Jhs. v. Chr.* Internationale Archäologie Band 71, 2002.
- Folsom1967 Folsom R.S., *Handbook of Greek Pottery*, Great Britain, London,1967.
- Gelzer 1873 Gelzer, H., “Eine Wanderung nach Troja.” *Öffentliche Vorträge gehalten in der Schweiz 11*, Basel, 1873.
- Kunisch 2006 Kunisch, N., *Kunstsammlungen Der Ruhr-Universität Band 2*, CVA Deutschland, Band 81, Bochum, München 2006.
- Lascarides 1977 Lascarides, A.C., *The Search of Troy: 1553- 1877*, Lilly Library Publication 29, Bloomington, 1977.
- Meyer 1953 Meyer, E., *Briefwechsel von Heinrich Schliemann I*, Berlin, 1953.
- Moore 1997 Moore, M.B., *Attic Red-Figured and White Ground Pottery*,

The Athenian Agora, Volume XXX, Princeton, New Jersey, 1997.

- Murray 1893 Murray J., *Murray's Hand-book Konstantinople, Brusa and The Troas*, London 1893.
- Newton 1889 Newton, C.T., *Travels and Discoveries in the Levant I*, London, 1889.
- Robinson 1994 Robinson, M., "Pioneer, Scholar, and Victim. An Appreciation of Frank Calvert (1828-1908)", *AnatSt* 44, 1994.
- Sparkles 1996 Sparkles B.A., *The Red And The Black*, London and New York, 1996.
- Stark 1874 Stark, K.B., *Nach dem griechischen Orient*, Heidelberg, 1874.
- Traill 1993 Traill, D.A., *Excavating Schliemann*, Illinois Classical Studies , Suppl. 4, 1993.
- Wood 1985 Wood, M., *In Search of the Trojan War*, London, 1985.

KATALOG

TEZ KATALOG NO: 01

LEVHA NO: V

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 541

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 21 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Kabın ön yüzünde boyun, kulplar ve gövde üzerinde firniste hafif dökülmeler olmasına rağmen, sahne oldukça sağlam durumdadır. Ancak arka yüzde dökülmeler daha yoğun olup sahne ve figürleri görmemizi zorlaştırmaktadır.

Süslemeler ve Sahne: Kabın ağız kenarı ve kaidenin biraz üstünde figürlerin bastığı alan şerit halinde dil bezeği ile çevrilmiştir. Boyun kısmında ise dil bezeği sırasının, boyun çevresince dolanmadığını, bu kez yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek şekilde, bir başka deyişle yarım halde tercih edilerek işlendiğini görmekteyiz.

Ön Yüzdeki Sahne: Eros ve Satyr. Sahnenin solunda yer alan Eros, Satyr' e doğru yaklaşarak, hafif eğik bir pozisyonda, çok dikkatli ve usulca, bir elinin avuç içiyle kaldırdığı ve diğer eliyle de itina ile tuttuğu tam olarak adlandıramadığımız, şişkince puf benzeri bir nesne taşımaktadır. Dikey şeritlerle süslenmiş olan bu pufun üzerinde bir phallus bulunmaktadır. Satyr ise sanki yerinde sallanır pozisyondadır. Kollarını kaldırmış, parmaklarını şaklatarak zevk-ü sefa etmektedir. Satyr' in ayaklarına bakıldığında ise ayakkabılarının / pabuçlarının belirtildiği görülmektedir. Hem Eros hem de Satyr' in başlarında noktalan oluşan çelenk biçimli taçlar / bantlar, her ikisinin de saçlarını süslemektedir. İkisinin ortasında ise doldurma bezeği amaçlı bazı detaylar işlenmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: Karşı karşıya duran mantolu iki erkek, olasılıkla öndeki eğlenceli sahnenin etkisinin devamı amacıyla keyifli / neşeli bir karikatür gibi işlenmiştir, özellikle ortadaki değneği tutan soldaki figür gibi. Çok doğru biçimde görülemese de, arka sahnedeki iki gövdenin işlenişinin ön yüzdeki gövdelerin işlenişine kadar iyi olmadığı da görülebilmektedir.

TEZ KATALOG NO: 02

LEVHA NO: VI

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 542

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 15.5 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Kabın ön yüz genelinde gördüğümüz dökülmeler sahne üzerinde hafif etki yaratsa da, arka yüzde sahne neredeyse görülemeyecek derecede yoğun bozulma vardır.

Süslemeler ve Sahne: Kabın ağız kenarı ve kaidenin biraz üstünde figürlerin bastığı alan şerit halinde dil bezeği ile çevrilmiştir. Boyun kısmında ise dil bezeği sırasının, boyun çevresince dolanmadığını, bu kez yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek şekilde, bir başka deyişle yarım halde tercih edilerek işlendiğini görmekteyiz.

Ön Yüzdeki Sahne: Eros ve genç kız. Eros havada asılı bir biçimde iken süzülerek ve elini uzatarak genç kıza doğru yaklaşmaktadır. Eros hareket halinde gösterilirken, genç kız korkmuş ve kaçır halde gösterilmiştir. Önceki örneklerde de olduğu gibi koyu renkle çevrelenmiş bir İon khitonu giymektedir. Kıyafetinin boyun askıları düşmüş ve yine daha önceki örneklerde gördüğümüz gibi göğüs ve omuzları açılmıştır. Saçları ense üzerinde topuz yapılarak toplanmıştır, bununla birlikte gördüğümüz benzer örneklerin hiç birinde saçlar bone ile kapatılmamış, örtülmemiştir. Eros burada da yine ince/zarif ayakkabıları ile görülür. Tüm figürler az önceki gibi kaba / ham / zerafetsiz ve değeri düşük bir işlenişle yapılmıştır.

Arka Yüzdeki Sahne: Karşı karşıya duran mantolu iki genç erkek ve aralarında da ortası noktalı bir top / yuvarlak obje bulunmaktadır.

TEZ KATALOG NO: 03

LEVHA NO: VII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 560

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 20 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Uzun ince boyunlu, hafifçe şişkin gövdeli, uzun kulplu, halka kaideli. Ağız kısmının kırık olan küçük bir bölümü hariç, sağlam durumdadır.

Süslemeler ve Sahne: Dil bezeği sırası ağız kenarı çevresi boyunca devam ederken, boyunda figürlerin başları üzerine gelecek şekilde, kaidede ise figürlerin ayak bastığı alanla sınırlı kalacak biçimde uygulanmıştır.

Ön Yüzdeki Sahne: Eros havada asılı bir şekilde tuvalet masası ve malzemeleri ile büyükçe bir kadın başına doğru yaklaşmaktadır / yanında durmaktadır. Sağ elinde yukarı doğru kaldırdığı bir ayna, diğer elinde ise daha aşağıda tuttuğu bir kutuyu götürmektedir. Kutu, uzun bir çizgi ile noktalar ve verev çizgilerle, bantlarla süslenmiştir. Eros'un kanatlarında da iki sıra nokta dizisi bulunmaktadır. Eros daima kadınlarla ilgili sahnelerde, kadın figürleri ile beraber

görülmektedir. Büyük bir kadın başının da daima burada olduğu gibi büyük, gevşek bir bone ile sarılarak profilden görünüşü verilmektedir. Bone üzerinde nokta ile süslemeler görülmektedir. Yandan gösterilmiş yalnızca tek kulak üzerinden bir tutam saç lülesi çıkmaktadır. Tel tel görüntüsüyle kadına bir hoşluk ve zarafet katmaktadır, bir anlamda kulak süsü, ziynet izlenimi verilmektedir. Boynunda bir zincirin varlığı, olasılıkla yuvarlak inciler olduğu nokta sırası ile gösterilmeye çalışılmıştır. Kadın bakışlarını yukarıya doğru yöneltmiş, hoş bir biçimde aynaya doğru bakmaktadır. Sahnenin altındaki alan, kadın ve Eros'un arası spiral biçimli bir işaret ile doldurulmuştur.

Arka Yüzdeki Sahne: Geleneksel olarak yer alan mantolu iki delikanlı / genç adam görülmektedir. Bazen de bu kompozisyonda figürler tamburin ve top / yuvarlak cisim ile de görülmektedir.

TEZ KATALOG NO: 04

LEVHA NO: VIII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 561

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 20.5 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Kısa boyunlu, hafifçe şişkin gövdeli, uzun kulplu, halka kaideli. Sağlam durumda. Kabın arka yüzündeki sahne ön yüzüne oranla çok daha fazla bozulmuştur.

Süslemeler ve Sahne: Ağız kenarı çevresi boyunca devam ettiği düşünülen dil bezeği sırası çok hafif izler dışında tamamen silinmiş durumdadır; boynunda figürlerin başları üzerine gelecek şekilde ve kaidede ise figürlerin ayak bastığı alanla sınırlı kalacak biçimde uygulanmış olan dil bezeği sırası da çok bozulmaya uğramıştır fakat hala görülebilmektedir.

Ön Yüzdeki Sahne: Eros havada asılı bir biçimde iken, genç kıza yaklaşıp kıyafetinin boyun bağlarını çekip göğüslerinin açılmasına sebep olmuştur. Eros ile genç kız arasında da görüldüğü gibi, genç kız bir ip ile bağlayarak tuttuğu bir aryballos veya top/yuvarlak obje taşımaktadır. Genç kızın boynundaki enteresan göğüs süsleri (ziynet) göze çarpmaktadır. Kızın giydiği khitonun göğüs kısmı ve aşağıya dökülerek bükülen parçaları özellikle çok belirgindir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki delikanlı / genç adam, ortalarında bir top / yuvarlak obje ile tasvir edilmişlerdir. Eser üstünkörü, özensizce yapılmış tiptedir.

TEZ KATALOG NO: 05

LEVHA NO: IX

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 537

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Uzun boyunlu, uzun şerit kulplu, halka kaideli. Kabın ön ve arka yüzünde oldukça net görülebilen birer sahne yer almaktadır.

Süslemeler ve Sahne: Ağız kenarı çevresi boyunca devam ettiği görülen dil bezeği sırası, çok hafif bir bölümdeki silikler dışında net görülebilir durumdadır; boyunda figürlerin başları üzerine gelecek şekilde ve kaidede ise figürlerin ayak bastığı alanla sınırlı kalacak biçimde uygulanmış olan dil bezeği sırası da net olarak görülebilmektedir.

Ön Yüzdeki Sahne: Eros havada asılı bir biçimde iken, genç kıza yaklaşarak elini uzatmış, kolunu tutmuştur. Genç kız kaçmak ister bir halde tasvir edilmiştir. Başında saçlarını topladığı bir bone yer almaktadır. Genç kızın giydiği kolsuz khitonun üst kısmından göğüsleri belli olmaktadır. Kızın elbisesinin göğüs kısmındaki ve belinden aşağı uzanan kısmında khitonun kat yerleri oldukça belirgindir. Sol elinde bir ip ile bağlayarak tuttuğu bir aryballos veya yuvarlak obje ile görülmektedir. Eros'un kanatlarında da nokta ve çizgiler kullanılarak "tüy"lerden oluştuğu detayı verilmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: İki delikanlı mantolu olarak, ortalarında bir yuvarlak obje / top ile tasvir edilmişlerdir. Sahnenin solunda yer alan delikanlı yukarı kaldırdığı elinde bir tamburin / tef tutmaktadır.

TEZ KATALOG NO: 06

LEVHA NO: X

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 547

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Kısa boyunlu, kısa şerit kulplu, hafifçe şişkin bodur gövdeli, geniş halka kaideli. Kulplarda ve boyun kısmında yer yer dökülmeler oluşmuştur. Kabın ön ve arka yüzünde yer alan he iki sahne de oldukça net görülebilmektedir.

Süslemeler ve Sahne: Ağız kenarı çevresi boyunca devam ettiği görülen dil bezeği sırası oldukça net görülebilir durumdadır; kap boynunda figürlerin başları üzerine gelecek şekilde ve kaidenin biraz üzerinde ise figürlerin ayak bastığı alanla sınırlı kalacak biçimde uygulanmış olan dil bezeği sırası da net olarak görülebilmektedir.

Ön Yüzdeki Sahne: Eros havada süzülerek iki kolunu da uzatmış halde bir genç kıza doğru yaklaşmaktadır. Genç kız kaçmak ister bir halde tasvir edilmiştir. Saçlarının ense üzerinde gevşek bir topuz yapıldığı görülmektedir. Genç kızın

giydiği kolsuz khitonun üst kısmından göğüsleri belli olmaktadır. Kızın elbisesinin göğüs kısmındaki ve belinden aşağı uzanan kısmında khitonun kat yerleri oldukça belirgindir. Eros'un ayaklarında da ayakkabılar olduğu, ayak bileklerinde gösterilen bağcıklardan anlaşılmaktadır.

Arka Yüzdeki Sahne: İki delikanlı mantolu olarak, ortalarında içinde bir nokta bulunan yuvarlak obje / top ile tasvir edilmişlerdir. Karşılıklı konuşur durumdadırlar.

TEZ KATALOG NO: 07

LEVHA NO: XI

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 539

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Uzun ince boyunlu, uzun şerit kulplu, küçük halka kaideli. Boyun ve kulplarda görülen çok hafif dökülmeler dışında, kabın ön ve arka yüzündeki her iki sahne de gayet nettir.

Süslemeler ve Sahne: Kabın ağız kısmı çevresince devam eden, boyunda yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek bir şerit halinde sınırlı kalan, kaide üzerinde ise figürlerin ayak bastığı alanda bir şerit halinde sınırlı kalan dil bezeği sırası görölmektedir.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan at, kadın ve grifon figürleri tasvir edilmiştir. En solda bir grifon başı, arada / ortada büyükçe bir Frig başlığı giymiş bir kadın başının yüzü beyaza boyanmış halde görölmektedir, başlığın altından çok az saçlarının çıktığı belirtilmiştir. En sağda ise bir at yer almakta, her üçü de sağa doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık siyah ile işlenmiş nokta ve şerit motifleri ile süslenmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek figür karşılıklı konuşur pozisyonda durmaktadır.

TEZ KATALOG NO: 08

LEVHA NO: XII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 540

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 27 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Uzun ince boyunlu, uzun şerit kulplu, küçük halka kaideli. Boyun, kulplar ve gövdede görülen hafif dökülmeler dışında, kabın ön ve arka yüzündeki her iki sahne de oldukça nettir.

Süslemeler ve Sahne: Kabın ağız kısmı çevresince yer yer silikleşmiş olsa da devam eden, boyunda yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek bir şerit halinde sınırlı kalan, kaide üzerinde ise figürlerin ayak bastığı alanda bir şerit halinde sınırlı kalan dil bezeği sırası görülmektedir.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan at, kadın ve grifon figürleri tasvir edilmiştir. En solda bir grifonun başı ve gövdesinin üst kısmı, arada / ortada büyükçe bir Frig başlığı giymiş bir kadın başının yüzü beyaza boyanmış halde görülmektedir, en sağda ise bir at ve gövdesinin üst kısmı yer almakta, her üçü de sağa doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık siyah ile işlenmiş nokta motifleri ile süslenmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek figür karşılıklı konuşur pozisyonda durmaktadır.

TEZ KATALOG NO: 09

LEVHA NO: XIII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 549

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 23 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Ağızın tamamı, boyunun az bir bölümü ve kulplardan birinin tamamı kırık ve noksandır. Uzun ince boyunlu, uzun şerit kulplu, küçük halka kaideli. Boyun, kulplar ve gövdede hafif dökülmeler mevcuttur. Arka yüzdeki sahne ön yüzdekine oranla çok daha fazla bozulmaya uğramış ve belki de detayları kayboluştur.

Süslemeler ve Sahne: Boyunda yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek bir şerit halinde sınırlı kalan ve kaide üzerinde ise figürlerin ayak bastığı alanda bir şerit halinde sınırlı kalan dil bezeği sırası, arka yüzdeki sahnede bozulmalar olmasına rağmen görülmektedir.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan at, kadın ve grifon figürleri tasvir edilmiştir. En solda bir grifon başı ve gövdesinin üst kısmı, arada / ortada büyükçe bir Frig başlığı giymiş bir kadın başının yüzü görülmektedir, en sağda ise bir at ve üst gövdesi yer almakta, her üçü de sağa doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık siyah ile işlenmiş nokta motifleri ile süslenmiştir. Başlığın altından çok az saçlarının çıktığı belirtilmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek figür karşılıklı konuşur pozisyonda durmaktadır. Erkek figürlerden soldaki, yukarı kaldırdığı elinde bir tamburin / tef tutmaktadır. Diğer erkek figürü ise elinde bir ip ile bağlayıp sarkıttığı yuvarlak bir obje (olasılıkla aryballos) taşımaktadır.

TEZ KATALOG NO: 10

LEVHA NO: XIV

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 550

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Ağız kenarının küçük bir bölümü kırık ve noksandır. Uzun ince boyunlu, uzun şerit kulplu, küçük halka kaideli. Ön ve arka yüzdeki her iki sahne de oldukça net ve iyi korunmuştur.

Süslemeler ve Sahne: Kabin ağız kısmı çevresince yer yer silikleşmiş olsa da devam eden, boyunda yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek bir şerit halinde sınırlı kalan, kaide üzerinde ise figürlerin ayak bastığı alanda bir şerit halinde sınırlı kalan dil bezeği sırası görülmektedir.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan at ve kadın figürleri tasvir edilmiştir. Solda büyükçe bir Frig başlığı giymiş bir kadın başı ve yüzü görülmektedir, sağda ise bir at ve üst gövdesi yer almakta, her ikisi de sağa doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık siyah ile işlenmiş nokta motifleri ile süslenmiştir. Kadının çenesinin altından sarktığı görülen saç lülesi belirtilmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek figür karşılıklı konuşur pozisyonda durmaktadır.

TEZ KATALOG NO: 11

LEVHA NO: XV

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 552

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ? cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Ağızın tamamı, boynun az bir bölümü ve kulplardan birinin tamamı kırık ve noksandır. Uzun ince boyunlu, uzun şerit kulplu, hafif şişkin gövdeli, küçük halka kaideli. Boyun, kulplar ve gövdede hafif dökülmeler mevcuttur. Arka yüzdeki sahne ön yüzdekine oranla çok daha özensizce yapılmış ve belki de detayları kayboluştur.

Süslemeler ve Sahne: Boyunda yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek bir şerit halinde sınırlı kalan ve kaide üzerinde ise figürlerin ayak bastığı alanda bir şerit halinde sınırlı kalan dil bezeği sırası görülmektedir.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan at, kadın ve grifon figürleri tasvir edilmiştir. En solda bir grifon başı ve gövdesinin üst kısmı, arada / ortada büyükçe bir Frig başlığı giymiş bir kadın başının yüzü görülmektedir, en sağda ise bir at ve üst gövdesi yer almakta, her üçü de sağa doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık siyah ile işlenmiş nokta motifleri ile süslenmiştir. Başlığın altından çok az saçlarının çıktığı belirtilmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek figür karşılıklı konuşur pozisyonda durmaktadır. Erkek figürlerinden sağdaki elini öne doğru uzatmış, iki figürün ortasında ise yuvarlak bir obje (olasılıkla bir aryballos taşımaktadır) görülmektedir.

TEZ KATALOG NO: 12

LEVHA NO: XVI

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 587

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ? cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Kulplardan birinin tamamı kırık ve noksandır. Gövde enlemesine ortadan ikiye kırılmış fakat yapıştırılarak ve küçük bir kısmı da alçı ile tamamlanarak tamir edilmiştir. Uzun ince boyunlu, uzun şerit kulplu, hafif şişkin gövdeli, küçük halka kaideli. Boyun, kulplar ve gövdede hafif dökülmeler mevcuttur.

Süslemeler ve Sahne: Kabın ağız kısmı çevresince yer yer silikleşmiş olsa da devam eden, boyunda yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek bir şerit halinde sınırlı kalan, kaide üzerinde ise figürlerin ayak bastığı alanda devam eden dil bezeği sırası görülmektedir. Sağlam olan kulbun gövdeye birleştiği yerde bir palmet motifi işlenmiştir.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan at, kadın ve grifon figürleri tasvir edilmiştir. En solda bir grifon başı ve gövdesinin üst kısmı, arada / ortada büyükçe bir Frig başlığı giymiş bir kadın başının yüzü görülmektedir, en sağda ise bir at ve üst gövdesi yer almakta, her üçü de sağa doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık siyah ile işlenmiş nokta ve şerit motifleri ile süslenmiştir. Başlığın altından çok az saçlarının çıktığı belirtilmiştir. At ve kadın figürlerinin yüzlerinin büyük kısmı alçı tamamlamanın bu alanda olmasından dolayı tam değerlendirilememektedir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek figür karşılıklı konuşur pozisyonda durmaktadır. Erkek figürlerinden sağdaki elini öne doğru uzatmış, iki figürün arasında ise ortasında siyah bir nokta bulunan yuvarlak bir obje (olasılıkla bir aryballos taşımaktadır) görülmektedir.

TEZ KATALOG NO: 13

LEVHA NO: XVII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 2812

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ? cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Kaidenin küçük bir bölümü kırık ve noksandır. Uzun ince boyunlu, uzun şerit kulplu, küçük halka kaideli. Boyun, kulplar ve

gövdede dökülmeler görümlerle birlikte, kabın ön ve arka yüzündeki her iki sahnede de detaylar kaybolmuş veya özensiz bir işleniş uygulanmıştır.

Süslemeler ve Sahne: Kabın ağız kısmı çevresince yer yer silikleşmiş olsa da devam eden, boyunda yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek bir şerit halinde sınırlı kalan, kaide üzerinde ise figürlerin ayak bastığı alanda bir şerit halinde sınırlı kalan dil bezeği sırası görülmektedir. Kabın ön yüzünde, boyun kısmındaki yoğun bozulmadan dolayı, buradaki dil bezeği sırası neredeyse görülmeyecek durumdadır.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan at, kadın ve grifon figürleri tasvir edilmiştir. En solda bir grifon ağızından alevler çıkarır halde başı ve gövdesinin üst kısmı ile, arada / ortada büyükçe bir Frig başlığı giymiş bir kadın başının yüzü beyaza boyanmış halde görülmektedir, en sağda ise bir at ve gövdesinin üst kısmı yer almakta, her üçü de sağa doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık siyah ile işlenmiş ince çizgilerle süslenmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek figür karşılıklı konuşur pozisyonda durmaktadır. Sahnenin solunda yer alan erkek elinde bir tamburin / tef tutmaktadır. İki figürün ortalarında ise kutu / sandık benzeri bir obje yer almaktadır.

TEZ KATALOG NO: 14

LEVHA NO: XVIII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 001

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Geniş ağızlı, kısa boyunlu, kısa ve küçük kulplu, şişkin gövdeli, geniş halka kaideli. Kabın ön ve arka yüzünde oldukça özensizce, üstünkörü işlenmiş birer sahne yer almaktadır.

Süslemeler ve Sahne: Kabın yalnızca boyun kısmında çok küçük bir alanda (figürlerin başları üzerinde kalacak şekilde), ve kaidede yine figürlerin ayaklarını bastığı küçük bir alanda dil bezeği sırası uygulanmıştır. Ağız kısmında dil bezeği görülmemekle beraber, boyun ve kaidede de dil bezeği sırasının tüm kabı çevrelememesi, yalnızca figürlü alanların önemsendiğini doğrulamaktadır.

Ön Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek karşılıklı durur ve sanki bir şeyler konuşur gibi tasvir edilmişlerdir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu bir erkek tek başına durur halde tasvir edilmiştir. Tüm vazo yüzeyi ve figürler ham ve üstünkörü işlenmiştir.

TEZ KATALOG NO: 15

LEVHA NO: XIX

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 003

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Geniş ağızlı, kısa boyunlu, kısa ve küçük kulplu, şişkin gövdeli, geniş halka kaideli. Kabın ön ve arka yüzünde oldukça özensizce, üstünkörü işlenmiş birer sahne yer almaktadır. Kap yüzeyinde dökülmeler görülmektedir.

Süslemeler ve Sahne: Kabın yalnızca boyun kısmında çok küçük bir alanda (figürlerin başları üzerinde kalacak şekilde), ve kaidede yine figürlerin ayaklarını bastığı küçük bir alanda dil bezeği sırası uygulanmıştır. Ağız kısmında dil bezeği görülmemekle beraber, boyun ve kaidede de dil bezeği sırasının tüm kabı çevrelememesi, yalnızca figürlü alanların önemsendiğini doğrulamaktadır.

Ön Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek karşılıklı durur ve sanki bir şeyler konuşur gibi tasvir edilmişlerdir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu bir erkek tek başına durur halde tasvir edilmiştir. Tüm vazo yüzeyi ve figürler ham ve üstünkörü işlenmiştir.

TEZ KATALOG NO: 16

LEVHA NO: XX

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 004

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Geniş ağızlı, kısa boyunlu, kısa ve küçük kulplu, şişkin gövdeli, geniş halka kaideli. Kabın ön ve arka yüzünde oldukça özensizce, üstünkörü işlenmiş birer sahne yer almaktadır. Kap yüzeyinde, ağız kenarı ve kulplarda dökülmeler görülmektedir.

Süslemeler ve Sahne: Kabın yalnızca boyun kısmında çok küçük bir alanda (figürlerin başları üzerinde kalacak şekilde), ve kaidede yine figürlerin ayaklarını bastığı küçük bir alanda dil bezeği sırası uygulanmıştır. Ağız kısmında dil bezeği görülmemekle beraber, boyun ve kaidede de dil bezeği sırasının tüm kabı çevrelememesi, yalnızca figürlü alanların önemsendiğini doğrulamaktadır.

Ön Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek karşılıklı durur ve sanki bir şeyler konuşur gibi tasvir edilmişlerdir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu bir erkek tek başına durur halde tasvir edilmiştir. Tüm vazo yüzeyi ve figürler ham ve üstünkörü işlenmiştir.

TEZ KATALOG NO: 17

LEVHA NO: XXI

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 006

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Geniş ağızlı, kısa boyunlu, kısa ve küçük kulplu, şişkin gövdeli, geniş halka kaideli. Kabın ön ve arka yüzünde oldukça özensizce, üstünkörü işlenmiş birer sahne yer almaktadır. Kap yüzeyinde dökülmeler görülmektedir.

Süslemeler ve Sahne: Kabın yalnızca boyun kısmında çok küçük bir alanda (figürlerin başları üzerinde kalacak şekilde), ve kaidede yine figürlerin ayaklarını bastığı küçük bir alanda dil bezeği sırası uygulanmıştır. Ağız kısmında dil bezeği görülmemekle beraber, boyun ve kaidede de dil bezeği sırasının tüm kabı çevrelememesi, yalnızca figürlü alanların önemsendiğini doğrulamaktadır.

Ön Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek karşılıklı durur ve sanki bir şeyler konuşur gibi tasvir edilmişlerdir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu bir erkek tek başına durur halde tasvir edilmiştir. Tüm vazo yüzeyi ve figürler ham ve üstünkörü işlenmiştir.

TEZ KATALOG NO: 18

LEVHA NO: XXII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 007

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Geniş ağızlı, kısa boyunlu, kısa ve küçük kulplu, şişkin gövdeli, geniş halka kaideli. Kabın ön ve arka yüzünde oldukça özensizce, üstünkörü işlenmiş birer sahne yer almaktadır. Kap yüzeyinde dökülmeler görülmektedir.

Süslemeler ve Sahne: Kabın yalnızca boyun kısmında çok küçük bir alanda (figürlerin başları üzerinde kalacak şekilde), ve kaidede yine figürlerin ayaklarını bastığı küçük bir alanda dil bezeği sırası uygulanmıştır. Ağız kısmında dil bezeği görülmemekle beraber, boyun ve kaidede de dil bezeği sırasının tüm kabı çevrelememesi, yalnızca figürlü alanların önemsendiğini doğrulamaktadır.

Ön Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek karşılıklı durur ve sanki bir şeyler konuşur gibi tasvir edilmişlerdir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu bir erkek tek başına durur halde tasvir edilmiştir. Tüm vazo yüzeyi ve figürler ham ve üstünkörü işlenmiştir.

TEZ KATALOG NO: 19

LEVHA NO: XXIII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 548

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Geniş ağızlı, ince ve kısa boyunlu, kısa ve küçük kulplu, oldukça şişkin gövdeli, geniş halka kaideli. Kabın ön ve arka yüzünde oldukça özensizce, üstünkörü işlenmiş birer sahne yer almaktadır. Kap yüzeyinde, kulplarda dökülmeler görülmektedir.

Süslemeler ve Sahne: Kabın yalnızca boyun kısmında çok küçük bir alanda (figürlerin başları üzerinde kalacak şekilde), ve kaidede yine figürlerin ayaklarını bastığı küçük bir alanda dil bezeği sırası uygulanmıştır. Ağız kısmında dil bezeği görülmemekle beraber, boyun ve kaidede de dil bezeği sırasının tüm kabı çevrelememesi, yalnızca figürlü alanların önemsendiğini doğrulamaktadır.

Ön Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek karşılıklı durur ve sanki bir şeyler konuşur gibi tasvir edilmişlerdir. Sahnenin sağında yer alan erkek figürü bir kolunu ileri doğru uzatmış haldedir. İki figür arasında, ortasında siyah bir nokta bulunan yuvarlak bir obje vardır, veya belki sağdaki figürün ip ile bağlayarak taşıdığı bir aryballos olmalıdır.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu bir erkek tek başına durur halde tasvir edilmiştir. Tüm vazo yüzeyi ve figürler ham ve üstünkörü işlenmiştir.

TEZ KATALOG NO: 20

LEVHA NO: XXIV

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 559

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ? cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Uzun ince boyunlu, uzun şerit kulplu, hafif şişkin gövdeli, küçük halka kaideli. Boyun, kulplar ve gövdede hafif dökülmeler mevcuttur. Ön ve arka yüzde oldukça net birer sahne yer almaktadır.

Süslemeler ve Sahne: Ağız kenarında çepeçevre, boyunda yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek bir şerit halinde sınırlı kalan ve kaide üzerinde ise figürlerin ayak bastığı alanda bir şerit halinde sınırlı kalan dil bezeği sırası görülmektedir.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan kadın ve grifon figürleri tasvir edilmiştir. Sahnenin solunda büyükçe bir Frig başlığı giymiş bir kadın başının beyaza boyanarak işlenmiş yüzü görülmektedir, sağda ise bir grifon ve üst gövdesi yer almakta, kadın sağa, grifon ise sola doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık siyah ile işlenmiş küçük

nokta ve çizgi motifleri ile süslenmiştir. Kadının boynunun diğer yanından ve örtünün altından çıkmış dalgali saçları belirtilmiştir. Grifonun kanat detayları ince ve kalın siyah çizgilerle verilmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek figür karşılıklı konuşur pozisyonda durmaktadır.

TEZ KATALOG NO: 21

LEVHA NO: XXV

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 553

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Kulplardan birinin tamamı kırık ve noksandır. Gövde de kaideye yakın kısımlarda enlemesine ortadan ikiye bir kırık olduğu ve tamir edildiği anlaşılmaktadır. Uzun boyunlu, uzun şerit kulplu, küçük halka kaideli. Boyun, kulplar ve gövdede hafif dökülmeler mevcuttur. Arka yüzdeki sahne ön yüzdekine oranla çok daha fazla bozulmaya uğramış ve yoğun bir kireç tabakası nedeniyle figürler ve detayları kaybolmuştur.

Süslemeler ve Sahne: Boyunda yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek bir şerit halinde sınırlı kalan dil bezeği sırası mevcuttur. Arka yüzdeki sahnede bozulmalar nedeniyle görülmemektedir, fakat aynı şekilde arka sahnede de olması yüksek ihtimaldir.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan at ve kadın figürleri tasvir edilmiştir. Solda bir at başı ve gövdesinin üst kısmı, arada / ortada büyükçe bir spiral şeklinde işaret, sağda ise büyük bir kadın başı ve üst gövdesi yer almaktadır. At ve kadın figürleri birbirlerine doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık yine bir Frig başlığı tarzında olup geniş ve uzun olarak tasvir edilmiştir. Başlığın altından alnından yanaklarına kadar uzanan çok az saç tutamının çıktığı belirtilmiştir.

Arka Yüzdeki Sahne: Yoğun kireç tabakasından dolayı ara yüz neredeyse görülemeyecek derecede bozulmaya uğramıştır. Ancak kireç kaplı alanın sağ kısmında olasılıkla bir erkek figüre ait bir mantonun parçası görülmektedir.

TEZ KATALOG NO: 22

LEVHA NO: XXVI

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 556

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ?

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Geniş ağızlı, ince ve kısa boyunlu, kısa ve küçük kulplu, oldukça şişkin gövdeli, geniş halka kaideli. Kabın

ön ve arka yüzünde oldukça özensizce, üstünkörü işlenmiş, neredeyse silinmiş halde birer sahne yer almaktadır. Kap yüzeyinde, kulplarda, ağız kenarında, gövdede dökülmeler görülmektedir.

Süslemeler ve Sahne: Kabın yalnızca boyun kısmında çok küçük bir alanda (figürlerin başları üzerinde kalacak şekilde), ve kaidede yine figürlerin ayaklarını bastığı küçük bir alanda dil bezeği sırası uygulanmıştır. Ağız kısmında dil bezeği görülmemekle beraber, boyun ve kaidede de dil bezeği sırasının tüm kabı çevrelememesi, yalnızca figürlü alanların önemsendiğini doğrulamaktadır.

Ön Yüzdeki Sahne: Boyun ve gövdelerinden sanki kesilmiş, kısaltılmış tiplerden oluşan at ve kadın figürleri tasvir edilmiştir. Solda bir at başı ve gövdesinin üst kısmı, sağda ise at başı ile aynı büyüklükte bir kadın başı yer almaktadır. At ve kadın figürleri birbirlerine doğru bakmaktadır. Kadının taktığı başlık yine bir Frig başlığı tarzında olup geniş ve uzun olarak tasvir edilmiştir. Figürlere ait hiçbir detay kalmamıştır.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu bir erkek figürü kısa bir direğin yanında durur halde tasvir edilmiştir. Erkek figürünün karşısında sanki başka bir erkek figürü durur gibi görünse de, büyük olasılıkla kap yüzeyindeki yoğun bozulmadan kaynaklanan göz yanılgısı olmalıdır.

Tüm vazo yüzeyi ve figürler ham ve üstünkörü işlenmiştir.

TEZ KATALOG NO: 23

LEVHA NO: XXVII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 538

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 21 cm.

Tanım: Sağlam durumda korunagelmiş kırmızı figürlü pelike. Kabın ağız kenarı, kaide üstü ve boyun kısmının sahneler üzerinde kalan bölümü motiflerle süslenmiştir. Kabın hem ön hem de arka yüzünde oldukça net görülebilen birer sahne yer almaktadır.

Süslemeler ve Sahne: Kabın ağız kenarı ve kaidenin biraz üstünde figürlerin bastığı alan şerit halinde dil bezeği ile çevrilmiştir. Boyun kısmında ise dil bezeği sırasının, boyun çevresince dolanmadığını, bu kez yalnızca figürlerin başları üzerine gelecek şekilde, bir başka deyişle yarım halde tercih edilerek işlendiğini görmekteyiz.

Ön Yüzdeki Sahne: Bir grifona karşı mücadele eden atına binmiş süvari. At, grifonun üzerine atılmış ve her ikisi de birbirine saldırmış durumda görülmektedir. Atın üzerinde tasvir edilen süvari genç bir delikanlı olup, kıyafetleri İskitlerin giydiği tarzda vücudunun üst kısmında kısa bir triko ile göğsünün üstünde yer alan yıldız veya haç / istavroz motifinden oluşmaktadır (pek az örnekte görülebilmektedir). Süvari bazen başlıksız gösterilse de, yine

Frig başlığı ve ensesini uzunca saran bantlarla / sargılarla da gösterilmektedir. Aşağıda at ve grifonun ortasında, ayakları arasında, üzerinde şua / ışın çizgileri ile süslenmiş büyük bir top / yuvarlak obje de mücadelelerine konu olmaktadır.

Arka Yüzdeki Sahne: Karşı karşıya duran mantolu iki erkek resmedilmiştir. Solda yer alan erkeğin elinde tamburin / tef benzeri bir alet görülmektedir. Bu figürlerin ortasında ise bir top veya yuvarlak obje yer almakta, objenin içi ise kabın ön yüzündeki süvarinin göğsünün üzerinde gördüğümüz yıldız veya haç motifi ile süslenmiştir.

TEZ KATALOG NO: 24

LEVHA NO: XXVIII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 543

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 17 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Kısa boyunlu, bodur gövdeli ve kısa kulplu. Ağız kısmının bir bölümü kırık ve noksan, onun dışında eser sağlam durumda. Kabın ön ve arka yüzünde çok yoğun olmamakla birlikte firmisteki bozulma görülmektedir. Kabın sadece boyun kısmında dil bezeği ile süslenmiş, ağız ve kaidede dil bezeği kullanılmamıştır. Figürler kaidede düz şerit halinde bir çizgiye basmaktadır.

Süslemeler ve Sahne:

Ön Yüzdeki Sahne: Gymnasion'dan bir sahne. Sahnenin solunda çıplak bir delikanlı / genç adam, karşısındaki mantolu adama doğru adım atarak yaklaşmaktadır. Delikanlı elinin hareketiyle ona bir şeyi bildirir / haber verir gibidir.

Arka Yüzdeki Sahne: Başını sağa doğru çevirmiş mantolu bir adam tek başına yer almaktadır. Sahnede görülen yuvarlak obje belki de bir iple / sicimle bağlanmış / sarkıtılmış bir aryballos olabilir. Üstünkörü, özensizce yapılmış.

TEZ KATALOG NO: 25

LEVHA NO: XXIX

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 544

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 17 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Sağlam durumda. Kabın yalnızca boyun kısmında çok küçük bir alanda (figürlerin başları üzerinde kalacak şekilde), ve kaidede yine figürlerin ayaklarını bastığı küçük bir alanda dil bezeği sırası uygulanmıştır. Ağız kısmında dil bezeği görülmemekle beraber, boyun ve kaidede de dil bezeği

sırasının tüm kabı çevrelememesi, yalnızca figürlü alanların önemsendiğini doğrulamaktadır.

Süslemeler ve Sahne:

Ön Yüzdeki Sahne: Gymnasion 'dan bir sahne. Sahnenin solunda çıplak bir delikanlı / genç adam ve sağda, karşısında yer alacak şekilde bir değnek veya asa'ya dayanan mantolu bir adam görülmektedir. Çıplak delikanlı öne doğru bir adım atmış halde ve elinde büyük bir strigilis tutar biçimde gösterilmiştir. Çıplak delikanlı ve mantolu adam sanki bir şeyler konuşur gibi tasvir edilmiştir. İkisinin ortasında yuvarlak bir obje yer almaktadır.

Arka Yüzdeki Sahne: Alçak bir direğin yanında mantolu bir genç adam, elinde strigilis tutar halde tasvir edilmiştir. Tüm vazo yüzeyi ve figürler ham ve üstünkörü işlenmiştir.

TEZ KATALOG NO: 26

LEVHA NO: XXX

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 005

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 17 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Kısa boyunlu, kısa şerit kulplu, hafifçe şişkin gövdeli, geniş halka kaideli. Kabın ön ve arka olmak üzere her iki yüzünde de oldukça net görülen özensizce işlenmiş birer sahne yer almaktadır.

Süslemeler ve Sahne: Dil bezeği sırası sadece, boyunda figürlerin başları üzerine gelecek alanda ve kaidenin üzerinde figürlerin ayak bastığı alanla sınırlı kalacak şekilde betimlenmiştir. Ağız kenarı tamamen siyah boyalıdır ve hiçbir bezemeye sahip değildir.

Ön Yüzdeki Sahne: Gymnasion'dan bir sahne. İki genç erkek karşı karşıya durmakta ve konuşur biçimde gösterilmiştir. En çok tercih edilen şekliyle mantoludurlar. Bazen burada olduğu gibi strigilis ile veya yuvarlak (kruvaze dikiş motifli ve noktalarla doldurulmuş) obje ile tasvir edilmektedirler. İki figürün arasında burada da olduğu gibi genellikle alçak bir direk yerleştirilmektedir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu tek bir erkek figür yer almaktadır.

TEZ KATALOG NO: 27

LEVHA NO: XXXI

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 002

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: ? cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Kısa boyunlu, kısa şerit kulplu, hafifçe şişkin gövdeli, geniş halka kaideli. Kabin ön ve arka olmak üzere her iki yüzünde de özensizce işlenmiş birer sahne yer almaktadır.

Süslemeler ve Sahne: Dil bezeği sırası sadece, boyunda figürlerin başları üzerine gelecek alanda kısa ve küçük tutularak, kaidenin üzerinde figürlerin ayak bastığı alanla sınırlandırılmış şekilde betimlenmiştir. Ağız kenarı tamamen siyah boyalıdır ve hiçbir bezemeye sahip değildir.

Ön Yüzdeki Sahne: Gymnasion'dan bir sahne. İki genç erkek karşı karşıya durmakta ve konuşur biçimde gösterilmiştir. Sahnenin solunda yer alan figür çıplakken, sağında yer alan figür ise mantolu olarak tasvir edilmiştir. İki figürün arasında burada da olduğu gibi genellikle alçak bir direk yerleştirilmektedir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu tek bir erkek figür yer almaktadır ve önünde de kısa bir direk tasvir edilmiştir.

TEZ KATALOG NO: 28

LEVHA NO: XXXII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 551

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 15.5 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Kısa boyunlu, bodur gövdeli ve kısa kulplu. Kap yüzeyinde dil bezeği sırası yalnızca boyunda, figürlerin üzerinde yer alacak şekilde uygulanmıştır. Kaidede ise figürlerin ayak bastığı ve gövde çevresi boyunca dolanmayan, yalnızca figürlerin bulunduğu alanla sınırlı kalmış düz bir şerit mevcuttur. Kap yüzeyi oldukça bozulmuş ve dökülmelerden dolayı dil bezeği bile seçilemeyecek duruma gelmiştir.

Süslemeler ve Sahne:

Ön Yüzdeki Sahne: İki kadın ve bir sandık. Bu sahnene içeriğine baktığımızda oldukça hareketli ve iki kadın arasında sanki bir münakaşanın varlığı gösterilmeye çalışılmıştır. Hanımların saçları ensede topuz yapılarak toplanmıştır. Sağdaki kadında küpe detayı da işlenmiştir. Her iki figür de üzerlerinde kolsuz, uzun khitonlar giymekte ve kollarında spiral bilezikler taşımaktadırlar. Kıyafetlerinin üzerine, bellerine bağladıkları uzun kuşaklar siyah boya ile yapılmış küçük küre biçimli toparla sonlanmaktadır.

Arka Yüzdeki Sahne: Ayakta duran tek bir kadın ve yine bir sandık görülmektedir. Hem kap yüzeyinin hem de figürlerin işleniş, özenilmeden, üstünkörü bir eser olduğunu göstermektedir.

TEZ KATALOG NO: 29

LEVHA NO: XXXIII

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 554

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 16.5 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Uzun ince boyunlu, ince gövdeli, uzun kulplu, halka kaideli. Dudak kenarı üzerinde küçük bir kırık dışında sağlam durumda. Kabın ağız kenarını çevreleyen dil bezeği sırası, boyunda figürlerin başları üzerine gelecek şekilde, kaidede ise figürlerin ayak bastığı alanla sınırlı kalacak biçimde uygulanmıştır. Figürler hakkında daha net bilgi almamızı engelleyen bozulmalarla birlikte, figürlerdeki detaylar kaybolmuştur.

Süslemeler ve Sahne:

Ön Yüzdeki Sahne: Amazon sahnesi. Sahnenin solunda yer alan atın olasılıkla sulanmak üzereyken korkup / ürküp geri kaçması veya ileri atılması betimlenmiştir. Atın sırtında / arkasında hareketinden dolayı yelelerinin dalgalandığı görülmektedir. Figürlerin mantoları sanki buruşturulmuş kağıt izlenimi veren kumaşlardan oluşturulmuştur, fakat süvarinin kıyafeti hariç. Süvarinin sağında bir kaide / seki üzerine yerleştirilmiş bir direk / destek, atın ayakları arasında ise bir top / yuvarlak obje yer almaktadır.

Arka Yüzdeki Sahne: Aralarında bir top / yuvarlak obje olan ve soldakinin elinde bir tamburin / tef bulunan mantolu iki adam yer almaktadır. Figürler çok kaba işlenmiş, hatta ham bırakılmıştır.

TEZ KATALOG NO: 30

LEVHA NO: XXXIV

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 555

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 16.5 cm.

Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Uzun ince boyunlu, hafifçe şişkin gövdeli, uzun kulplu, halka kaideli. Ağız kenarında görülmeyen dil bezeği sırası, boyunda figürlerin başları üzerine gelecek şekilde, kaidede ise figürlerin ayak bastığı alanla sınırlı kalacak biçimde uygulanmıştır.

Süslemeler ve Sahne:

Ön Yüzdeki Sahne: Ayna tutan kadın ve büyük bir kadın başı. Sağda yer alan büyük kadın başı, bone biçimli bir başlıkla tasvir edilmiş, yalnız kulağının önünden yanağına dökülen zülüfler gösterilmiştir. İki kadın figürünün ortasında girift bir spiral işareti yer almaktadır.

Arka Yüzdeki Sahne: Sahne, bir kadın figürü ve bir direktan oluşmaktadır. Kadın uzun bir iç giysisi üzerine uzun bir manto / üstlük giymekte ve bir baston / as taşımaktadır.

TEZ KATALOG NO: 31

LEVHA NO: XXXV

ÇANAKKALE MÜZESİ CALVERT KOLEKSİYONU ENVANTER NO: 649

BULUNTU YERİ: Tavolia

YÜKSEKLİK: 27 cm.

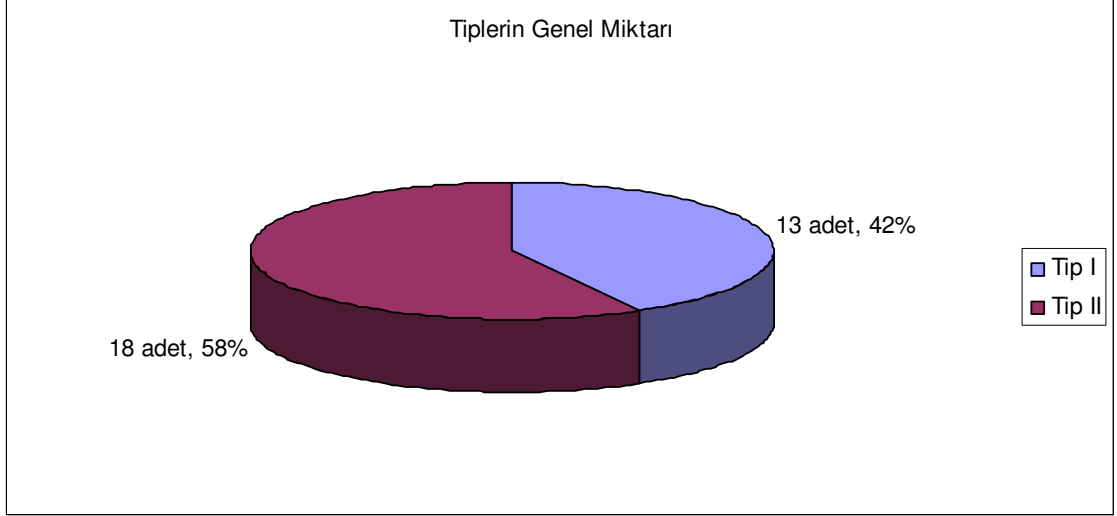
Tanım: Kırmızı figürlü pelike. Uzun ince boyunlu, hafifçe şişkin gövdeli, halka kaideli. Ağız kısmı ve kulpların ikisi de kırık ve eksik. Dil bezeği sırası boyunda figürlerin başları üzerindeki alanla sınırlı kalırken, figürlerin ayakları altında kalan dil bezeği sırası tüm gövdeyi çevrelemektedir.

Süslemeler ve Sahne:

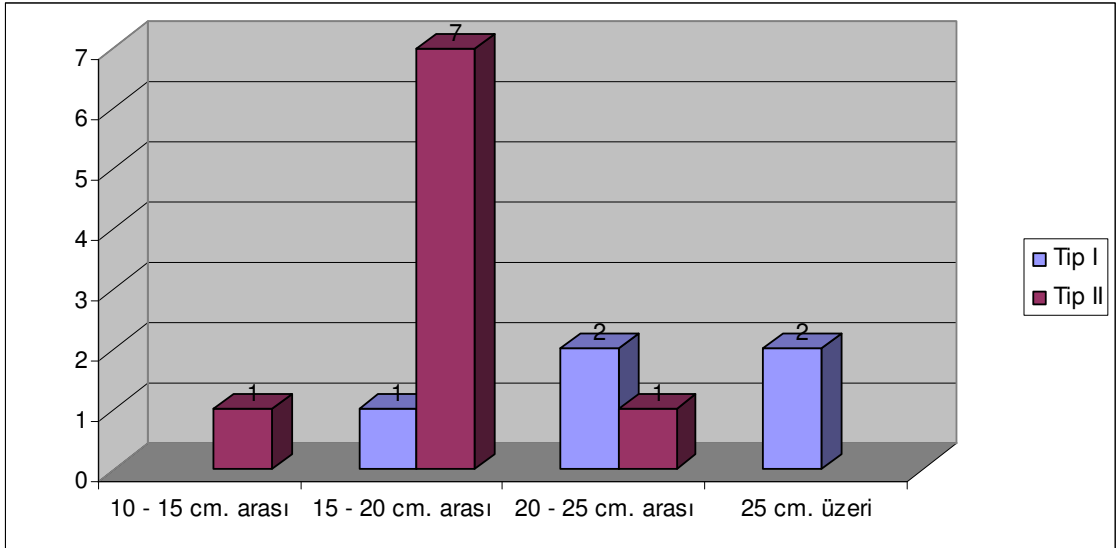
Ön Yüzdeki Sahne: Yukarıya doğru kalkmış grifona binen bir geç adam, kendisinden kaçan genç kıza doğru grifonu sürmekte. Genç adamın mızrak atacakmışçasına havada duran eli mızraksızdır. Genç kız geleneksel el hareketi ile tasvir edilmiştir. Uzun, kolsuz bir khiton giyen genç kız figürü, bezeme alanının üst bordürüne degecek kadar uzun tasvir edilmiştir. Kıyafeti, etek ve göğüste bant motifi ile bezelidir. Sağ elinde ise küçük çuval benzeri bir torba tuttuğu görülmektedir.

Arka Yüzdeki Sahne: Mantolu iki erkek figüründen soldaki tamburin/tef tutarken, diğeri de ortalarındaki direğe / desteğe doğru elini uzatmış biçimde tasvir edilmiştir. Kulpların altına birer palmet bezeği yerleştirilmiştir.

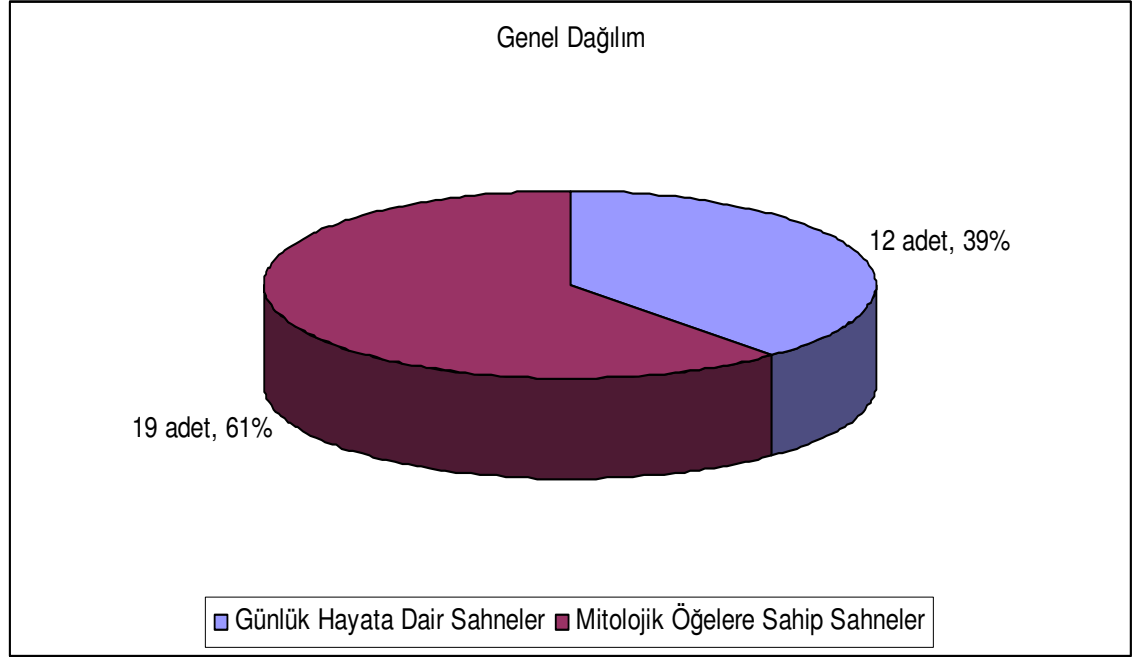
GRAFİKLER

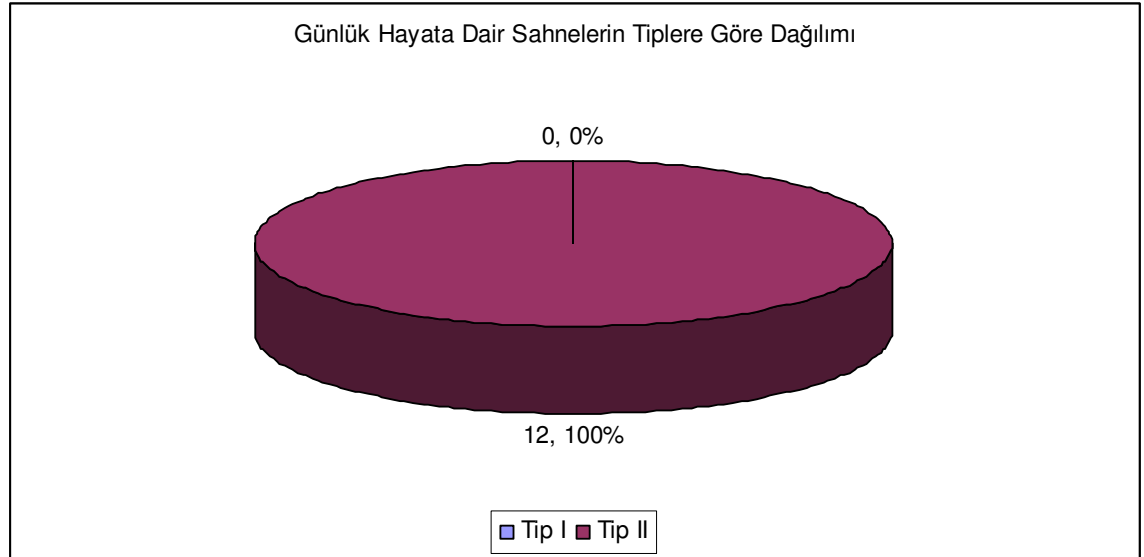
Grafik 1

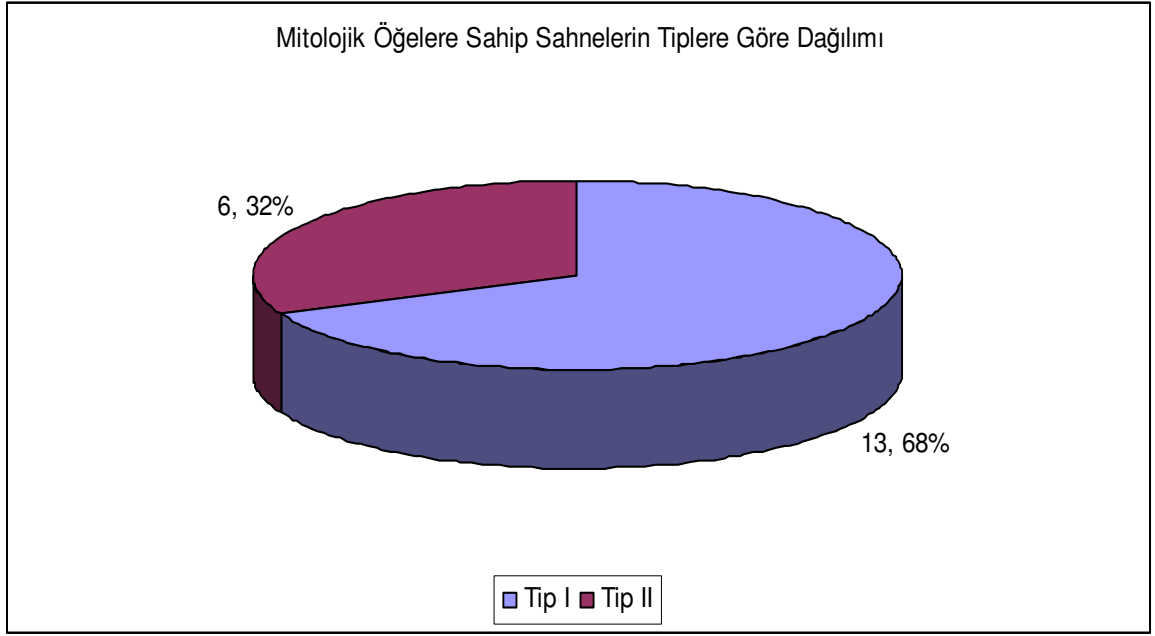
Grafik 2

Grafik 3

Grafik 4

Grafik 5

LEVHALAR LİSTESİ

Levha I

Genel Troas haritası - *Murray 1893*.

Levha II

Frank Calvert - *Allen 1995a, Fig.1*.

Levha III

Frank Calvert Koleksiyonu'ndan bir bölüm - *Allen 1995a, Fig.6*.

Levha IV

- (1) Amphora Tip C 'lere benzeyen örnek - *Folsom 1967, 159 Fig. A-31*.
- (2) Pelike örnek çizimi – *Sparkles 1996, 168*.

Levha V

01 Katalog No.lu pelike – *Thiersch Kataloğu Env. No. 541*.

Levha VI

02 Katalog No.lu pelike – *Thiersch Kataloğu Env. No. 542*.

Levha VII

03 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 560*.

Levha VIII

04 Katalog No.lu pelike – *Thiersch Kataloğu Env. No. 561*.

Levha IX

05 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 537*.

Levha X

06 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 547.*

Levha XI

07 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 539.*

Levha XII

08 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 540.*

Levha XIII

09 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 549.*

Levha XIV

10 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 550.*

Levha XV

11 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 552.*

Levha XVI

12 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 587.*

Levha XVII

13 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 2812.*

Levha XVIII

14 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 001.*

Levha XIX

15 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 003.*

Levha XX

16 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env No. 004.*

Levha XXI

17 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 006.*

Levha XXII

18 Katalog No.lu pelike – *Thiersch Kataloğu Env. No. 007.*

Levha XXIII

19 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 548.*

Levha XXIV

20 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 559.*

Levha XXV

21 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 553.*

Levha XXVI

22 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 556.*

Levha XXVII

23 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 538.*

Levha XXVIII

24 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 543.*

Levha XXIX

25 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 544.*

Levha XXX

26 Katalog No.lu pelike - Thiersch Kataloğu Env. No. 005

Levha XXXI

27 Katalog No.lu pelike - Thiersch Kataloğu Env. No. 002

Levha XXXII

28 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 551.*

Levha XXXIII

29 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 554.*

Levha XXXIV

30 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 555.*

Levha XXXV

31 Katalog No.lu pelike - *Thiersch Kataloğu Env. No. 649.*

Levha XXXVI

(1) YZ group stilinde boyanmış kase - *Boardmann 1989, Lev. 425.*

(2) Amazon ressamı tarafında boyanmış pelike- *Boardmann 1989, Lev. 407.*

Levha XXXVII

(1) Amazon Ressamı tarafından boyanmış bir pelike – *Boardmann 1989, Lev. 406.*

(2) Group G’ye ait Amazanomakhie sahnesi - *Kunisch 2006, Lev. 7: 3&4.*

Levha XXXVIII

(1) Group G’ye ait sahne- *Boardmann 1989, Lev. 412.*

(2) Fratte ressamına ait Campania kırmızı figürlü şişesi üzerindeki kadın başı
Sahnesi - *CVA Russia III, Pushkin State Museum of Fine Arts, South
Italian Vases, Lev. 31:4.*

Levha XXXIX

- (1) Otchet grubu lekanis kapağı- *Boardmann 1989, Lev. 398.*
- (2) Otchet grubu lekanis kapağı- *Boardmann 1989, Lev. 397.*

Levha XL

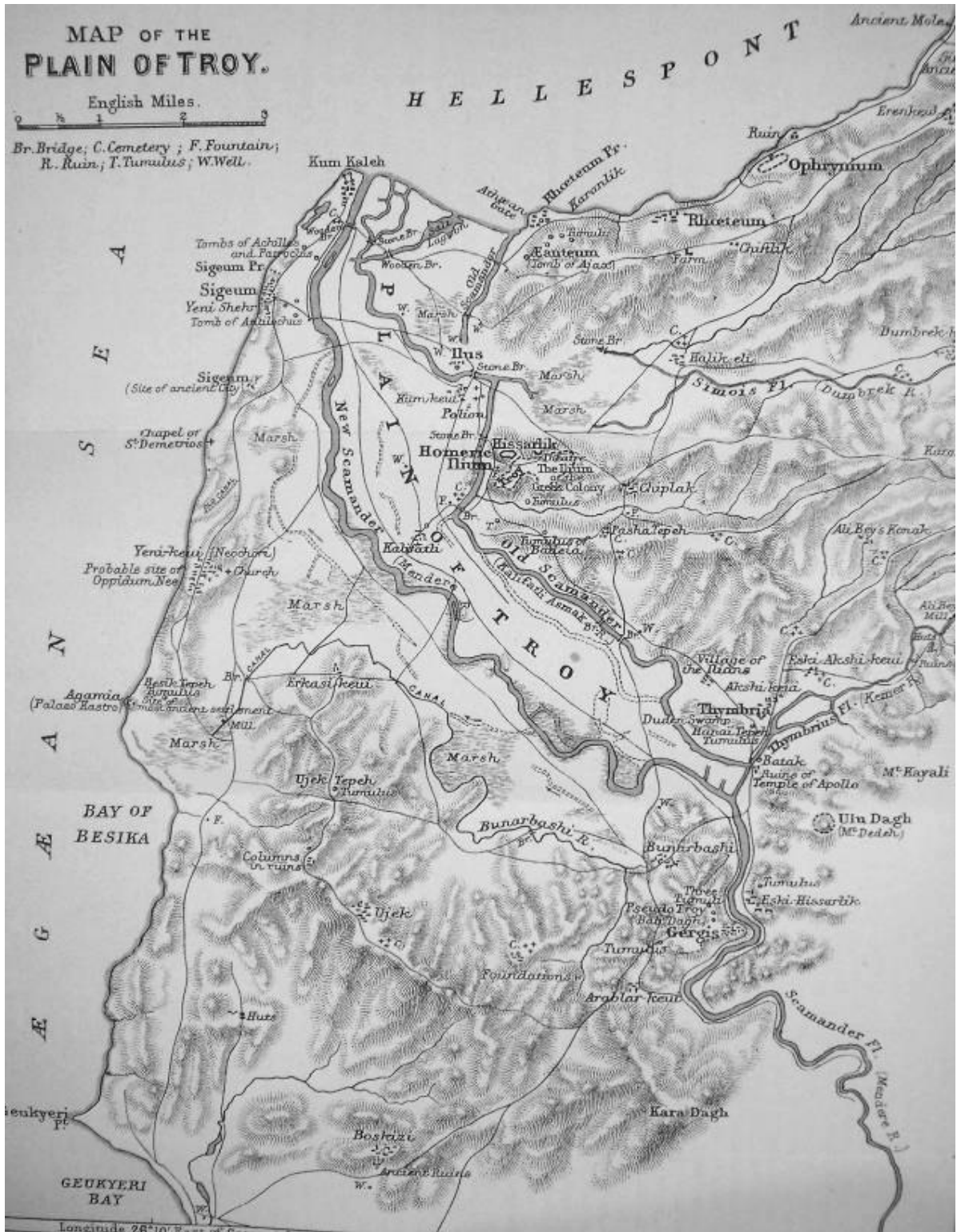
- (1) VBK Ressamı'na ait Campania kırmızı figürlü çan krateri üzerindeki sahne- *CVA Russia III, Pushkin State Museum of Fine Arts, South Italian Vases, Lev. 6:1.*
- (2) Amazon Ressamı'na ait pelike- *CVA Great Britain XVI, The National Museum of Scotland, Edinburg, Oxford University Press, 1989, 27: 7&8.*

Levha XLI

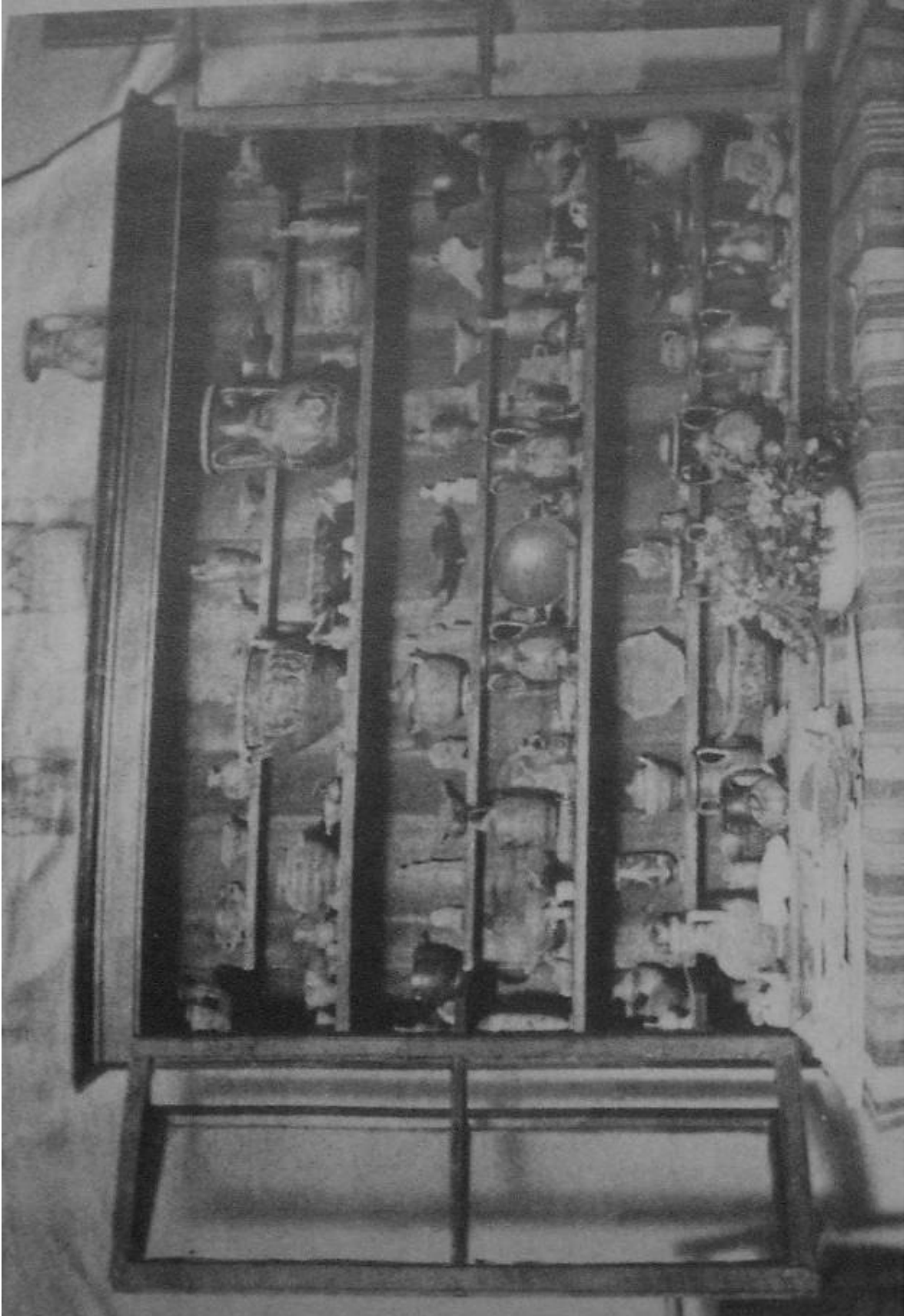
- (1) Apulia kırmızı figürlü pelikesi – *CVA Russia II; Pushkin State Museum of Fine Arts, South Italian Vases: Apulia, Lev. 11: 3 & 4.*
- (2) Grifon ve süvari mücadelesi sahnesi- *Fless 2002, Lev. 58:1.*

Levha XLII

- (1) Ağız kenarı parçası üzerinde görülen disk benzeri obje - *Moore 1997, Lev.121:1299.*
- (2) Group G'ye ai pelike- *Boardmann 1989, Lev. 410.*

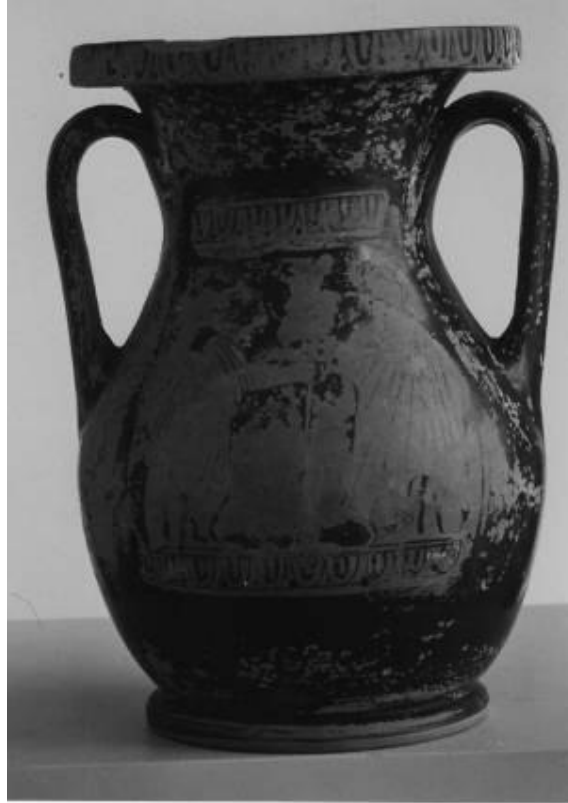

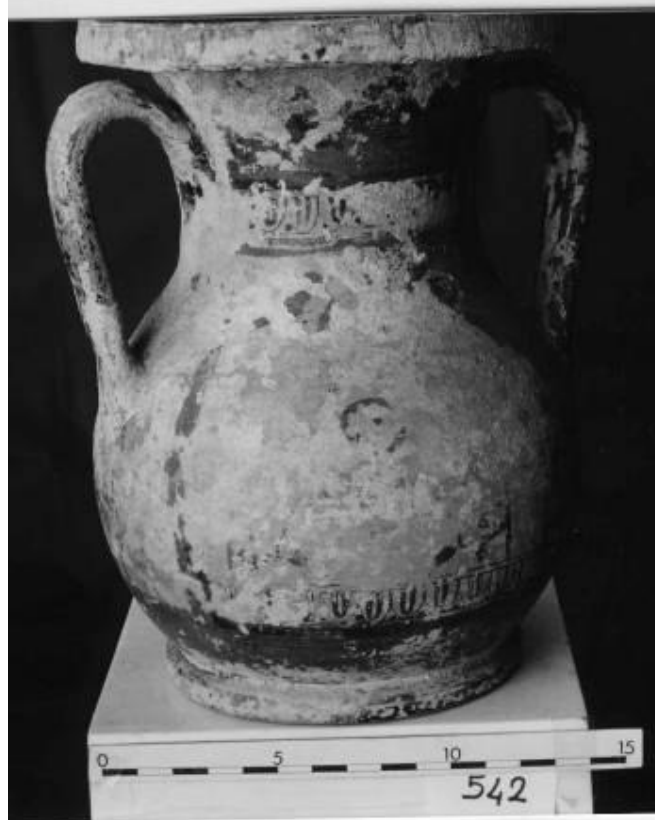
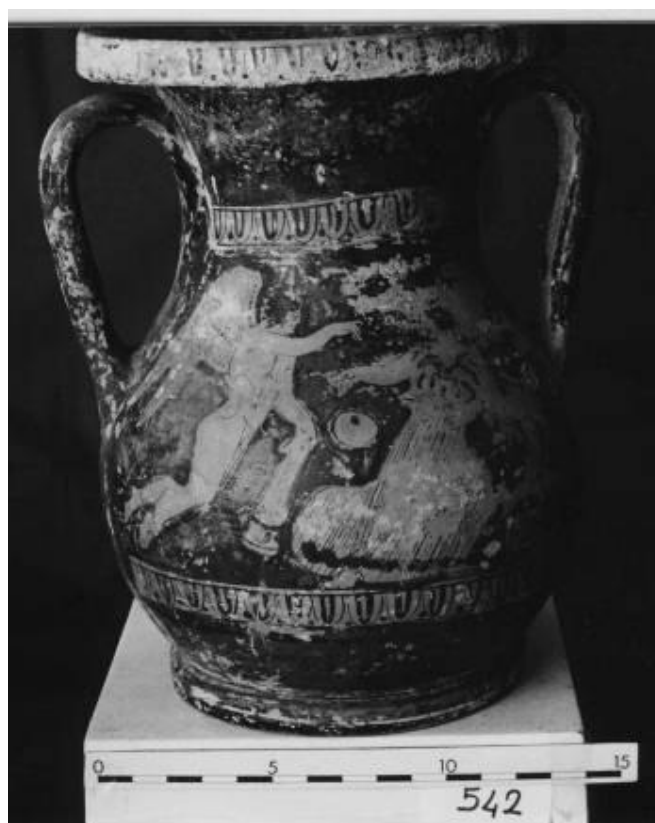

(1)

(2)

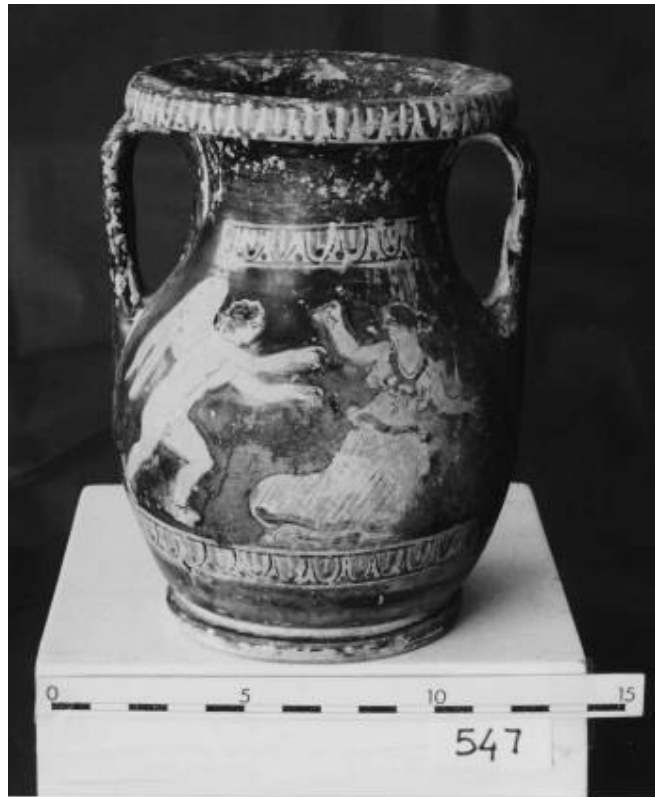

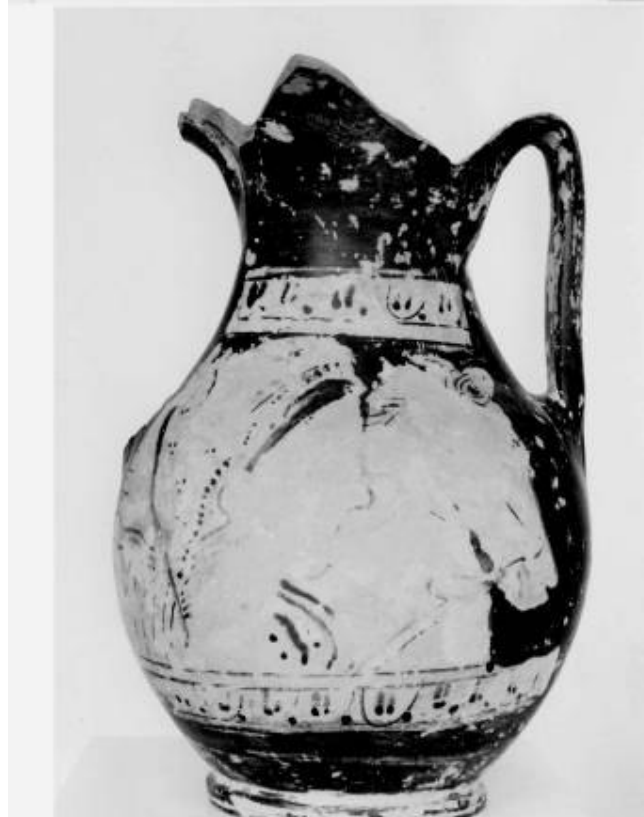
16,3

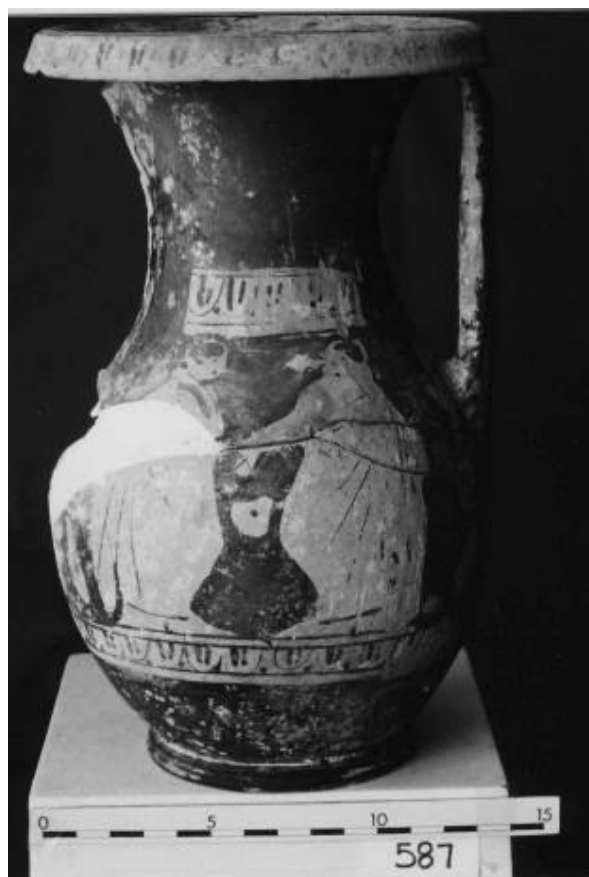

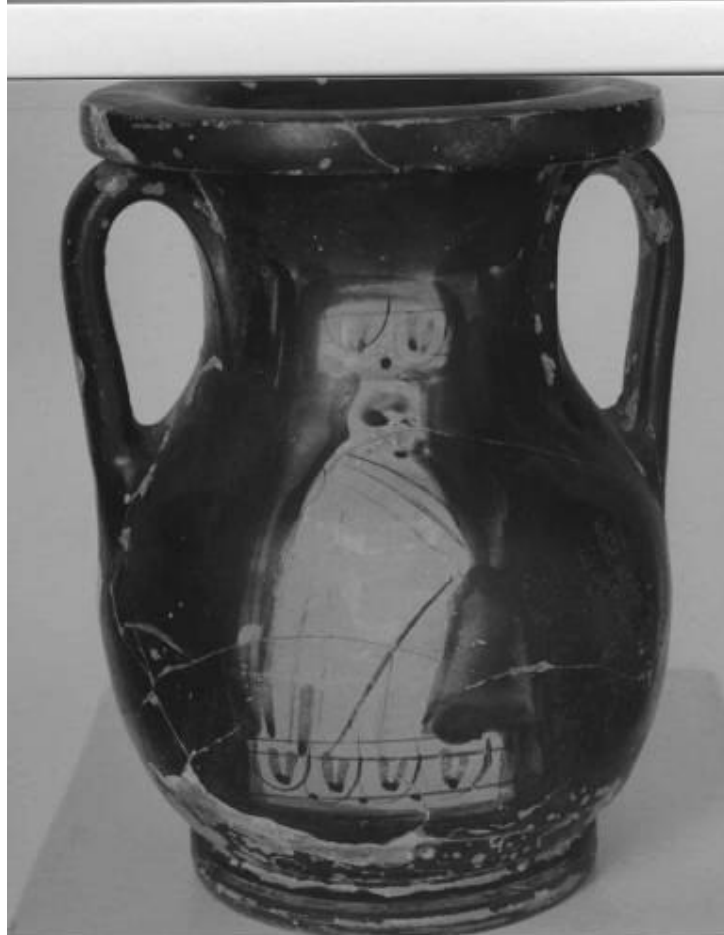

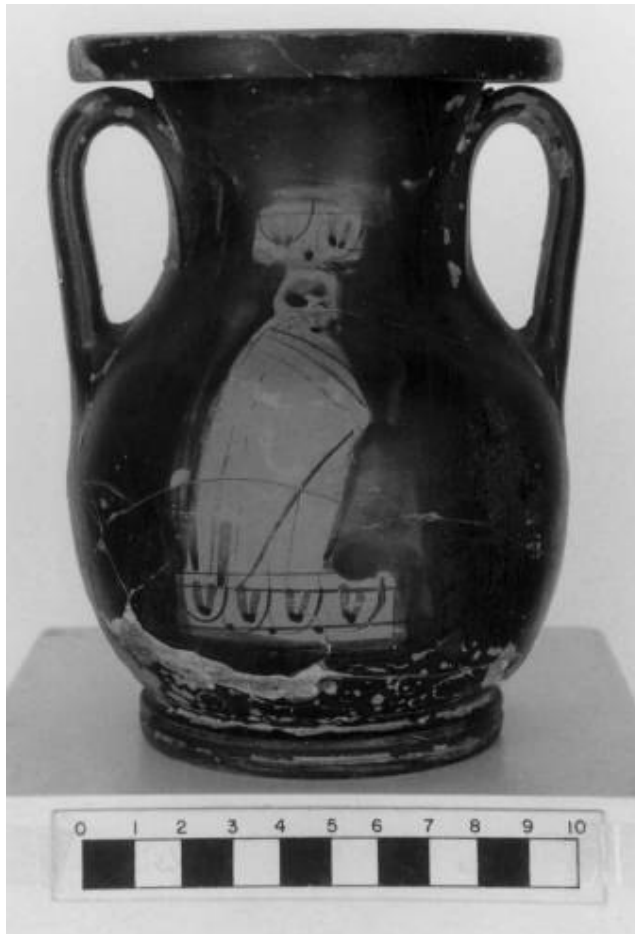

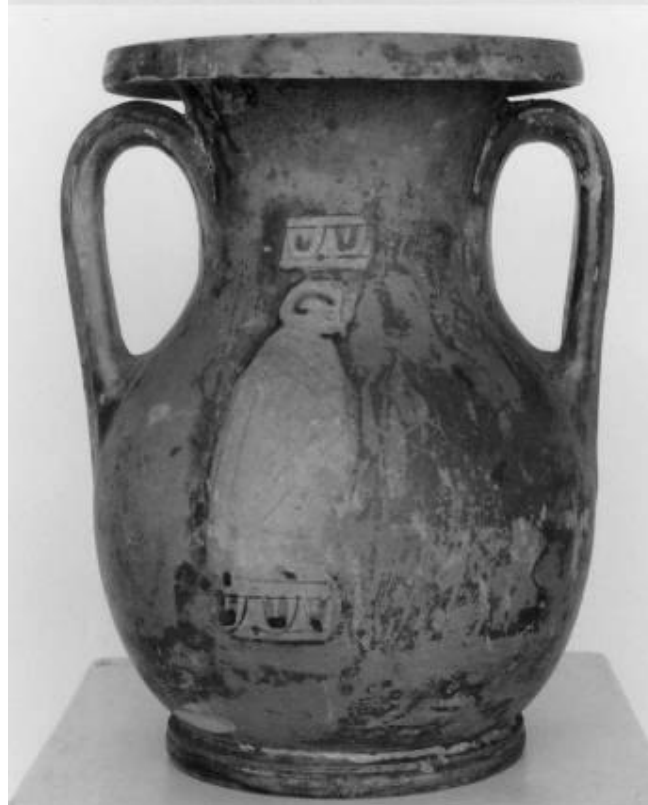

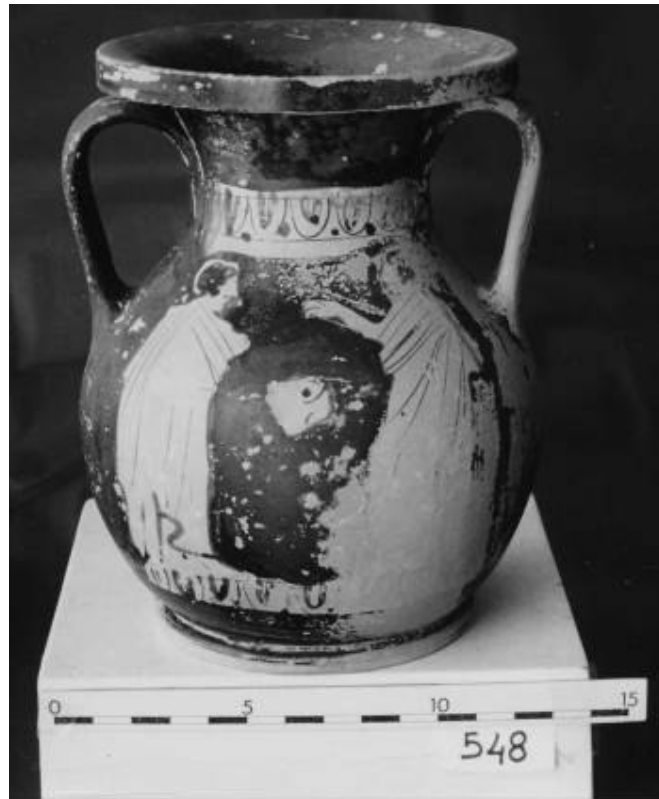

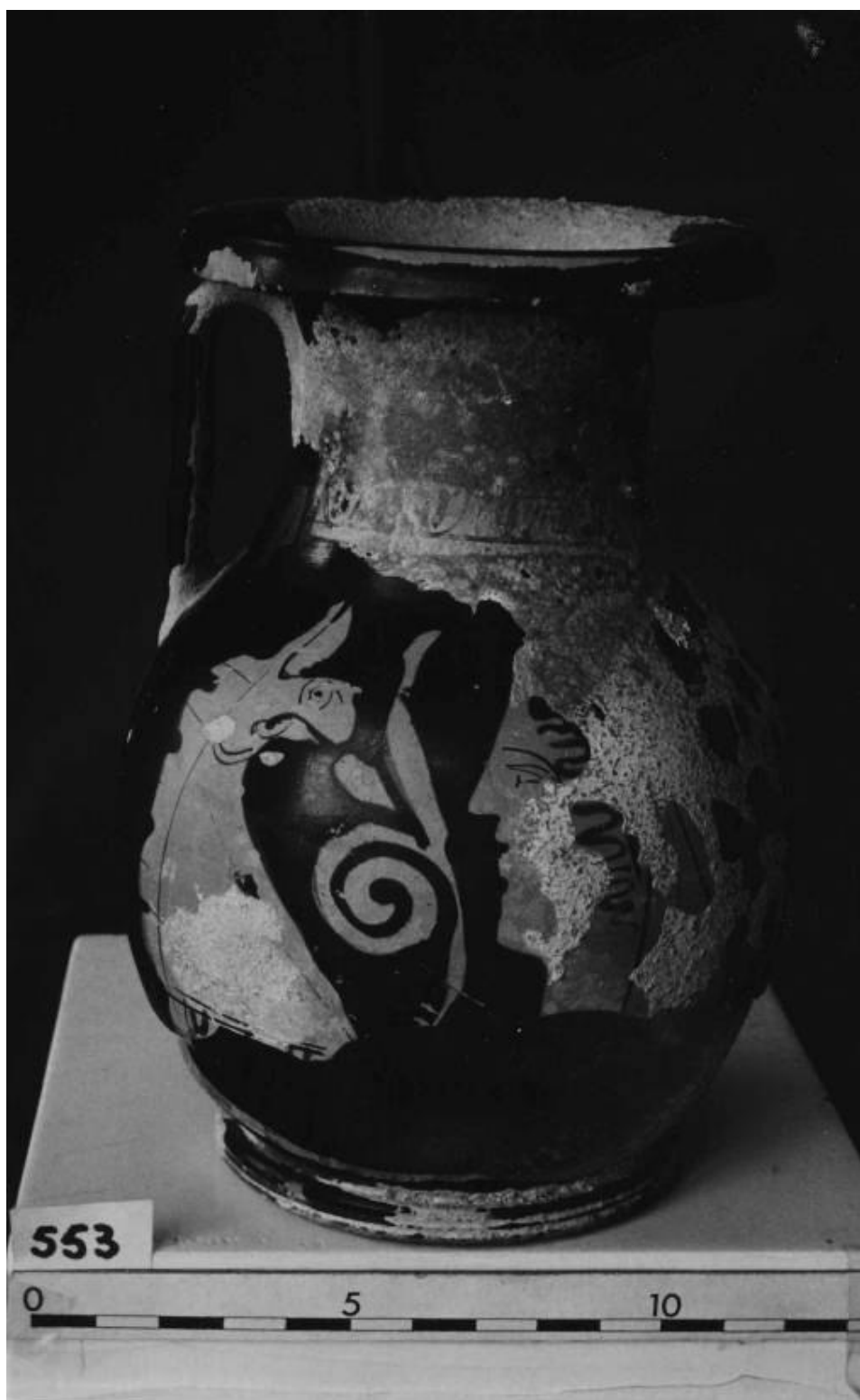

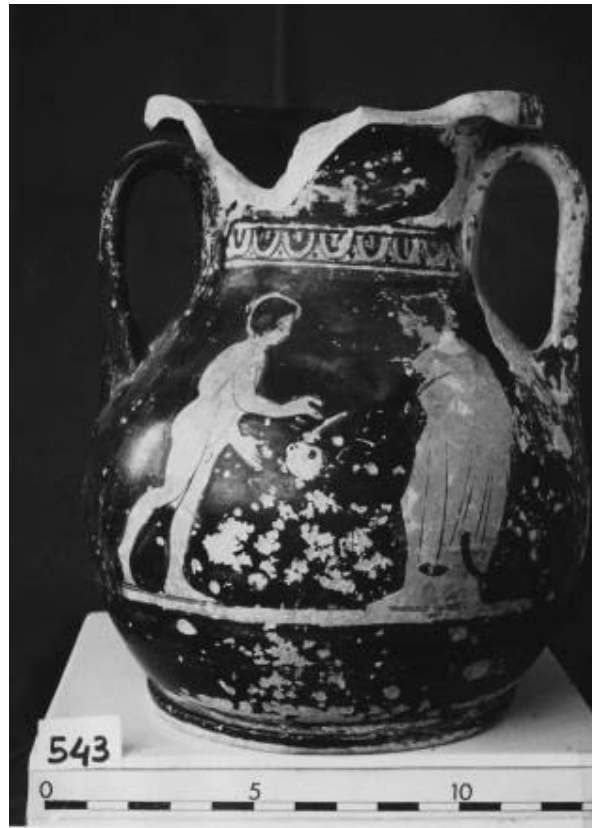

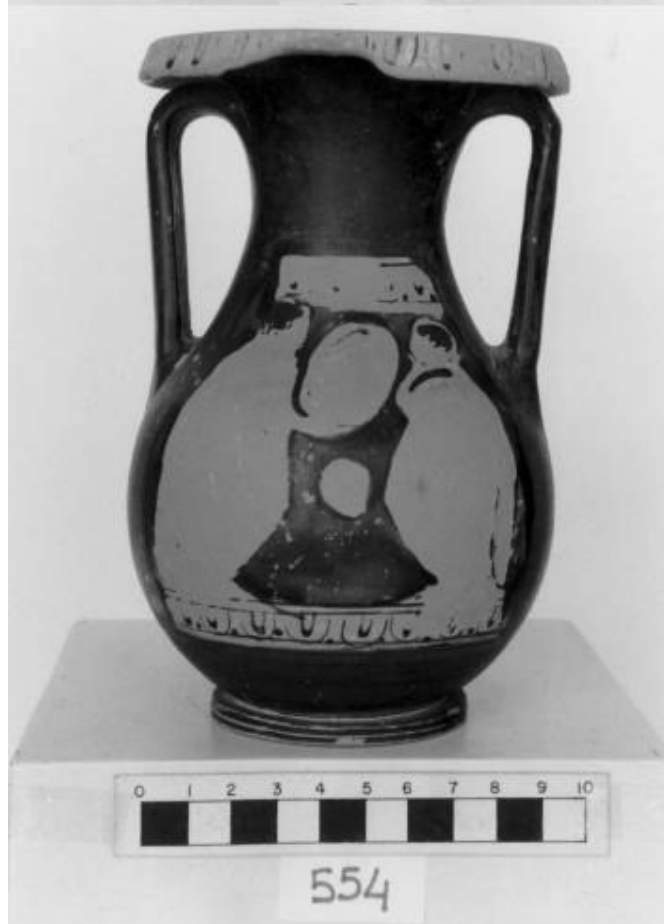

(1)

(2)

(1)

(2)

(1)

(2)

(1)

(2)

(1)

(2)

(1)

(2)

(1)

(2)